বি, এইচ্ কলেজ

আলোচনী

সম্পাদকৰ কলমত

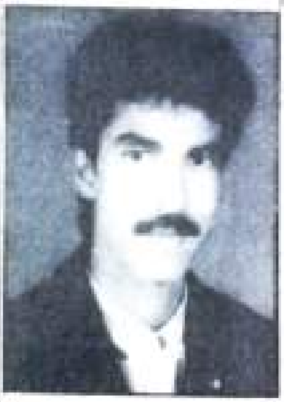

সাহিত্য সমাজৰ 'দুৰ্দশা' সম্পৰ্কত...

"সকল মানুহৰ কোলাত যি
মানুহ জীয়াই থাকি
সেই মানুহ হাত আলোকিত কৰা
জীৱনৰ কোমল দুখৰ মাজতে' . . . ."

এইদৰে নতুন সমাজ গঢ়াৰ প্ৰয়াসতে
সাহিত্য অতীতৰে পৰাই আছে অতীতৰ পৰা বৰ্তমানৰ দিনলৈ ...
সাহিত্য প্ৰতিবাদ, বিদ্ৰোহমুখী। সেই কাৰণেই —
বি. এইচ. কলেজৰ সাহিত্য
সাহিত্য শাখা
য'ত আছে প্ৰতিভাৰ সাহিত্যৰ অংকুৰ।

সাহিত্যৰ মাজত মুখ ঢাকি লুকাই আছে
হাত-ভৰি শৃংখলিত কৰা আজিৰ মুক্তি পথৰ গান ...
মত-মত জনতাৰ বিপ্লৱৰ সিদ্ধান্তৰ বিজয় হাঁহি।
সাহিত্য অতীতৰে আনি দিয়ে —
মানুহৰ সকল আনন্দ — জীৱনৰ অৰ্থ অনন্য ...

সাম্প্ৰতি, যেতিয়াই দুৰ্বলৰ হাহাকাৰ
যেতিয়াই সবলৰ অত্যাচাৰ-উৎপীড়ন ...
নীৰৱ কবিৰ কলম কিয়নো সাৰ পাই উঠে
সমাজৰ বেদনাৰ কথা লিখি
নীলা-বিপ্লৱী যি আছে তেওঁ ৰয়;
সেয়ে হয় 'ডাৱৰ কোলাহলৰ'ৰ দৰে হৃদয় কবিতা।
কবিতাৰ যোগ্য সমাজৰ কলেজ — বি. এইচ. কলেজ॥

কবিতাই জীৱন
জীৱনেই কবিতা।
কবিতা জীৱনৰ অভিজ্ঞতাৰ কথাই কবিতা।
সম্ভাৱনাময় মনোভাৱৰ উদ্দীপনাৰ মাজ সিদ্ধান্তই
আশাৰ মাজত আঁতৰি দিয়াৰ সাহসেই কবিতা।
কবিতাৰ (সাহিত্য) আঁৰে আঁৰে থাকে
সমাজৰ মূল্যবোধ প্ৰসংগ ...

"বি. এইচ. কলেজ" এটা হৃদয় কবিতা
যাৰ মাজত আছে
অনেক আশাৰ সোণালী সপোন ....
আৰু এই কবিতাই
আলোচনীৰ সাৰাংশ —

ধন্যবাদ

[signature]
আলোচনী সম্পাদক।

বি, এইচ, কলেজ আলোচনী

অষ্টদশ সংখ্যা : ১৯৯১-৯২ চন

B. H. COLLEGE LIBRARY
ESTD.::1966
P.O.-HOWLY::BARPETA::ASSAM

প্ৰতি,

____

____

B. H. COLLEGE LIBRARY
Class No. ....
Book No. ....
Acc. No. 7

ধন্যবাদ সহকাৰে

সম্পাদক

তত্ত্বাৱধায়ক :

শ্ৰীযুত ৰবীন্দ্ৰ ভট্টাচাৰ্য্য

অধ্যাপক, বি. এইচ. কলেজ

সম্পাদক :

হেমন্ত কুমাৰ দাস

সহঃ সম্পাদক :

সঞ্জীৱ মুদৈ

সম্পাদকৰ টোকাঃ—

আলোচনীত প্ৰকাশিত লিখনি সমূহ প্ৰয়োজন অনুসৰি সম্পাদনা সমিতিয়ে সংশোধন তথা সংবোৰ্দ্ধন কৰিছে। আন এটি উল্লেখ কৰিব লগা কথা হ'ল, কোনো লেখক-লেখিকাৰ যদি নকল লিখনি আলোচনীত প্ৰকাশ পাইছে, সেয়া অতি নিন্দনীয় আৰু তাৰ বাবে অজ্ঞাতবশত কাৰণত সম্পাদক তথা সম্পাদনা সমিতি দায়ী নহয়।

NOT FOR ISSUE

প্ৰবন্ধ পুষ্প আছে—

D. H. COLLEGE LIBRARY ESTD. 1965 ... BARPETA, ASSAM

			পৃষ্ঠা
[illegible]			
এটি [illegible]	:	শ্ৰী[illegible] দাস	১
[illegible] উৎসৱ	:	অধ্যাপিকা, ফুলকুমাৰী কলিতা	৪
[illegible]			
[illegible] আৰু বৰ্তমান	:	শ্ৰীদীপিকা ডেকা	৮
[illegible] আৰু [illegible]			
বৈষয়িক জীৱন	:	শ্ৰীপদ্মাৱতী তালুকদাৰ	১০
ধৰ্মনিৰপেক্ষ ভাৰত	:	অধ্যাপক, ড° অমল ভৌমিক	১২

'সংগ্ৰামী সঙ্গীত শিল্পী ভূপেন হাজৰিকা' এটি আলোকপাত ।

[illegible]
[illegible]

১৯২৬ চনৰ আঠ মাহত শদিয়াত ভূপেন হাজৰিকাৰ জন্ম হয়। তেওঁৰ দেউতাকৰ নাম আছিল নীলকান্ত হাজৰিকা। ভূপেন হাজৰিকাই প্ৰথম কুৰিটা বছৰ এক অগ্নিযুগৰ পাৰ কৰে। সেয়েহে যুৱক হিচাপে তেওঁ নিজকে অগ্নিযুগৰ এক ফিৰিঙতি হিচাপেহে লেখে।

ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ জীৱনৰ প্ৰথম গীতটো হ'ল, 'কুসুম্বৰ পুত্ৰ শ্ৰীশংকৰ গুৰুৱে ধৰিছিল নামৰে তান।' এই গীতটো তেওঁ ১৯৩৭ চনত স্কুলীয়া ছাত্ৰ অৱস্থাতে লিখে। অগ্নিযুগৰ স্বদেশ অনুৰাগৰ [illegible] হাজৰিকাই ১২ বছৰ বয়সতে ৰচনা কৰে তেওঁৰ দ্বিতীয় গীত 'অগ্নিযুগৰ ফিৰিঙতি মই'। ১৯৪০ চনত তেজপুৰৰ পৰা তেওঁ মেট্ৰিক পাছ কৰে। তাৰ পিছত তেওঁ গুৱাহাটীৰ কটন কলেজৰ পৰা বি. এ. পাছ কৰি ১৯৪৬ চনত বেনাৰছ হিন্দু বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা এম. এ. পাছ কৰে।

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

দুখুনিৰ চিৰন্তন প্ৰবাহ বৈ থাকে সমাজত দুখ দূৰীকৰণ হ'ব, তথাপি হাজৰিকাৰ গীতত আশাবাদী সুৰেই জুমিলৈছে পোৱা যায়। কাৰণেই তেওঁক পৰাস্ত কৰিব নোৱাৰে। বিভিন্ন পৰিস্থিতিৰ মাজত মানুহে যুগে যুগে একাধিক বেলিকৈ ফিৰিছে, সেইদিনৰে মানুহে সময় ক্ৰমে অন্যায় দুৰ্নীতিৰ বিৰুদ্ধে সকল সাহস কৰিব লাগিব আৰু সমাজ চেতনাক নতুন দিশৰ বিচাৰ কৰিব লাগিব।

ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতত আজিৰ সমাজৰ ব্যভিচাৰ আৰু আধুনিকতাৰ সৈতে সংঘাতৰ প্ৰেম প্ৰকাশ পোৱাও দেখা যায়। তেওঁৰ 'শুকুলা শুকুলা কিমান বেলিম আজিকালিৰ এই মেলা', 'বিমূৰ্ত মোৰ নিশাটি যৌৱনৰ কোমল পৰশেৰে ভৰা', এনি নীলা চাদৰ' আদি গীতত আজিৰ পৰিৱৰ্তিত সমাজৰ মনোবৃত্তিয়েই প্ৰতিফলিত হৈছে।

ড° ভূপেন হাজৰিকাক আমি এজন মানৱতাবাদী বুলি ক'ব পাৰো। কাৰণ মানৱতাবাদীসকলৰ লক্ষ্য হৈছে মানৱপ্ৰেম আৰু মানবীয় শক্তিৰ সৌন্দৰ্য সৃষ্টি। সাহিত্য, চিত্ৰকলা, সংগীত, শিল্প আদিৰ সৌন্দৰ্য সৃষ্টি আৰু মানুহৰ প্ৰতি সহায় সহানুভূতিৰে মানৱ প্ৰেমৰ প্ৰকাশেই মানৱতাবাদী সকলৰ মূলমন্ত্ৰ। 'কাঁইটে কাঁইটে চাকি বন্তি আছু বাতি লই নাঠিলতাত দুৱাৰ আমাৰ', 'মানুহৰ মনটো পিন্ধি তপত ৰ'দৰ তাপ ঢাকি......তথাপি নাই আৰু সুখ শান্তি', আদিৰ বিভিন্ন সংগীত প্ৰকাশে সহায় কৰিছে মানৱ মনত সমাদৰ। হাজৰিকাই মানৱ মনত সমাদৰৰ ভাৱ আৰু মানৱতাৰ বাৰ্তা দিয়াৰ লগতে বিচাৰে মানৱতাৰ মহিমা প্ৰকাশ। 'তুমিও মানুহ যদি জীৱনৰ কোনোবা নদী পাৰ হয় তোমাৰ সাঁকোৰে, তুমি তেতিয়া কি ক'বা', 'আমি এটি মানুহ তেওঁৰ চিত্ৰৰ মাজে', 'মানুহে মানুহৰ বাবে', 'শীতৰে সেমেকা ৰাতি', আদিত মানৱতাৰ আশাপূৰ্ণ প্ৰকাশভংগী দেখিবলৈ পোৱা যায়। ...

ড° ভূপেন হাজৰিকাই বহুতো প্ৰেমৰ গীত ৰচনা কৰিছে। তেওঁ প্ৰেমৰ গীত ৰচনা কৰাৰ হয়তো এইটোৱেই কাৰণ যে তেওঁ যি মুকুতাৰ সন্ধানত বা যি প্ৰেমৰ প্ৰত্যাশাত প্ৰেমৰ নীলিম আকাশৰ মিতালি বিলীন কৰিছিল, সেই মুকুতাৰ তেওঁ কোনো সন্ধান নাপালে। 'আকাশীগংগা বিচৰা নাই', 'সহস্ৰজনে মোক প্ৰশ্ন কৰে', 'মই যেতিয়া এই জীৱনৰ', আদি গীতত হাজৰিকাৰ নিৰাশা প্ৰকাশ পাইছে। ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ অশেষ পাল, সমাজৰ সংকীৰ্ণ বিচাৰ বুদ্ধিৰ বৰবেৰবিলাক বিচূৰ্ণ কৰিছে।

ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ বহুগীতত মাতৃৰ প্ৰতি মৰম প্ৰকাশ পাইছে। মাতৃভূমি অসমক তেওঁ তেওঁৰ জননীৰ মাতৃৰ ৰূপত দেখা পাইছে। ৰূপহী অসমী আইৰ প্ৰতি ড° হাজৰিকাৰ অপৰিসীম, অকৃত্ৰিম মৰম। অসমী আইৰ প্ৰতি থকা তেওঁৰ এই প্ৰেম এই ভাব পোৱা নানা ৰূপত নানা গীতত প্ৰকাশ পাইছে।

ভূপেন হাজৰিকাৰ অসম বৰ্তমানৰ ৰাজনৈতিক অসম নহয়। তেওঁৰ অসম ভাৰতৰ পূৰ্ব দিশৰ 'সূৰ্য উঠা দেশ'। বিশাল ব্ৰহ্মপুত্ৰ আৰু চিৰিবাঙ্ক অখাবা মোকোৰ 'সেউজীয়া ঠকৰ পথ' ঢৌ খেলি থকা সেই অলকাপুৰী অসম। সেই প্ৰাকৃতিক সৌন্দৰ্যৰ ঐশ্বৰ্যপুৰী অসমৰ আত্মা যেন অসমীয়া লোকসংস্কৃতি যাৰ বিনে অসমৰ সৌন্দৰ্য তেওঁ পূৰ্ণৰূপে নেদেখে। অসমৰ মানুহৰ মানৱীয় কোমলতাৰ ভাৱ গীত ৰচি হাজৰিকাই অসমীয়া গীত সাহিত্যত এক নতুন যুগৰ সূচনা কৰিছে।

পৰ্বত-ভৈয়ামৰ সম্প্ৰীতি অবিহনে অসমৰ সৌন্দৰ্য হানি হ'ব বুলি আৰু অসমৰ ঐতিহ্য বিপন্ন হ'ব বুলি হাজৰিকাই ভালদৰে জানে। তেওঁৰ বহুতো গীতত এনে সম্প্ৰীতি প্ৰতিষ্ঠাৰ আহ্বান শুনা যায়। অসমৰ পৰ্বত আৰু ভৈয়ামৰ বাইচ্ছা বহু নেতাই এই গীতসমূহৰ কাতৰ আহ্বানৰ প্ৰতি কাণ দিয়া হ'লে হয়তো 'বৰঅসম' আজি 'সাতভনী'ৰ ৰূপ নললেহেঁতেন। তেওঁৰ শব্দ, সুৰ ছন্দ সকলো

সেই যেন এক মুক্ত প্ৰাণৰ অভিব্যক্তি। তেওঁৰ জীৱনৰ আৱেগ, অনুভৱ, সপোন আৰু তেওঁৰ কবি প্ৰাণৰ উচ্ছ্বাস তেওঁৰ গীতবিলাকৰ মাজেৰে মুখৰিত। তেওঁ কেতিয়াবা নিজকে যাযাবৰৰ ৰূপত দেখিছে, কেতিয়াবা অস্থিৰ মনৰ বিকিৰিকি বুলি ভাবিছে, কেতিয়াবা নিজকে সুদীঘল পথৰ উটা প্ৰেমিক যাযাবৰী বুলি কল্পনা কৰিছে, কেতিয়াবা আকৌ নিজকে 'নীল গৰল পিয়া নীলকণ্ঠ' বুলি ভাবিছে। সেইদৰে এক আবেগপূর্ণ মুহূর্তত তেওঁ সীমাহীন প্ৰেমৰ কাৰণে মুক্তি মুকুতা মালটি যেন হবলৈ বিচাৰিছে, দুখীয়া খেতিয়কৰ আগি পৰ ... উড়ি অহা ... হবলৈ তেওঁ বিচাৰিছে। তেওঁৰ এনে আবেগ, এনে কল্পনা আৰু এনে সপোনবিলাকৰ মাজেদি তেওঁৰ প্ৰকৃত ব্যক্তিত্ব চিনা চিন হৈ পৰিছে। কিন্তু এইটো সত্য যে তেওঁৰ গীতত তেওঁৰ কবিপ্ৰাণৰ এক বিশেষ সত্তা নিহিত হৈ থকা দেখা যায়।

অসমীয়া ভাষাত শিশুগীত অতি তাকৰ। ভূপেন হাজৰিকাই শিশুৰ কাৰণে সৃষ্টি কৰা গীত যেনে, 'মোৰ ঘৰ এই ... ' গীতটো আৰু 'এসোপা ভাইটি ভণ্টি ... ' গীতটো শিশু গীতৰ অতি স্বৰূপ। শিশুৱে চিনি আৰু বুজি পোৱা কল্পনাক সহজ ... আৰু ছুটুল-বাগান ভাষাৰে প্ৰকাশ কৰে বাবে এই গীতবোৰ অতি মনোগ্ৰাহী। ড° হাজৰিকাই অসমৰ আন্দোলনৰ গানবোৰ কোনো অসমীয়াই পাহৰিব নোৱাৰিব। তেওঁ ১৯৪৮ চনত মহাত্মা গান্ধীৰ মহাপ্ৰয়াণৰ সময়ত লিখে 'কোন শ চোৰৰ মাথাৰ মাজতে'। ১৯৬২ চনত চীনা আক্ৰমণৰ সময়ত লিখে 'বলক্ৰান্ত নহও' 'বুকু হম্ হম্ কৰে' আদি গীত লিখে। ১৯৬০-৬১ চনৰ ভাষা আন্দোলনৰ সময়ত লিখে 'মমতাৰ ভাষাৰে আখৰ নাইকীয়া'। ১৯৭২ চনৰ ভাষা আন্দোলনত লিখা 'আজি আই অসমী' ১৯৭৯ চনত আৰম্ভ হোৱা গণ আন্দোলনৰ পিছত 'আমি অসমীয়া নহও দুখীয়া' ১৯৬৬ চনত ৰচা যদিও নতুন ৰূপ লাভ কৰে। 'মোৰ আইৰ চকুপানী আৰু দেউতাৰ কপালৰ ঘাম' ১৯৭৯ চনৰ অসম আন্দোলনৰ সময়ত লিখা 'আজি ব্ৰহ্মপুত্ৰ হ'ল বহ্নিমান' আদি গীত। ১৯৭৯ চনৰ পৰা চলি থকা আন্দোলন দমাই ৰাখিবলৈ চি. আৰ. পি ৰ দ্বাৰা অসমীয়া মাইকীৰ ওপৰত অমানুষিক অত্যাচাৰ, নিসহায় লোকৰ ওপৰত গুলীচালনা, লাঠী চালনা আদিৰে চৰকাৰে যি বৰ্বৰতাৰ পৰিচয় দিলে তাৰ বিষয়ে সতৰ্ক কৰি দিবলৈ ৰচে 'নৰ নৰ পুৰুষৰ নোপোৱাৰ প্ৰকাশক'। ১৯৮০ চনৰ এপ্ৰিল মাহত অসম আন্দোলনত ... লোক বহুতো ছাত্ৰক গ্ৰেপ্তাৰ কৰা বুলি জানিব পাৰি ৰচে 'লুইতপৰীয়া ডেকা বন্ধু......'। ... ফেব্ৰুৱাৰীৰ নিৰ্বাচনীৰ সময়ত লিখে 'ফুটে গোৱা ফেব্ৰুৱাৰীৰ নিৰ্বাচনী বতৰ মোৰ ভাইটি নোহোৱা হ'ল এই জানানে খবৰ......'।

মানৱীয় কোমলত ভূপেন হাজৰিকাৰ শ্ৰেষ্ঠ সৌন্দৰ্য। বৈষ্ণৱ যুগত শঙ্কৰদেৱ আৰু মাধৱদেৱে ভক্তিভাৱেৰে অসমীয়া সমাজক প্লাৱিত কৰাৰ দৰে কুৰি শতিকাত ড° হাজৰিকাই অসমীয়া সমাজত মানৱী মৰম ঢালি দিছে। ইয়েই যেন তেওঁৰ জীৱনৰ অন্বেষণ, ইয়েই যেন তেওঁৰ আধ্যাত্মিক সাধনা। গীতৰ এনে আধ্যাত্মিকতাৰ কাৰণেই তেওঁৰ গীত কেৱল ভাৰততে নহয় পৃথিৱীৰ আন আন ঠাইতো সমাদৃত হৈছে। তেওঁৰ মানৱ প্ৰেমৰ বিশ্বজনীন ভাৱেৰে লুইতপাৰৰ অসমীয়া জাতীয় জীৱনক এনে ধাৰে চহকী কৰিছে যে ইতিহাসত প্ৰথম বাৰৰ কাৰণে এজন অসমীয়াই অসমীয়া সংস্কৃতিক আন্তৰ্জাতিক মাজত স্থান দিবলৈ চেষ্টা কৰিছে।

ড° ভূপেন হাজৰিকা ১৯৯৩ চনত শিৱসাগৰত অনুষ্ঠিত হোৱা অসম সাহিত্য সভাৰ সভাপতি পদ অলংকৃত কৰাৰ বাবে নিৰ্বাচিত হৈছে। ভূপেন হাজৰিকা অসম তথা অসমীয়াৰ জাতীয় গৌৰৱ।

[বি: দ্ৰ: প্ৰবন্ধটো সংক্ষেপে দিয়া হৈছে।]

পাচঁতি উৎসৱ

অধ্যাপিকা, ফুলকুমাৰী কলিতা

মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্তশংকৰদেৱৰ দিনৰে পৰা অসমীয়া সংস্কৃতিৰ প্ৰাণ স্পন্দনেৰে স্পন্দিত হৈ থকা অসমৰ মান সত্ৰ সমূহত একশৰণ নাম ধৰ্ম্মৰ মূল সম্পদ 'দেৱৰো উত্তম দৈৱকী নন্দন'—কৃষ্ণক কেন্দ্ৰ কৰিয়েই বিভিন্ন উৎসৱ অনুষ্ঠান সমূহ পালন কৰি অহা হৈছে। তেনে এটি জনপ্ৰিয় 'কৃষ্ণকেন্দ্ৰিক' উৎসৱ হ'ল পাঁচতি।

পাঞ্চতি বা পঞ্চতি শব্দৰ পৰাই পাঁচতি শব্দৰ উদ্ভৱ হোৱা বুলি কব পাৰি। নন্দ ৰজাই বুঢ়া বয়সত শ্ৰীকৃষ্ণক পুত্ৰ ৰূপে পোৱাৰ আনন্দত আত্মহাৰা হৈ ব্ৰজবাসী সকলৰ লগত এই উৎসৱ পালন কৰা কথা ভাগৱতত পোৱা যায়। ভাগৱত কেন্দ্ৰিক ধৰ্মীয় বিশ্বাসেৰে উদ্বুদ্ধ হোৱা সমগ্ৰ ভাৰতবাসীৰ লগতে অসমবাসীয়েও শ্ৰীকৃষ্ণৰ জন্মাষ্টমী উৎসৱ পালন কৰে। সাধাৰণতে কেছুৱা এটি জন্মৰ পাচদিনৰ দিনাখন এই উৎসৱ পালন কৰা হয় যদিও, ঠাই বিশেষে ইয়াৰ অলপ হেৰফেৰ দেখা যায়।

বৰপেটা সত্ৰত জন্মাষ্টমীৰ পিছদিনাখন বাপুসকলে পেক্ ভাওনা (বোকা ভাওনা) পাতে। আই সকলে কৃষ্ণৰ জন্মক উপলক্ষ্য কৰি ভাগৱতত বৰ্ণনা কৰা কৃষ্ণ কাহিনীৰ আলমত বিভিন্ন গীত পদ গাই বা ধেমালি কৰে। ভকত দুজনে গৰ্গ ঋষি আৰু নাৰদৰ ভাওঁলৈ কৃষ্ণৰ জাত কৰ্ম কৰে।

আনহাতে বৰপেটাৰ আশে-পাশে থকা কিছুমান সত্ৰত জন্মাষ্টমীৰ লগত সংগতি ৰাখি কীৰ্ত্তন দশমৰ পদ গোৱাৰ উপৰিও গোপাল আতাৰ জন্মযাত্ৰা আৰু নন্দোৎসৱ নাটত থকা গীতবোৰ গায়। কিছুমান সত্ৰত সৰু সৰু ল'ৰা-ছোৱালীবোৰৰ সহযোগত ভকত সকলে "দধিমথন" ভাওঁনা পাতে।

সমগ্ৰ অসমতে জন্মাষ্টমীৰ পিছ দিনাখন পাঁচতি উৎসৱ পতা হয় যদিও, বৰপেটা অঞ্চলত কাতি মাহৰ কৃষ্ণা একাদশীতহে অতি জাক্‌জমকতাৰে পাঁচতি উৎসৱ পালন কৰা হয়। কাতি মাহত পালন কৰা পাঁচতি উৎসৱত কৃষ্ণৰ জন্ম আৰু শিশুকালৰ চল চাতুৰীৰ গীত পদ গোৱা হয় যদিও এই উৎসৱত ৰাধা কৃষ্ণৰ কেলি ক্ৰীড়াতহে বেছি গুৰুত্ব দিয়া দেখা যায়। মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱ প্ৰৱৰ্ত্তিত এক-শৰণ নামধৰ্ম্মত ৰাধাৰ স্থান নাই, অথচ মহাপুৰুষ সকলে প্ৰতিষ্ঠা কৰা সত্ৰ সমূহত ৰাধাকেন্দ্ৰিক পাঁচতি উৎসৱলৈ লক্ষ্য কৰিলে অনুমান হয় যে অসমত এই উৎসৱৰ পৰম্পৰা প্ৰাক্ বৈষ্ণৱ যুগৰ পৰাই প্ৰচ-লিত হৈ আহিছে।

বৰপেটা জিলাৰ প্ৰায়বোৰ সত্ৰ আৰু গাৱে গাৱে থকা নামঘৰবোৰত কাতি মাহত অনুষ্ঠিত পাঁচতি উৎসৱ সম্পৰ্কে এটি লোক বিশ্বাস আছে। সেয়া হ'ল— এবাৰ শ্ৰীকৃষ্ণই তেনে একাদশীৰ দিনাখন হাল জুৰিছিল। একাদশীত হাল বালে 'বাওঁতাৰো লাগে পাপ দেখোঁতাৰো মহাপাপ বুলি'— ৰাধাই কৃষ্ণৰ হালৰ গৰু মুকলি কৰি দিলে। গৰু গৈ ঘোৰ অৰণ্যত সোমাল তাকে দেখি শ্ৰীকৃষ্ণই ৰাধাক খঙেৰে কলে— 'সংসাৰৰ ভিতৰত যতখিনি তিৰি আছে। তোৰ সমান দুষ্ট তিৰি নাই'॥ লগতে আৰু কলে যে— যদি কৃষ্ণৰ গৰু হাল হাবিৰ বাঘে খায়, তেনেহলে ৰাধাক তেওঁ সুদাই নেৰে। শ্ৰীকৃষ্ণৰ তৰ্জ্জন-গৰ্জনত ৰাধাৰ মুখৰ মাত হৰিল। ৰাধাই সখীয়েকক লগত লৈ বনৰ মাজে মাজে গৰু বিচাৰি হাবাথুৰি খাইও গৰু হাল নোপোৱাত, কৃষ্ণই দুয়ো সখীয়েকৰ কান্ধত মুৰলী তুলি দি হাল বাবলৈ আৰম্ভ কৰিলে। এনেতে নন্দই আহি এনেকুৱা অদ্ভুত দৃশ্য দেখা পাই, কৃষ্ণক নানা গালি-

গালাজ পাৰি ৰাধা আৰু ৰাধাৰ সখীয়েক সাৰলীক হালৰ পৰা মুকলি কৰি দিলে। হালৰ পৰা মুকলি হৈ কৃষ্ণৰ আহ্বানত ৰাধাই খিলা খেলিবলৈ বাধ্য হ'ল। কৃষ্ণৰ গুপ্ত স্থানত থকা পোতক তুলিবলৈ ৰাধাই খিলা চুৰ কৰি মিছা মাতিলে— চিকো চিকো আৰে আইলা পড়।

চিত্ৰসেন গোৱালৰ স্ত্ৰী নালে। ॥

* * * *

আই খা তাই খা

লাজতে মৰি যাউ,

ওমাই— নকৰো খিলা মই চুৰ নালে।

পিছে টেটন কানাইৰ কানাইৰ হাতত ৰাধা ধৰা পৰিল— 'চুকণী চুকণী বুলি আঙুলে ধৰিলা। সুবৰ্ণৰ চাৰিটি খিলা ঠনৰাই পৰিলা' ॥

কৃষ্ণৰ লগত ক্ৰীড়া কৌতুক কৰি থাকোতেই চকা পাতত বহিবৰ হ'ল— মথুৰাৰ হাটলৈ বিক্ৰী কৰিবলৈ অনা গাখীৰ নষ্ট হোৱাৰ ভয়ত ৰাধাই খৰ খেদাকৈ আহি যমুনাৰ ঘাট পালে। স্বয়ং শ্ৰীকৃষ্ণ যমুনা ঘাটৰ ঘাটোৱাল। ৰাধাই অনেক কাকুতি-মিনতি কৰি 'কানৰ সনা' আৰু 'গলৰ মালেলি' দিয়াৰ প্ৰতিশ্ৰুতি দি কৃষ্ণৰ নাৱত উঠিল। নদীৰ মাজ পোৱাৰ লগে লগে নাৱ ডুবিল। শেষত ৰাধা-কৃষ্ণ দুয়ো নদীৰ পানীত জৰৰা-জৰৰি কৰি 'খেনু উঠে খেনু তল যাই'— অৱস্থাত পৰিল।

আইসকলে ৰাধা আৰু কৃষ্ণৰ কেলি বিষয়ক এই কাহিনী অভিনয় কৰাৰ লগতে আনুসঙ্গিক হিচাপে কৃষ্ণই গোপিনীৰ বস্ত্ৰ চুৰ কৰা, মালযুঁজ, পুতনা বধ আদিৰো অভিনয় কৰি দেখুৱায়।

কৃষ্ণা একাদশীত অনুষ্ঠিত পাঁচতি উৎসৱৰ আৰম্ভণিতে আইসকলে পাচ বা সাতখন ডলাত নাৰিকল, কল, চেনীৰ লাডু, গুড়ৰ লাডু, পিঠা গুৰিৰ লাডু আদিৰে একোখন পোহাৰ (পাহাৰ) সাজি, প্ৰত্যেকজন পোহাৰতে এগছিকৈ চাকি জ্বলাই লয়। কেইজনীমান অকুমাৰী ছোৱালীৰ মূৰত পোহাৰ কেইখন তুলি দি নাম ঘৰৰ চাৰিও ফালে পাচ বা সাত পাক ঘূৰি ঘূৰি গায়— 'গোৱালেনী বাই, নন্দেশ্বৰ গৃহক লাগি ধাৱ বতি যায়'। পাচতিৰ শেষত আইসকলে পোহাৰত থকা লাডু, নাৰিকল আদি নাম মাত্ৰ পইচা দি কিনি নিয়ে।

কিছুমান ঠাইত আকৌ কেইজনীমান তিৰোতাই মূৰত পাচিলৈ, পোহাৰী হৈ গাৱঁত থকা ব্ৰাহ্মণ পৰিয়ালৰ ঘৰলৈ গীত গাই যায়— 'মাছ ৰাখ্‌ কি না এ বামুণ পাৰা, নতুন বিলৰ মাছ আনছু কালি মাৰা'। উক্ত পৰিয়াল সমূহেও পোহাৰীয়ে পোহাৰত বেচিবলৈ নিয়া শাক পাতৰ বিনিময়ত অলপ পইচা দি ৰংধেমালি কৰে। সাধাৰণতে পোহাৰীৰ অভিনয় কৰা আইসকলে হেলচি শাক বিক্ৰী কৰে।

বৰপেটা জিলাৰ মৈৰামাৰা, খাটাল পাৰা আদি কিছুমান গাৱঁৰ নামঘৰত ৰাধা কৃষ্ণৰ কেলি আৰম্ভ কৰাৰ আগতে নাম ঘৰৰ সন্মুখত এডাল সৰু কলপুলি পুতি, কলৰ চাৰিওফালে আল্পনা আঁকি চিত্ৰ বিচিত্ৰ কৰি সেই ঠাই ডোখৰত এজনী অকুমাৰী ছোৱালীক যশোদাৰ ৰূপত সজাই বহুৱাই থয়। পাঁচতিৰ বাবে নিৰ্দিষ্টকৈ ৰখা এটা পিতলৰ শিশু কৃষ্ণৰ মূৰ্ত্তি নতুন অনা-কটা কাপোৰেৰে মেৰিয়াই যশোদাৰ কোলাত দি আইসকলে কীৰ্ত্তন ঘোষা, দশমত থকা শিশু কৃষ্ণৰ বিভিন্ন লীলাৰ গীত পদ গাই, গীতৰ লগত সংগতি ৰাখি বিভিন্ন চৰিত্ৰৰ ৰূপেৰে অভিনয় কৰি দেখুৱায়। যশোদা ৰূপিনী ছোৱালী-জনীৰ কাষত সুন্দৰ নাচঠীয়া সৰু পুতলা ধনু কেইখন মান আনি দিয়া হয়। শ্ৰীকৃষ্ণৰ গণনা হোৱাৰ পিছত এবছৰ আগৰে পৰা খাটি সৰিয়হ তেলত পাচ কোৱণ, কপূৰ, তেজপাতৰ গুৰি, মধু, সনপেৰা আদি সুগন্ধি দ্ৰব্য মিহলি কৰি থোৱা 'পচতি তেল' প্ৰথমে কৃষ্ণৰ গাত ঘঁহি, পিছত নাইকে অতি পবিত্ৰ ভাৱে তেলখিনি ব্যৱহাৰ কৰে।

বৰপেটা জিলাৰ বেছি ভাগ সত্ৰতে আগতে উল্লেখ কৰি অহা পদ্ধতিৰে পাঁচটি উৎসৱ পালন কৰি অহা হয় যদিও, বৰপেটা জিলাৰ অন্যতম ধৰ্মীয় অনুষ্ঠান বৰনগৰৰ মহাপ্ৰভু গৰখীয়া গোঁসাই থানত এই উৎসৱ অলপ সুকীয়াকৈ পালন কৰা হয়। জন্মাষ্টমীৰ পিছদিনাখন আইসকলে পূৰ্বৰ পৰম্পৰা অনুসৰি জয়ধ্বজ আৰু নন্দ উৎসৱ নাটৰ কেইটামান নিৰ্দিষ্ট গীত পদ গাই নানা কাৰবাৰ কৰে। অকণসকলে বোকা আৰ্তনা পাতে।

উল্লেখযোগ্য যে বৰনগৰ অঞ্চলৰ নাটিত কেঁচুৱা জন্মৰ পাঁচ দিনৰ দিনাখনে নাম সহিত গোৱা-গীত পদেৰে আবেলি পৰত ঘৰুৱা ভাৱেই পাঁচটি উৎসৱ পালন কৰে। কেঁচুৱা এটিৰ এমাহ নোহোৱালৈকে গৃহস্থৰ ঘৰত 'অশৌচ'ৰ সূচ থাকে যদিও, বৰনগৰৰ নাটিত কেঁচুৱাৰ পাঁচ দিনৰ দিনটোক অতি পবিত্ৰ দিন বুলি গণ্য কৰি, সেই দিনাখন কেঁচুৱা আৰু মাকক স্পৰ্শ কৰি সেই ঘৰত চাহ জলপান খাব পাৰে। বিয়া, শ্ৰাদ্ধ আদিৰ বিভিন্ন অনুষ্ঠান সমূহৰ মাজতে কেঁচুৱাৰ জন্ম হ'লে, গৃহস্থই 'অশৌচ' পালন কৰিব লগাত পৰিলে, 'পাঁচ দিন'ৰ দিনাখন উক্ত অনুষ্ঠান সমূহ অনুষ্ঠিত কৰাত একো বাধা নাথাকে। ছয় দিনৰ পৰা পুনৰাই 'অশৌচ'ৰ নিয়ম নীতি মানি চলিব লাগে।

ঘৰুৱা ভাৱে পালন কৰা পাঁচটি উৎসৱত কেঁচুৱাৰ মাকে গা-পা ধুই কেঁচুৱাটি কোলাত লৈ পীৰা এখনত বহি থাকে আৰু আইসকলে মাকৰ চাৰিওকালে ঘূৰি ঘূৰি পাঁচটিৰ গীত কেইটি গায়। আই সকলৰ এগৰাকীয়ে বেতৰ চাও লৈ তুলসীৰ পাত এখিলা হাতত লৈ আন এগৰাকীক নাটকীয় ভাৱে সোধে ইখন কি? 'বিটিউ টিউ'— 'ইখনেনি খুৱলি মুখৰ অলবো থিউ'। দ্বিতীয়খন তুলসী পাত লৈ প্ৰশ্ন কৰে— 'ইখন কি?' 'চেলকি'। 'ইখনেনি খুৱলি মাৰবো ভেলকি'। তৃতীয়খন তুলসী পাত লৈ প্ৰশ্ন কৰে— 'ইখন কি?' 'কাচী'। 'ইখনেনি খুৱলি হয় স্বৰ্গ বাসী'। শেষত চতুৰ্থখন তুলসী পাতলৈ প্ৰশ্ন কৰে— 'ইখন কি?' 'মধুমতী'; 'ইখনেনি খুৱলি হয় গোলক পতি'।

তাৰ পিছত কেঁচুৱাৰ মাক বা আইতাকে এখন সৰু ধনুত পাটডাল কাঁড় লৈ পূৱ-পশ্চিম, উত্তৰ-দক্ষিণ আৰু ওপৰমূৰলৈকে কাঁড় মাৰি পঠিয়ায়। লগতে কলপটুৱাৰে সজা এখনি সৰু নাৱত এডাল মাৰিৰে এখন বঠা কৰি বঠাখন কেঁচুৱাটিৰ সৰু কণি হাত এখনত তুলি মাক বা আইতাকে কলপটুৱাৰ পানীখিনিত বঠাখনেৰে স্পৰ্শ কৰি নাও বোৱাৰ অভিনয় কৰি থাকোতে আইসকলে কয়— 'হেইয়ো হেইয়া নাও বাওঁ হেইয়া'। তাৰ পিছত কেঁচুৱাটোক পীৰা এখনৰ ওপৰত শুৱাই দি কেঁচুৱাটিৰ বুকুত আঙুলিৰে পটাগুটি (পাটকু) এটি ধৰি কয়— পাটা, পাটা, পাটা— পানীক নডৰাবি, জুইক নডৰাবি, বাঘ ভালুকক নডৰাবি, বাৰ বান্দাৰক নডৰাবি, দেও ভূতক নডৰাবি ইত্যাদি। তাৰ পিছত কণী এটিৰে কেঁচুৱাটিৰ গোটেই গাতে স্পৰ্শ কৰি কয়— 'ডিমা হেন হো, চিলচিলা হো, গাতে মিহি লগা হো।' ধনুকাঁড় মৰা, নাওবোৱা, নিয়মবোৰ কিন্তু ছোৱালীৰ ক্ষেত্ৰত তেনেকৈ পালন কৰা নহয়।

উক্ত কামখিনি হৈ যোৱাৰ পিছত নিমন্ত্ৰিত আইসকলে কেঁচুৱাক সাধ্যানুসাৰে কাপোৰ-কানি মিঠাই আনি দি আশীৰ্ব্বাদ কৰে। তাৰ পিছত চোতাল বা ঘৰৰ মজিয়াত বহি নাম কীৰ্ত্তন আৰম্ভ কৰে। পাঁচটি নামত কীৰ্ত্তন ঘোষা, দশমত থকা শিশুলীলাৰ পদ সমূহ গোৱা হয় যদিও কিছুমান মুখ জোৰণী দিহাওঁ নামৰ মাজতে গোৱা হয়। যশোদা ৰোহিনী কৃষ্ণক ৰক্ষা কৰচ বন্ধা দশমৰ পদখিনি গাই আইসকলে কেঁচুৱাটোৰ হাতত ৰক্ষা কৰচ বান্ধি শান্তি পানী ছটিয়ায়।

আনহাতে মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শংকৰ দেৱৰ নাতি চতুৰ্ভুজ ঠাকুৰ দেৱে প্ৰতিষ্ঠা কৰা বৰ্ত্তমান বৰনগৰৰ নহ্‌ৰা পাৰত অৱস্থিত থিলাখাৰী সত্ৰত আকৌ মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শংকৰ দেৱৰ জন্মোৎসৱৰ পিছদিনাখন পাঁচটি উৎসৱ অনুষ্ঠিত হয়। এই উৎসৱত আইসকলে তুলসীয়া প্ৰথমে নিত্য নৈমিত্তিক প্ৰসঙ্গ কৰি

উঠে সমস্ত উদ্ভুৎ শক্তি শিশু শক্তি লৌকিক আটাউৰিলাকৈ গানাৰে অনুকৰণত নৃত্য গীত অভিনয় আদি কৰি এটি উৎসৱ মুখৰ পৰিবেশৰ সৃষ্টি কৰে। কলগছ, বেত আদিৰে শিশু কৃষ্ণ, গণেশ, পুতলা আদিৰ প্ৰতিকৃতি সাজি নিজৰ বুদ্ধিমত্তাৰ পৰিচয় দিয়াৰ লগতে শিশু কৃষ্ণৰ আদিৰ কাহিনী পুতলাৰূপী কলগছৰ পুতলাটিক মূৰ্ত কৰি তোলে। সমাজৰ আধ্যাত্মিক চিন্তা স্ফুৰিত হৈছে— অত্যাচাৰীৰ ধ্বংস কৰাৰ এটা চিৰকালীন মানৱতাৰ উদ্দেশ্য প্ৰকাশ —

"পুতলা মৰিছে আজি
কোনে দিব বলি।
মৰক যে মৰক
প্ৰাণৰ বৈৰী॥"

ওপৰত উল্লেখ কৰাৰ নিচিনা বিভিন্ন ঠাইত বিভিন্ন ধৰণে পাচতি উৎসৱ পালন কৰা হয় যদিও পাচতিৰ গোৱা গীতবোৰৰ কথা বস্তুৰ মিল আছে। অৱশ্যে গীতসমূহৰ প্ৰকাশভংগী আৰু সুৰত আঞ্চলিক বৈশিষ্ট্য পৰিলক্ষিত হয়। মহিলা প্ৰধান এই উৎসৱত পুৰুষে অংশ গ্ৰহণ নকৰে যদিও সকলো পৰাই উৎসৱৰ আনন্দ উপভোগ কৰে।

বৰপেটা জিলাৰ কিছুমান ঠাইত পাচতি উৎসৱ উপলক্ষে ডাঙৰকৈ সভা পতা হয়। এই সভাত নাম কীৰ্তন, যাত্ৰা গান, ওজাপালি আদিৰ লগতে বাঢ়ৈতীয়া দোকান পোহাৰেৰে এটি উৎসৱ মুখৰ পৰিবেশৰ সৃষ্টি কৰে।

"যিমানেই শিকাই দিবা
সিমানেই মহান হ'বা,
তাৰেই নাম সঁচা উন্নত।"

—মাদাৰ টেৰেছা।

‘আমাৰ ব্যৱহাৰিক জ্ঞানৰ গুৰুত্ব— তাহানি আৰু বৰ্তমান’

শ্ৰীশিল্পিকা ডেকা

১ম বাৰ্ষিক উচ্চতৰ মাধ্যমিক (কলা)

শৰাইঘাটৰ যুদ্ধৰ মহান বীৰ নায়ক দেশপ্ৰেমিক বীৰ সেনাপতি লাচিত বৰফুকনৰ নেতৃত্বত মোমাইয়ে— মোমাইতামুলী বৰবৰুৱাই পৰিবেষ্টিত হৈ পাৰিছিল একমাত্ৰ নিজৰ তীক্ষ্ণ বুদ্ধি সম্পন্ন ব্যৱহাৰিক জ্ঞানৰ বাবেহে। পৰিপাটীকৈ গঢ়া বজা ফুলৰ বাগিচা দেখি আহোম স্বৰ্গদেউৱে আশ্চৰ্য হৈছিল মোমাইৰ প্ৰতি, আৰু স্বৰ্গদেউৰ মনত উদ্ৰেক হোৱা জ্ঞানে কৈছিল যে তেনে এজন মানুহে দেশ এখনৰ বিভিন্ন গঠন মূলক কাৰ্য্য নিয়াৰিকৈ পালন কৰিব পাৰিব। প্ৰাচীন সময়ৰ স্বৰ্গদেউ ৰজাপাৰিষদসকলে সংকটজনক অৱস্থাত থকা সময়ত কেনে মকৰা এটাই বাৰে বাৰে ছিগি পৰা জালখন পুনঃ পুনঃ চেষ্টাৰে কৰাৰ গঠা দেখি যুদ্ধ কৰি জয়লাভ কৰাৰ বাবে প্ৰতিশ্ৰুতি বদ্ধ হৈছিল। ৰজা, মন্ত্ৰী, হাতী, ঘোঁৰা, সৈন্যৰে পৰিবেষ্টিত হৈও সেইসকল আবিষ্কাৰে তেওঁলোকেও ব্যৱহাৰিক জ্ঞানৰ ওপৰতে প্ৰতিষ্ঠিত হৈ সৃষ্টি হৈছিল। চৌবাচ্চাত গা ধুই থকা অৱস্থাতে মহান গ্ৰীক বিজ্ঞানী আৰ্কিমিডিছে সূত্ৰ আবিষ্কাৰ কৰি ৰজাক সোণৰ মুকুটৰ শুদ্ধাশুদ্ধতাৰ বিষয়ে জনাবলৈ সক্ষম হৈছিল। আমাৰ অসমৰ নগাঁও জিলাৰ লেহিদঙৰা গাওঁত জন্ম ডাক পুৰুষে, যিনি ভাৰতীয়তাই বা অসমৰ ডাকভণিতাৰ জৰিয়তে ভাৰতীয়তা ও সমাজক লাগতিয়াল ব্যৱহাৰিক জ্ঞানৰ বিষয়ে সকলোকে সম্যক দিবলৈ সক্ষম হৈছিল।

এই উদাহৰণ সমূহৰ পৰা দেখা যায় যে প্ৰাচীন কালত শিক্ষিতজনৰ কোনো উচ্চ ডিগ্ৰী নোহোৱাকৈয়ে সমাজৰ কিছুমান জ্ঞানী বা বহুমুখী বিদ্যাৰ অধিকাৰী লোকে নিজৰ প্ৰতিভাৰ স্বাক্ষৰ জগতত বিলাবলৈ অক্লান্ত পুৰুষাৰ্থ কৰিছিল। অৱশ্যে বিদ্যা বুলিলে বৰ্তমান সময়ত কিছু মানুহে লোকে কোনো এটা ডিগ্ৰী আহৰণ কৰা কথাটোকে বুজিব খোজে, কিন্তু প্ৰকৃততে বিদ্যাৰ সূত্ৰ সেইটো কেতিয়াও হ'ব নোৱাৰে। আমি বাস কৰা সমাজখনত যিবোৰ নীতি-নিয়মৰ দ্বাৰা সমাজ খনৰ উন্নতি হ'ব পাৰে তেনে জ্ঞানৰ অধিকাৰেৰে সমৃদ্ধজনকহে বিদ্বান বুলি ক'ব পৰা যায়। বিদ্যাৰ বিষয়ে শ্ৰীমদ্ভৰ্তৃহৰিয়ে তেওঁৰ এটা নীতি শ্লোকত লিখিছে—

"বিদ্যানাম নৰস্য ৰূপমধিকং প্ৰচ্ছন্ন গুপ্তং ধনং।
বিদ্যা ভোগকৰী যশঃসুখকৰী বিদ্যা গুৰুনাং গুৰু।
বিদ্যা বন্ধুজনো বিদেশ গমনে বিদ্যা পৰমা দেৱতা।
বিদ্যা ৰাজসু পূজিতা নতু ধনং বিদ্যা বিহীনা পশুঃ।।"

অৰ্থাৎ বিদ্যা মানুহৰ ৰূপতকৈও অধিক লুকাই থকা ধন। বিদ্যা যশ ভোগ ইত্যাদিৰ দাতা আৰু গুৰুতকৈও ডাঙৰ গুৰু। বিদ্যাই আমাৰ বন্ধু আৰু বিদেশলৈ যাওঁতে ই আটাইতকৈ বেছি সহায়ক। বিদ্যাক ৰজাইও পূজা কৰে ধনক কিন্তু নকৰে। বিদ্যা নোহোৱা জন পশুতুল্য। ইয়াৰ দ্বাৰা এইটো স্পষ্টকৈ প্ৰতিপন্ন হয় যে প্ৰাচীন কালত ৰচিত এনেবোৰ শ্লোকে মানৱ জীৱনত ব্যৱহাৰিক জ্ঞানৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিবলৈ শিকাইছিল কাৰণ ইয়াত কোনো নিৰ্দিষ্ট প্ৰমাণ পত্ৰৰ ওপৰত

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালা আৰু তেওঁৰ বৈপ্লৱিক জীৱন।

[illegible]

[illegible]

চিৰজ্যোতি[illegible] বিপ্লৱী শিল্পী জ্যোতিপ্ৰসাদৰ জন্ম হয় ডিব্ৰুগড় জিলাৰ তামোলবাৰী চাহ বাগিচাত ১৯০৩ চনৰ ১৭ জুনত। [illegible] শিল্পী, [illegible] [illegible] শিল্পী [illegible] [illegible] শিল্পী [illegible] জ্যোতিপ্ৰসাদৰ [illegible] [illegible] জীৱনৰ [illegible] [illegible] [illegible] বাহিৰ [illegible] জন্মতে শিয়ৰ হল লাগিল।'

বিপ্লৱী শিল্পী জ্যোতিপ্ৰসাদৰ গান গীতৰ অৰ্থ অনুধাৱন কৰাটো টান, কেৱল [illegible] আছিল পাৰিছিল বণক্ষেত্ৰলৈ। ভাৰতৰ স্বাধীনতা সংগ্ৰামৰ এগৰাকী বিপ্লৱী সৈনিক আছিল জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালা। মহাত্মা গান্ধীৰ স্বাধীনতাৰ আহ্বানে উদ্বুদ্ধ হৈ সাম্ৰাজ্যবাদী ইংৰাজৰ বিপক্ষে অগ্নিযুগৰ ফিৰিঙতি হৈ জ্যোতিপ্ৰসাদে কংগ্ৰেছত যোগদান কৰিছিল। আৰু কংগ্ৰেছৰ স্বেচ্ছাসেৱক হৈ বিপ্লৱী গীত ৰচি গাইছিল—

'লোৰ ল'ৰ আহ
আহ অ' ডেকা ল'ৰা
হই সমুখত ঠ' থিয়
মাতৃ পূজাৰ থাল লবলৈ লেখি লৰ লিয়?'

১৯১৮ চনত জ্যোতিপ্ৰসাদৰ দেউতাক পৰমানন্দ আগৰৱালা আহমেদাবাদ কংগ্ৰেছ অধিৱেশনলৈ গৈছিল। অধিৱেশনৰ পৰা দেউতাক ঘূৰি আহি অধিৱেশনৰ কথাবোৰ কোৱাত সেইবোৰ শুনি জ্যোতিৰ মন স্বদেশ প্ৰেমেৰে উথলি উঠিছিল আৰু সাম্ৰাজ্যবাদী ইংৰাজক খেদি স্বৰাজ অনাৰ স্বপ্ন জ্যোতিপ্ৰসাদৰ অন্তৰত দমদমাই উঠিল। ১৯২১ চনত ভাৰত জুৰি অসহযোগ আন্দোলনত জপিয়াই পৰিল। সেইবাৰ স্বাধীনতা আন্দোলনৰ প্ৰতি ৰাইজক উদ্বুদ্ধ কৰিবলৈ তেওঁ লিখে আৰু গায়— বিশ্বজয়ী নওজোৱান, 'অ' আমাৰে গাওঁ, [illegible] ডেকা ল'ৰা' ইত্যাদি গীতবোৰ।

১৯২৯ চনত মহাত্মা গান্ধী অসমলৈ আহোঁতে তেজপুৰত থকা জ্যোতিপ্ৰসাদৰ ঘৰত আলহী হৈছিল। এই মহান ব্যক্তি গৰাকীৰ সান্নিধ্য লাভ ব্যক্তিগতভাৱে জ্যোতিৰ বিপ্লৱী চিন্তা অধিক প্ৰাণৱন্ত কৰি তোলে। জ্যোতিয়ে লেখিলে লিখে—

'শঙ্খ বাজা বাজা জয়
জয় মহাত্মাৰে মহাত্মাৰ।'

আইন অমান্য আন্দোলনৰ পিছতে জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালা তেজপুৰ কংগ্ৰেছ দলৰ নেতা হৈ পৰে।

[illegible] ১৯৪২ চনত জ্যোতিপ্ৰসাদ জেললৈ যাব লগা হয়। ইংৰাজে স্বাধীনতা [illegible] জ্যোতিপ্ৰসাদক ১৫ হাজাৰ টকা জৰিমনা কৰিবলৈ দিয়ে, [illegible] জৰিমনা [illegible] শিল্পী জ্যোতিপ্ৰসাদৰ কাৰুণ্য জীৱন [illegible] [illegible]

১৯৪৬ চনত [illegible] পুনৰ অসমলৈ আহি আকৌ এইবাৰে জ্যোতিপ্ৰসাদে [illegible] অধিক শক্তিশালী কৰি তোলে। এই সময়ত তেওঁ চিত্ৰলেখা মুভিটোন কোম্পানী খুলি মানুহৰ মাজত অধিক শিল্পী কৰি তুলিবলৈ লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ কাহিনীৰ আধাৰত প্ৰথম অসমীয়া বোলছবি 'জয়মতী' নিৰ্মাণ কৰে। ১৯৪২ চনৰ পৰা জ্যোতিয়ে পুনৰ স্বাধীনতা সংগ্ৰামত সক্ৰিয়ভাৱে অংশ গ্ৰহণ কৰে। সাম্ৰাজ্যবাদী ইংৰাজ চৰকাৰে জ্যোতিপ্ৰসাদক ধৰিবলৈ প্ৰচেষ্টা চলায় আৰু ধৰিব নোৱাৰি জ্যোতিক 'ফেৰাৰ' (absconder) বা পলাতক বুলি ঘোষণা কৰে। ফলত ১৯৪২ চনত জ্যোতিপ্ৰসাদে আত্মগোপন কৰি কলিকতালৈ পলাই যায়। এই সময়ত কলিকতাত জ্যোতিপ্ৰসাদে ভাৰতৰ স্বাধীনতা আন্দোলনৰ বিভিন্ন পৰ্য্যায়ৰ নেতৃত্বৰ সান্নিধ্য লাভ কৰে আৰু সেই সকলৰ লগত আলোচনাৰ মাজেৰে [illegible] জ্যোতিপ্ৰসাদে ভাগ লয়।

মহাত্মা গান্ধীৰ অহিংস নীতিৰ জ্যোতিপ্ৰসাদ আছিল গভীৰ সমৰ্থক। সত্যাগ্ৰহ আছিল জ্যোতিৰ প্ৰকৃতি আৰু শিল্পী চক্ষু। যিহেতু গান্ধীজীয়ে আত্মগোপনকাৰী সকলক কাংগ্ৰেছৰ আদৰ্শ বিৰুদ্ধ বুলি কোৱা হেতুকে গান্ধীজীৰ গভীৰ সমৰ্থক জ্যোতিপ্ৰসাদে বন্ধুবৰ্গৰ অনুৰোধ উপেক্ষা কৰি তেজপুৰলৈ আহি ১৯৪৩ চনৰ আগষ্ট মাহত ইংৰাজ পুলিচৰ হাতত ধৰা দিয়ে। বিচাৰত অৱশেষত তেওঁ মুক্তি পালে। ১৯৪৭ চনৰ ১৫ আগষ্টত ভাৰত স্বাধীন হ'ল। স্বাধীনতাৰ উৎফুল্লিত পৰিবেশৰ পৰা স্বাধীনতা আন্দোলনৰ মুখ্য গান্ধীজী আঁতৰি থাকিল। কাংগ্ৰেছৰ আমোলত স্বাধীন চৰকাৰ হ'ল। লাহে লাহে দেশ তথা স্বাধীন চৰকাৰৰ আমোলত মহাত্মাৰ ৰাম ৰাজ্য প্ৰতিষ্ঠা নহ'ল। সাধাৰণ মানুহৰ দুখ দুৰ্গতিৰ পৰিৱৰ্তন নহ'ল। হিন্দুস্থান, পাকিস্থান গঠনকৈ ভাই ভাইৰ মাজত কাজিয়া হ'ল। বহু নিৰীহ জীৱন ধ্বংস হ'ল। জনতাৰ শিল্পী জ্যোতিপ্ৰসাদে স্বাধীনতাই জন্ম দিয়া এই ঘটনাত গভীৰভাৱে দুখ পালে। জ্যোতিপ্ৰসাদক কাংগ্ৰেছে জহৰলালৰ সমৰ্থিত দল নিৰ্বাচনত থিয় হ'বলৈ অনুৰোধ জনায় যদিও জ্যোতিয়ে এই অনুৰোধ প্ৰত্যাখ্যান কৰিলে। স্বাধীন দেশৰ কাংগ্ৰেছী নেতা সকলৰ কাৰ্যত জ্যোতিপ্ৰসাদ বৰকৈ হতাশ হ'ল। ইয়ে তেওঁৰ শাৰীৰিক অসুস্থতাৰ কাৰণ বুলিও কব পাৰি। পবিত্ৰ অন্তৰৰ সত্য মানুহৰ শিল্পী আছিল বাবেই জ্যোতিয়ে স্বাধীনতাৰ পিছৰ অৱস্থাক পবিত্ৰ ভাবে বিশ্লেষণ কৰিছিল। জ্যোতিপ্ৰসাদৰ দৰে পবিত্ৰ অন্তৰৰ নিৰ্ভীক শিল্পী সাহিত্যিক আজিৰ অসমত, আজিৰ ভাৰতত বৰকৈ প্ৰয়োজন। প্ৰকৃতি জগতৰ কপৌ হিচাপে আমি ভাল পাওঁ ঠিক তেনেদৰে মানৱ জগতৰ পূজাৰী জ্যোতিপ্ৰসাদক আমি ভাল পাওঁ। বিপ্লৱী কবি অম্বিকাগিৰি ৰায় চৌধুৰীৰ দৰে তেওঁ স্বাধীনতা আন্দোলনত ডেকা যুৱকসকলক আদৰি গীতেৰে উদ্বুদ্ধ কৰি তুলিছিল। শেষত নতুন যুগৰ শিল্পীসকলক নমস্কাৰ জনাই জ্যোতিপ্ৰসাদৰ গানেৰে (ভাষাৰে) সামৰিছোঁ—

"হে নতুন নমস্কাৰ
যুগে যুগে আহ তই
দেশে দেশে থাক তই
মোহাৰি বিনাৰি কালি পুনৰ্নিমাণৰ
হে নতুন নমস্কাৰ !"

ধৰ্ম নিৰপেক্ষ ভাৰত

[illegible]

দ্বাৰা অনুসৃত হ'লেও ই কোনো এটা বিশেষ মতবাদৰ বা সম্প্ৰদায়ৰ অন্তৰ্ভুক্ত নহয়, ই সম্পূৰ্ণৰূপেই স্বাধীন অভিজ্ঞতা মাথোন। পৃথিৱীৰ সামাজিক জীৱন আৰু পাৰিপাৰ্শ্বিক অৱস্থা যুগে যুগে আধুনিক অৱস্থালৈ পৰিৱৰ্তিত হৈ আহিছে কিন্তু মানুহৰ জীৱনৰ অৰ্থ আৰু মূল উদ্দেশ্য সমূহ প্ৰতি যুগতে অপৰিৱৰ্তিত হৈ আছে। যিমান দিন এই অৱস্থা থাকিব পৃথিৱীত আধ্যাত্মিকতাৰো সিমান দিন প্ৰয়োজন থাকিব।

সামাজিক নৈতিক ধৰ্মৰ অনুশীলনৰ মাজেদি মানুহে ক্ৰমাৎ আধ্যাত্মিকতাৰ দিশে অগ্ৰসৰ হব পাৰে। সামাজিক নৈতিক ধৰ্মক অৱহেলা কৰি আধ্যাত্মিক জীৱনৰ অনুসন্ধান বৃথা। নৈতিক গুণৰ ওপৰত অধিক গুৰুত্ব দিয়াৰ লগে লগে ধৰ্ম সম্বন্ধীয় গুণবোৰৰ (উপাসনা, ভক্তি, শ্ৰদ্ধা) যথাসম্ভৱ উৎকৰ্ষ সাধন কৰিব পাৰিলে আধ্যাত্মিক ভাব লাভ হোৱা সম্ভৱ হয়।

নিৰপেক্ষ শব্দৰ অৰ্থ, পক্ষপাতহীন। বিশ্বৰ ৰাষ্ট্ৰনীতিত স্বাধীনতা উত্তৰ ভাৰতবৰ্ষৰ সবাতোকৈ উল্লেখযোগ্য অৱদান হল ধৰ্ম নিৰপেক্ষ নীতি। সাম্প্ৰদায়িকতাৰ পৰিৱেশত খণ্ডিত হোৱা ভাৰতবৰ্ষ স্বাধীনতাৰ জন্ম লগ্নৰ পৰাই ধৰ্ম নিৰপেক্ষ আদৰ্শ অনুসৰণ কৰি আহিছে। পাকিস্তান ইছলামিক ৰাষ্ট্ৰ হিচাবে ঘোষিত হলেও ভাৰতীয় সংবিধানে গণতন্ত্ৰ আৰু ধৰ্ম নিৰপেক্ষতাক ৰাষ্ট্ৰ জীৱনৰ চালিকা শক্তি হিচাবে গ্ৰহণ কৰিছিল। এই ধৰ্ম নিৰপেক্ষ নীতিৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱিত হৈ ১৯৭১ চনত স্বাধীন বাংলা দেশৰ জন্ম হৈছিল। এই উপ-মহাদেশৰ ৰাজনীতি ধৰ্ম নিৰপেক্ষতাৰ আদৰ্শৰ প্ৰভাৱ যথেষ্ট। ধৰ্ম নিৰপেক্ষ শব্দটোত ধৰ্ম অৰ্থে সামাজিক নৈতিক ধৰ্ম বোধক ইংগিত কৰা হৈছে। আধ্যাত্মিক ধৰ্মত পক্ষপাতিত্ব বোধ নথাকে। ভাৰতীয় সংবিধানত সংখ্যালঘু ধৰ্ম সম্প্ৰদায়ক পূৰ্ণ মৰ্য্যাদাত সংৰক্ষণৰ কাৰণে ধৰ্ম নিৰপেক্ষ শব্দৰ প্ৰাধান্য দিয়া হৈছে। বৌদ্ধ, জৈন প্ৰভৃতি বিভিন্ন ধৰ্ম যেনেকৈ কালক্ৰমে হিন্দু ধৰ্মৰ লগত মিলি গৈছে, ইছলাম ধৰ্মৰ ক্ষেত্ৰত বহু পৰিমাণে ইয়াৰ ব্যতিক্ৰম লক্ষ্য কৰা গৈছে। বুদ্ধদেৱক অৱতাৰ হিচাবে হিন্দুসকলে গ্ৰহণ কৰিলেও হজৰত মহম্মদক তেনেকৈ গ্ৰহণ কৰা দেখা নেযায়। ইয়াৰ ফলস্বৰূপে ভাৰতীয় হিন্দু মুছলমানৰ মাজত কিছুমান ক্ষেত্ৰত অনৈক্যৰ ভাব পৰিলক্ষিত হৈছে। আবহমান কালৰ সনাতন ভাৰতবৰ্ষ জাতি, ধৰ্ম, বৰ্ণ, ভাষা নিৰ্বিশেষে বহু মানুহৰ মিলনভূমি। ধৰ্ম নিৰপেক্ষ ভাৰতীয় সমাজৰ মূল লক্ষ্য হল সহনশীলতা, পাৰস্পৰিক সহাৱস্থান আৰু সাম্প্ৰদায়িক সম্প্ৰীতিবোধত আস্থা ৰখা। পৃথিৱীৰ বিভিন্ন ঠাইত যেতিয়া ধৰ্মান্ধতাৰ কাৰণে মানুহে উৎপীড়িত আৰু নিৰ্য্যাতীত হৈছে তেতিয়াও ভাৰতবৰ্ষই ঘোষণা কৰিছিল 'বসুধৈৱ কুটুম্বকম' গোটেই বিশ্ব মোৰ আত্মীয়। মহান ভাৰতভূমিত বহু যুগ ধৰি বিভিন্ন ধৰ্ম, সংস্কৃতি আৰু ভাষাৰ পাৰস্পৰিক সহাৱস্থান চলি আহিছে। ধৰ্মীয় সহনশীলতা ভাৰতীয় ঐতিহ্যৰ মূল লক্ষ্য বুলি চিহ্নিত হৈছে। ধৰ্ম বিশ্বাস নিৰ্বিশেষে বিভিন্ন মানুহৰ কৰ্ম প্ৰচেষ্টা আৰু ত্যাগৰ বিনিময়ত এই ভাৰতভূমিৰ উৎকৰ্ষ সাধিত হৈ আহিছে। বিভিন্ন ধৰ্মাৱলম্বী মহাত্মাৰ আত্ম ত্যাগৰ মাজেদিয়েই সু-সংৰক্ষিত হৈ আছে আমাৰ কষ্টাৰ্জিত স্বাধীনতা। এই স্বাধীনতাক অক্ষুণ্ণ ৰাখিবলৈ হলে মানৱ প্ৰেম, সমবেদনা, সাম্প্ৰদায়িক সম্প্ৰীতিৰ ঐতিহ্য আমি অক্ষুণ্ণ ৰাখিবই লাগিব।

আধ্যাত্মিক ধৰ্মাচৰণে মানুহক নিঃস্বাৰ্থ উদাৰ, অসাম্প্ৰদায়িক আৰু মানৱ প্ৰেমী কৰি গঢ়ি তোলে। যি ধৰ্মাচৰণে মানুহক ধৰ্মান্ধ কৰে, সেই ধৰ্ম প্ৰকৃতাৰ্থত ধৰ্ম পদবাচ্য নহয়।

অহিংসা, সত্যবাদীতা, ধৰ্ম নিৰপেক্ষতা প্ৰভৃতি আদৰ্শৰ প্ৰতি সভ্য মানুহৰ বিশ্বাস লাহে লাহে কমি আহিছে। নৈতিকতাহীন তথাকথিত সভ্য মানুহৰ ধৰ্মীয় আধ্যাত্মিকতাত অবিশ্বাসৰ লগে লগে সামাজিক নৈতিক ধৰ্মাচাৰণতো অনীহা কৰি উঠিছে। ভাৰতীয় ধৰ্ম নিৰপেক্ষতাৰ আদৰ্শৰ প্ৰতি

ভাৰতীয় মানুহৰ অৱক্ষয়ৰ মূলতেই আছে তাৰ নৈতিকতাহীন মনোভাৱ। নিৰপেক্ষ মনৰ অধিকাৰী হবলৈ হ'লে সাধনাৰ প্ৰয়োজন। বৰ্তমান ভাৰতত প্ৰচাৰ সৰ্বস্ব ৰাজনীতিবিদ, অৰ্থনীতিবিদ, শিক্ষাবিদ আৰু ধৰ্মীয় নেতা তোৱাৰ প্ৰতিযোগিতা আৰম্ভ হৈছে কিন্তু প্ৰকৃতাৰ্থত মানুহ হোৱাৰ কাৰণে কোনো চেষ্টা লক্ষ্য কৰা নেযায়। এনেকুৱা মনুষ্যত্বহীন সমাজত ৰাজনীতি, অৰ্থনীতি, শিক্ষানীতি, ধৰ্মনীতি সকলো ক্ষেত্ৰত সম্পূৰ্ণ নিৰপেক্ষ হোৱা শব্দটো হাস্যকৰ মাত্ৰ।

ভাৰতবৰ্ষৰ ঋষিসকলে আৰু মধ্যযুগৰ সাধকসকলে এই নিৰপেক্ষ মনোভাৱৰ অধিকাৰী আছিল। আধুনিক যুগত ধৰ্মীয় আৰু ৰাজনৈতিক নেতাসকলৰ মাজত এই মনোভাৱৰ অভাৱ লক্ষ্য কৰা যায়। প্ৰকৃত মনুষ্যত্ব লাভৰ কাৰণে চেষ্টা আৰম্ভ হ'লে ভাৰতত পুনঃ ধৰ্ম নিৰপেক্ষ আদৰ্শৰ প্ৰতি বিশ্বাস স্থাপিত হব। ইয়াৰ বাহিৰে আন পথ নাই। ০০

শায়েৰী শিতান

সম্প্ৰতি প্ৰতিটো ক্ষেত্ৰতে অসমীয়া সাহিত্যলৈ নতুনত্ব আহি আছে। অসমীয়া আধুনিক কবিতাৰ ক্ষেত্ৰত জাপানী কবিতাৰ আহি (হাইকু আৰু টঙ্কা) য়ে বিশেষ ভাৱে প্ৰভাৱ পেলাইছে। ঠিক তেনেদৰে বৰ্তমান শায়েৰীৰ আগ্ৰহী পাঠক-পাঠিকাৰ সংখ্যাও তাকৰ নহয়। শায়েৰী বুজাৰ অমল আনন্দ আছে। উৰ্দু কবিসকলৰ শেৰ শায়েৰীৰ প্ৰধান উৎস আছিল নাৰী, প্ৰেম, সুৰা আৰু হতাশা। বিমল আনন্দ প্ৰদানৰ অৰ্থে তলত কেইটামান শায়েৰী আগবঢ়োৱা হ'ল। প্ৰকাশৰ বাবে সম্পাদকক সংগ্ৰহ কৰি দিছে— হাজেৰা বেগম, আৰু অসীম জ্যোতি দাসে।

এক উমৰ্‌ মা কা জৰুৰৎ হ্যায় কাহানীকে লিয়ে,
এক সদ্‌মা কে জৰুৰৎ হ্যায় জোৱানীকে লিয়ে।
—সাবসাৰ সালামী

— যৌৱনত এবাৰ অন্ততঃ আঘাত খোৱাৰ প্ৰয়োজন আছে। প্ৰেমৰ কাৰণে প্ৰেয়সীৰ পৰা এবাৰ আঘাত নাপালে যৌৱনৰ মাদকতা পবিত্ৰ হৈ নুঠে। যেনেকৈ সম্পূৰ্ণ কাহিনীৰ কাৰণে নামৰ প্ৰয়োজন হয়, তেনেকৈ যৌৱনৰ সম্পূৰ্ণতাৰ কাৰণে প্ৰয়োজন হয় এটি আঘাতৰ। ০০

কিসিনে মোল না পুছা দিলে শিকস্তা কা
কোই খৰিদ কে টুটা পিয়ালা কিয়া কৰতা ?
— আতিশ

— মোৰ ভগা হৃদয়ৰ মূল্য কিমান কোনেও সুধিছিলে। কি সুধিব ? ভগা পিয়ালা জানো কোনোবাই কিনিবলৈ যাব ? কি কামত আহিব ? ০০

লোগ কাঁটো সে বচকৰ চলতে হ্যায়
মাঁয়নে ফুলো সে জখম খায়ে হ্যায়।

— লোকে কাঁইটৰ পৰা সাৱধান হয়।
মই ফুলৰ দ্বাৰাই আঘাতপ্ৰাপ্ত হলো। ০০

Acc. No.

গল্পৰ শিতানত আছে—

			পৃষ্ঠা
আপাত মধুৰ	:	গীতামণি মেধি	১
মনৰ স্কেচ্ছ	:	দেবিকা দত্ত	৪
আত্মীয়তাৰ আত্মত্যাগ	:	হেমন্ত কুমাৰ দাস	৮
পুৰনি পাতৰ মাজত	:	মিচ্ জ্যোৎস্না কলিতা	১৩
অপ্ৰত্যাশিত	:	শ্ৰীৰীমা কলিতা	১৮
মিলন সাঁকো	:	অমৰেন্দ্ৰ শৰ্মা	১৯

আপাত মধুৰ

গীতামণি মেধী

'এই অঞ্জুলা……শুনা……অঞ্জুলা……অঞ্জু……!' নতুন আগ্ৰহেৰে প্ৰশান্তই তাৰ প্ৰেয়সী অঞ্জুলাক মাতিও কোনো সঁহাৰি নাপাই কিছু সময় একে ঠাইতে থিৰ হৈ থাকি অঞ্জুলালৈকে চাই থাকিল। অঞ্জুলাই প্ৰশান্তৰ মাতলৈ কোনো বিশেষ আগ্ৰহ নেদেখুৱাই চিৰিবোৰ যিমান পাৰে খৰকৈ বগাই ওপৰলৈ উঠি গ'ল। প্ৰশান্তই আজি কিছু দিনৰ পৰা লক্ষ্য কৰিছে তাৰ মৰমৰ অঞ্জু তাৰ পৰা আঁতৰি দূৰ হৈছে। অঞ্জুলাক বহুদিন মাতিবলৈ গৈয়ো কোনো প্ৰত্যুত্তৰ নাপাই তাৰ মন ভাগি পৰিছে। ক'ত জানো কেনেকৈ কেৰোণ লাগিল, প্ৰশান্তই বুজিব পৰা নাই। এয়া অভিমান? নে সচাঁকৈয়ে অঞ্জুলাই তাক নামাতিব বুলিয়ে জিদ ধৰিছে? অনাৰ্চ ক্লাচলৈ এতিয়াও দহ মিনিট বাকী। অঞ্জুলাই তথাপিও ইমান খৰখৰকৈ চিৰিবোৰ বগাইছে যেন কোনোমতে প্ৰশান্তৰ চকুৰ আঁতৰ হব পাৰিলেই ৰক্ষা!

ডিগ্ৰী চেকেণ্ড ইয়েৰৰ ছাত্ৰী অঞ্জুলা। ইংৰাজীত অনাৰ্চলৈ পঢ়িছে। খুউব্ সুন্দৰী নহলেও দেখিবলৈ মৰম লগা। ধুনীয়া উজ্জ্বল চকুযুৰিৰে সকলোকে আকৰ্ষণ কৰিব পাৰে। হোষ্টেলত থাকি পঢ়ে। ঘৰ তেজপুৰত। প্ৰশান্ত শিৱসাগৰৰ ল'ৰা। ডিগ্ৰী থাৰ্ড ইয়েৰৰ ছাত্ৰ। ইতিহাসত অনাৰ্চলৈ পঢ়িছে। হোষ্টেলতে থাকে। দুবছৰমান আগতেই হোষ্টেলৰ বিশেষকৈ পতা "নৱাগত আদৰণী সভা'ত কোনোবা এজন বন্ধুই প্ৰশান্তক অঞ্জুলাৰে সৈতে চিনাকি কৰাই দিছিল। প্ৰথম চিনাকিতে অঞ্জুলাৰ উজ্জ্বল চকুযুৰিৰ মৰম লগা দৃষ্টিত প্ৰশান্ত বন্দী হৈছিল। সেই দৃষ্টিত কি যাদু আছিল জানো! তাক উপেক্ষা কৰাৰ কোনো কাৰণ প্ৰশান্তই বিচাৰি পোৱা নাছিল। কব নোৱাৰাকৈয়ে অঞ্জুলাক তাৰ ভাল লাগি গৈছিল। সেই ভাল লগাই পাছলৈ প্ৰেমলৈ ৰূপান্তৰিত হৈছিল। অঞ্জুলায়ো কোনো আপত্তি কৰা নাছিল। নতুন বছৰৰ কোনোবা এটা মিঠা ৰাতিপুৱাত প্ৰশান্তই যঁচা ৰজনী গন্ধা পাহি লাজ লাজকৈ হাতত তুলি লৈছিল। সেয়াই আৰম্ভণি……। কিন্তু আজি হঠাৎ অঞ্জুলাৰ কি হ'ল? সিটো অঞ্জুক কেতিয়াও দুখী কৰিব বিচৰা নাই।

'এই প্ৰশান্ত……ক্লাচ নকৰিলা কিয়??'…… আনটোকালৰ পৰা হাঁহি হাঁহি আহি থকা ডৱিণৰ প্ৰশ্নত প্ৰশান্তৰ সম্বিৎ ঘূৰি আহিল। সি ক্লাচ থকা কথা পাহৰিয়ে গৈছে। "নাই নকৰিলো" উত্তৰটোৱে যেন ডৱিণক সন্তুষ্ট কৰিব নোৱাৰিলে। 'কিছুদিনৰ পৰা দেখিছো তুমি ক্লাচ কৰাৰ প্ৰতি উদাসীন হৈ পৰিছা'। ডৱিণৰ কথাত স্বভাৱসুলভ আন্তৰিকতাৰ সুৰ স্পষ্ট। "নাইতো……,

ক'তা ? চাৰ্চ লেশ্বোন কৰিবলৈ আহিছো। তুমি কেনেকৈ যে ইমান ভাল কান্দি থৈছা''। প্ৰশান্তই প্ৰসংগ সলাবলৈ সামান্য সহজ হৈয়ে উত্তৰ দিবলৈ চেষ্টা কৰিলে। ডৱিণে পুনৰ তাক একো সুধিলে। চাৰ্চ আহি হ'ল পাছ। মুখত পাতল মিচিকি হাঁহিটো লৈয়ে তাইলৈ বিদায় আনকালে আহিব সি'লৈগে।

ডৱিণ, জনজাতি ছোৱালী। শাসন লোক থাকিব পৰা বাবেই দেউতাকৰ চাকৰি কৰা মোমায়েকে কলেজত পঢ়োৱাইছে। ডৱিণ এইখন কলেজলৈ আহিবলৈ বেছিদিন হোৱা নাই। চাকৰি সাক্ষাৎকাৰ মোমায়েকৰ লৈতে ইখন ঠাইৰ পৰা আন এখন ঠাইলৈ ঘূৰি ফুৰা যাযাবৰি জীৱনটোৱে ডৱিণৰ ব্যক্তিত্বত আঁকি দিছে যেন সীমাহীন উদাৰতাৰ এখন নতুন মনাকাশ। যোৱা পূজাৰ বন্ধত প্ৰশান্ত সহ ইতিহাসৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী কেইজনমানে এটা ''একস্কাৰ্চনৰ প্ৰোগ্ৰাম'' কৰিছিল। একস্কাৰ্চনত থকা দিন কেইটাত প্ৰশান্তই ডৱিণক ওচৰৰ পৰা দেখিছিল। তাৰ আগতে ডৱিণক সি চকামকাকৈহে দেখিছিল। তেজপোৰা এটা সুস্থ আৰু সুন্দৰ স্বাস্থ্যৰ অধিকাৰিণী মিচিং গাভৰু ডৱিণ ধুনীয়া হাঁহিটোৰে মুখখন সদায় উজ্জ্বলাই ৰাখে। সকলোৰে মাজত বেচ জমাই থাকে। কথাই প্ৰতি হাঁহে। হাঁহিবোৰৰ যেন শেষ নাই হাঁহিয়ে থাকিব। একস্কাৰ্চনৰ বিশেষ দিনকেইটাক সিহঁতৰ মাজত এখন নতুন সমাজ গঢ়লৈ উঠিছিল। আটাইবোৰ আছিল মুকলিমূৰীয়া। সিহঁতে যেন সেয়া প্ৰথম বাৰৰ বাবে মুকলি আকাশৰ তলত মুক্তমনে বিচৰণ কৰাৰ সুযোগ পাইছিল। হাঁহি, গান, ধেমালিত নতুন কিবা দেখিবলৈ পোৱাৰ ব্যাকুলতা, আৰু নতুনক জনাৰ কৌতুকে সকলো সময়তে সিহঁতৰ মনবোৰ ভৰাই ৰাখিছিল। কেতিয়াবা একে লৈতবিয়ে বহু দূৰ খোজ কাঢ়ি আগবাঢ়ি আহিলে, কথা কৈ কৈ এটা সময়ত ডৱিণ নিঃসংকোচে অকণমান প্ৰশান্তৰ নিচেই কাষতে শুই পৰিছিল। ইয়াত যেন প্ৰত্যেকে প্ৰত্যেকৰ বাবে। কেতিয়াবা আকৌ বাৰে বাৰে ডৱিণক মাজত বহুৱাই অনিমেষ, শীলা, কমাহঁতে কৰা প্ৰশ্নবোৰ প্ৰশান্তৰ এতিয়াও স্পষ্টকৈ মনত আছে। ''তুমি যাক এতিয়ালৈকে কাৰো প্ৰেমত পৰা নাই নে ডৱিণ ? কথাৰ মাজতে সিহঁতৰ সৰবে চকুৰ সাক্ষী আৰু শীলক মুছলে সুধি পেলাইছিল। ''কিয় নপৰিম ? তাহঁতৰ কাৰ প্ৰেমত পৰা নাই বুলিয়েই নোসোধা কিয় ? এতিয়ালৈকে যিমানবোৰ মানুহ মোৰ দুচকুৰ সন্মুখলৈ আহিছে প্ৰত্যেকৰ বাবে তেওঁ মই আচৰিতে প্ৰেমত পৰিছো। অকণো অপ্ৰস্তুত নোহোৱাকৈ হাঁহি তপৰাই উত্তৰ দিছিল ডৱিণে। যেন আগতেই সাজি থোৱা এটা ৰেডিমেড উত্তৰ। তাই অসমীয়াও ধুনীয়াকৈ কওঁ অকণো খোকোজা নলগাকৈ কব পাৰিছিল। সহজ সৰল ডৱিণ, বয়সতকৈয়ো যেন বেছি চঞ্চল। জটিলতা দুখুৰা বন পখিলীৰ দৰেই জপিয়াই ফুৰে ইফালে সিফালে। একস্কাৰ্চনৰ পৰা ঘূৰি অহাৰ পাছত, কলেজ খোলাৰ নিনাখন কৰবাৰ পৰা দৌৰি অহা দি আহি ডৱিণে প্ৰশান্তৰ মুক্ত হাত দুখন নিজৰ হাতৰ মুঠিত লবলৈ প্ৰশান্তৰ ওচৰলৈ তাইৰ নিজৰ দুহাত মেলি আগুৱাই আহিছিল, প্ৰশান্তই সংকোচে দুখোজ পিছুৱাই গৈছিল। নিজৰ অজানিতে সি তাৰ দুহাত কোচাই লৈছিল। ডৱিণক তাৰ স্পষ্টকৈ কৈ দিবলৈ মন আছিল ''ডৱিণ, এতিয়া আমি য'ত থিয় হৈছো এইখন আমি একস্কাৰ্চনত গঢ়ি তোলা সমাজখন নহয়। তুমি, মই এতিয়া এনেকুৱা এখন সমাজত থিয় হৈছো, য'ত মুক্তভাবে এজনী গাভৰুৱে এজন ডেকাৰ হাতত ধৰাটো সামাজিক শালীনতাৰ বাহিৰত''। প্ৰশান্তৰ পৰা এনে পোন প্ৰথম বাৰৰ বাবে পোৱা আচহুৱা ব্যৱহাৰত ইমান সময়ে ডৱিণৰ মনত সাগৰৰ ঢৌৰ দৰে উথলি উঠা সকলো উচ্ছ্বাস হেৰাই গৈছিল। প্ৰশান্তই মুখ ফুটাই একো নকলেও তাইক কিবা এটা বুজাবলৈ চেষ্টা কৰা যেন লাগিছিল প্ৰশান্তৰ। তাইৰ হাঁহি থকা মুখখন মুহূৰ্তৰ বাবে বিবৰ্ণ হৈ পৰিছিল। কিন্তু পিছমুহূৰ্ততে আকৌ হাঁহি দিছিল। ইতিমধ্যে ডৱিণে বহুত নতুন কথা শিকিলে। ইয়াত প্ৰতিটো কথাই ডৱিণৰ বাবে নতুন আছিল। কিছু বুজিছিল, কিছু বুজা নাছিল।

যিখিনি বুজিছিল তাৰ সবাই অপলক নয়নে তললৈ চাই থাকিছিল।

এদিন অঞ্জুলাক নদীৰ পাৰত লগ পাই প্ৰশান্তই তাইৰ মনৰ কথা খুলি কৈছিল। "আমাৰ মনৰ কথা হঠাতে কিয় ইমান সৰল হৈ পৰিছিল, সেই কিশোৰীয় জীৱনৰ সপোনত যা লেখাই নাথাকে কিয় ? প্ৰশান্তৰ প্ৰতি থকা সমস্ত অভিমান, দুখ যেন একেলগে গুলাই আহি কণ্ঠতেই ৰৈ সজোৰে চাপ দিছিল। কথাখিনি শেষ কৰি অঞ্জুলা আৰু বাৰ বৈ থকা নাছিল। উচাত মাৰি তাৰ কাষৰ পৰা আঁতৰি গৈছিল। প্ৰশান্ত আচৰিত হৈছিল। কবিতা পঢ়াৰ দৰে যেন সি এইমাত্ৰ শুনিলে। কাৰ পৰা কি হৈ গ'ল—— তাৰ মনটো কেনেবা লাগি গ'ল। ······ অথচ ডলিৰ সম্পৰ্কে অঞ্জুলাই এনেদৰে ভাবি লোৱাতো······ ডলি, যাৰ মন পাহাৰী নদীৰ দৰেই স্বচ্ছ, যাৰ কথাখিনি কেতিয়াবা মানে বুজাই দিব লাগে। অঞ্জুলা, ডলি একেই বয়সৰ দুজনী মানুহ। এজনী পাহাৰৰ, আনজনী ভৈয়ামৰ, জটিলতা কি বেচেৰী ডলিয়ে একেবাৰে নাজানে সকলো সহজ ভাৱেই লয় বিচাৰে। অথচ অঞ্জুলা ? অঞ্জুলাইতো সকলো বুজে। এবাৰতকৈ বেছি বুজাই দিব নালাগে। কেনেকৈ সকলো সহজ ভাৱে লৈ জটিলতাৰ সৃষ্টি কৰি ভাল পায় কিয় ? বুজা, নুবুজা, ভুল আৰু একো নজনাৰ মাজত পাৰ্থক্য কোনখিনিত প্ৰশান্তই বুজি নাপায়। সঁচাকৈয়ে মানুহক স্বাৰ্থপৰ কৰি তোলা নাইনে ? দোষ কাৰ ? মানুহৰ নে সমাজৰ ?? ভিন্ন সমাজ, ভিন্ন নাৰী, ভিন্ন চৰিত্ৰ। প্ৰশান্তৰ মন ওলট পালট হৈ গৈছে। সি অঞ্জুলাক বাৰু কেনেকৈ বুজাব যে সি তাইৰ বাহিৰে আন কাৰো কথাকে ভাবিব নোৱাৰে। ডলি আৰু তাৰ সম্বন্ধ আকাশ আৰু সাগৰৰ। তাৰ মানস প্ৰতিমা ডলি নহয় অঞ্জুলা। ডলি তাৰ ক্লাচমেট, সতীৰ্থ আৰু তাৰ অৰ্থত আন জীৱনৰ আন আন শুভাকাংক্ষী সকলৰ মাজৰ এজন। অঞ্জুৱে বাৰু তাক কিয় ভুল বুজিছে ? প্ৰশান্তৰ মনত বহুতো প্ৰশ্নই একেলগে আহি সময়তে উত্তৰৰ পাছত নিজৈকৈ লোলা দি গৈছে। গৌৰৱান্বিত তাৰ যেন কতো খিৰোৰে ৰৈ থকা উচ্চ আকাঙ্ক্ষা হৈছে। প্ৰশান্তই মুহূৰ্ততে থিৰাং কৰি পেলালে সি ছুটিসমানৰ বাবে ঘৰলৈ যাবগৈ। কাইলৈৰ পৰীক্ষালৈকো বেছি দিন নাই। সি প্ৰধানশিক্ষকলৈ আবেদন পত্ৰ এখন লেখি অনুমতিৰ বাবে হোষ্টেলৰ দুৱাৰ মুখলৈ আগবাঢ়ি গ'ল।

"প্ৰশান্ত······ !"

চিনাকি অথচ শান্ত কণ্ঠস্বৰটিয়ে প্ৰশান্তৰ খোজত বাধাই জনালে। মূৰ তুলি সন্মুখলৈ চাই কাকো নেদেখি ইফালে সিফালে চকু ঘূৰাই দেখিলে সি আমগছ ৰ তলটোৰ এলাহিত একাষৰীয়া হৈ কিছু আঁতৰত ডলি থিয় হৈ আছে। ডলিৰ চকুৰ নিমন্ত্ৰণ ৰক্ষা নকৰি নোৱাৰিলে প্ৰশান্তই। সি তাইৰ ওচৰ চাপি গ'ল। কিছুদিন ধৰি ডলিক সি লগতে পোৱা নাই। তাইৰ কথা মনলৈয়ো অহা নাছিল। সকলোসময়তে অঞ্জুলাৰ চিন্তাতে তাৰ মন ব্যাকুল হৈ আছে। সি ওচৰলৈ আহি দেখিলে ডলিৰ মুখত আজি হাঁহি নাই। আচৰিত ধৰণে গোমোঠা হৈ আছে তাইৰ হাঁহিজ্জ্বল মুখখন। "প্ৰশান্ত" সামান্য হাঁহিবলৈ চেষ্টা কৰি ডলিয়ে লাহেকৈ আকৌ এবাৰ মাতিলে। প্ৰশান্তৰ বুজিবলৈ পলম নহ'ল, ডলিয়ে যেন তাক কিবা এটা কব বিচাৰিছে একান্ত ব্যক্তিগতভাৱে। সি কিছু আগ্ৰহ ঢালিয়ে সুধিলে "ও ডলি, বহুদিনৰ মূৰত যে······ ক্লাচটো তোমাক লগতে পোৱা নাই। তুমিৰ ব্যস্ত হৈ আছা চাগে।"

"মই যামগৈ প্ৰশান্ত, মই এদিনৰ ভিতৰতে——"

"যাবাগৈ, কলৈ ? ?" ডলিয়ে কথা কেইটা শেষ কৰাৰ আগতেই অজানিতে শব্দ দুটা প্ৰশান্তৰ মুখৰ পৰা ডাঙৰকৈ ওলাই গ'ল।

ডলিয়ে কৈ গ'ল—। "মোৰ বিয়া পাতিছে, আমাৰ গাঁওৰে শিক্ষিত ডেকা এজনৰ লগত। মা, দেউতা দুখীয়া। আনৰ আশ্ৰয়ত থাকি জীৱনত অলপ পঢ়া শুনাৰ সুযোগ পাইছিলো।

পঢ়িবলৈ একান্ত ইচ্ছা থাকিলেও এৰিবা আৰু নহ'লৈ । মা, দেউতাৰ ছবিমানো বহুদিন আগবাঢ়িছে । মই না কৰাৰ কোনো বাট নাই । ছোৱালী বেচা কিনা জোৰা আমাৰ সমাজখনত আমাৰ মনবিলাকৰ কোনো মূল্য নাই প্ৰশান্ত ।" শেষৰ ফালে ডবিনৰ মাতটো অলপ কঁপিছিল । সামান্য সময় ৰৈ আকৌ কৈছিল "বিয়াৰ পাছত পৰীক্ষাটো দিবলৈ মই আকৌ আহিম" । প্ৰশান্তই কি কব ভাবি নাপালে । সি আজি প্ৰথমবাৰৰ বাবে ডবিনৰ চকুত পানী দেখিলে । সজল চকুৰে তাই কিছুসময় প্ৰশান্তলৈকে চাই ৰ'ল কিন্তু পিছমুহূৰ্ততে ওৰণিৰে চকুপানীখিনি মচি লৈ পুনৰ লগ পাম বুলি কৈ বেগাই তাৰ কাষৰ পৰা আঁতৰি গ'ল । প্ৰশান্তই ডবিন যোৱাৰ ফালেই কিছুপৰ চাই থাকি কিবা এটা মনত পৰাৰ দৰে আকৌ নিজৰ পথত খোজ পেলালে । সি বুজি নাপালে ডবিনে বাৰু কোনখিনিত আঘাট পালে ? সি এনেয়ে এবাৰ ভাবি পেলালে । ডবিন বিয়াৰ পাছত পৰীক্ষা দিবলৈ আকৌ আহিব কইনা সাজেৰে তাইক দেখিবলৈ বাৰু কেনেকুৱা লাগিব ? ডবিনে হাঁহিয়ে থাকিব নে আগৰ দৰে ? ডবিন সুখী হব নে ? নিজকে নিজে কৰা প্ৰশ্নবোৰত প্ৰশান্তৰ নিজৰে লাজ লাগি গ'ল । তাৰ যেন এতিয়াহে মনত পৰিল ডবিনৰ শুভাকাংক্ষী হিচাপে সি তাইক এবাৰ সান্ত্বনাবাণী নিশ্চয় শুনাব পাৰিলেহেঁতেন । ডবিনে বাৰু তাক বেয়া পাই গ'ল নেকি ? তাৰ মনটো অলপ হ'লেও সেমেকি গ'ল । এনেয়ে তাৰ মনটো ভাল নহয় ঘৰলৈ যাবই লাগিব । চুপাৰৰ পৰা অনুমতি লৈ সি [illegible] হোষ্টেললৈ খোজ ললে ✻ ✻

"যেতিয়া তুমি পৃথিবীলৈ আহিছিলা
তুমি কান্দি কান্দি আহিছিলা আৰু
ওচৰ-চুবুৰীয়াসকলে হাঁহিছিল, কিন্তু তুমি এনে কাম কৰিবা
যেতিয়া তুমি পৃথিবী এৰি যোৱা
তেতিয়া যেন তুমি হাঁহি যোৱা আৰু
আনে তোমাৰ কাৰণে হিয়া ভুকুৰাই কান্দে" ।

আব্ৰাহাম লিংকন ।
সংগ্ৰাহক— তপন কলিতা

মনৰ স্কেচ্চ

দেবিকা দত্ত

মোক দেখি নিহঁতে হাঁহে। হাঁহিবলৈ দিয়া। মই যে কোনো দিনে আৰু 'আগৰ মই জনী' হ'ব নোৱাৰো সেয়া মইয়ো জানো। সম্প্ৰতি মোক গাত্ৰে মুখে লেপ জাপি দি মায়ে শুৱাই থৈছে। অলপ আগলৈকে চিঞৰি চিঞৰি কান্দি থকা মোৰ চকু দুটা এতিয়া উখহি উঠিছে। ঘটনাটো কি হ'ল গমকে নাপালো। কলেজৰ পৰা উভতি যি পৰিলো, পৰিলোৱেই। 'তাৰ অসুখ নেকি ?' এয়া মাৰ মাত। তাৰ পাছত আৰু কি হ'ল নাজানো·········· প্ৰথমে চেপা-চেপিকৈ, আৰু তাৰ পিছত ডাঙৰকৈ········ মই কান্দিবলৈ ধৰিলো। মায়ে অবাক হৈ চাইহে থাকিল········।

মোৰ ভিতৰত থকা মইটোৱে কৈ উঠে, 'মোক কোনোৱে মৰম নকৰে'।

'কিয় মা দেউতা, ঘৰৰ বাকীবোৰে মৰম নকৰে ?' মোৰ প্ৰশ্ন।

'সেইটো কথা নহয়। মানে কথাবোৰ তুমি বুজা নাই·········· মানে মই বৰ········· I alienated, isolated·········।'— 'মইটো'ৱে বহুত কিবাকিবি বুজাবলৈ চেষ্টা কৰে। কিছু কিছু সফলো হয়। কিছুমান কথা কটোৰ লগে চকুৰ আগেৰে পাৰ হৈ যায়।

বিগত বছৰবোৰত মোৰতো কাহানিও এনেকুৱা হোৱা নাছিল। কিমান আনন্দৰে কটাইছিলো সেই দিনবোৰ মিকুল, পল্লৱ, কণী, বাসন্তীৰ লগত !!

কণীৰ নিজৰ লগে কোমল কবিতা, মিকুলৰ Romantic Realist হোৱাৰ উদ্দাম অভিলাস আৰু মুখত লেকনাৰ কবিতাৰ কলি, পল্লৱৰ মুখৰ পৰাতো নৱবৰুৱাৰ সেই কবিতাটো শুনছেই—

'বাৰিষাৰ ৰাতি তোমাৰ কৰিক
মনত পৰেনে অৰুন্ধতী ?
জোনাকী পোহৰে পোহৰাতি দিয়া
তোমাৰ খোপাৰ আবেলি আবেলি গোন্ধ·········।'

আৰু বাসন্তী ? বাসন্তীৰ মৰম, শব্দৰ পুলক সনা কবিতাবোৰ ·········। এই আটাইবোৰ কিমান আনন্দ ধৰি ৰাখি আছিল। আচলতে সেই সময়ত আমি আটাই কেইটা একোটা স্ফুলিঙ্গ আছিলো। নতুন কিবা কৰাৰ, কিবা এটা সৃষ্টিশীল কাম কৰাই আমাক বলীয়া কৰিছিল।

কিন্তু এতিয়া লাহে লাহে এইবোৰ কি হ'ব ধৰিছে ? সিহঁতৰ লগতেই থাকো। সিহঁতৰ লগতেই কথা পাতো। কি......উ......ন......তু, লাহে লাহে যেন মই সকলোৰে পৰা আঁতৰি আহিছো। আনকি বাসন্তীৰ পৰাও...... ......।

এই যে অকণাভ নামৰ যুৱকজন। সেইজন যুৱকক দেখাৰ পৰাই মনত এটা soft corner ৰ সৃষ্টি হৈছিল। লাহে লাহে সেয়াই হৈ পৰিল প্ৰেম, ঠিক হাজৰিকাই কোৱাৰ দৰে—

'ভাল লগা হৈ যায় মৰম
মৰম হৈ গ'ল ভাল পোৱা।'

আজিকালি মই অকণাভৰ বাবে অতি আগ্ৰহেৰে বৈ থাকো, এবাৰ, মাত্ৰ এবাৰ দেখা পালেও আৰু অকণাভৰ লগত এটা কথা পাতিলেও খু......উ......ব ভাল লাগে। কথাবোৰ গম পাই পল্লৱে অভিভাৱক সুলভ কয়— "You are a baby. You aren't matured"

"উ–স মইতো baby নহয়, মোৰ 19 বছৰ হৈ গৈছে"— মই তেনেকৈ কোৱাত সি হাঁহি দিয়ে খুব জোৰেৰে।

মিকুলে মাথো সান্ত্বনাৰ সুৰত কয়— "Your love may not be reciprocal. But still it is love of course. This is the real happiness. Yes, this is the happiness for which we stay, we long."

অকণাভৰ কথাবোৰ ইমান ভাল লাগে। আৰু কেতিয়া সেই আশ্চৰ্য্য সুন্দৰ হাঁহিটো !! মাজে মাজে মোৰ ভাব হয় তেওঁ যেন সকলোবোৰ বুজিছে আৰু মা–জে মাজে ভাব হয় এইবোৰে তেওঁক যেন একেবাৰেই একেকোনেই স্পৰ্শ কৰা নাই আৰু নকৰেও।

মনৰ ভিতৰতে থকা এই কথাবোৰ বাসন্তীহঁতক কবলৈ মন গলেও সিহঁতে কোনো গুৰুত্বই নিদিয়ে। সিদিনা বাসন্তীক কিবা এটা কথা কোৱাত তাই জোৰেৰে হাঁহি কথাটো উৰুৱাই দিলে। তাই আকৌ মোক কয়, 'তুমি লাহে লাহে আমাৰ পৰা আঁতৰি গৈছা, মানে অকণাভক লগ পোৱাৰ পৰা।' হুম্ ! মই কিবা নাজানো নেকি পল্লৱ, বাসন্তীৰ ওচৰ চপাৰ লগে লগে তাই মোৰ পৰা আঁতৰি গ'ল। ইফালে কণী, মিকুল আৰু আনফালে বাসন্তী, পল্লৱ আৰু মাজতে, মাজতে মই। তেতিয়াই মোৰ মনত পৰে মোৰ অকণাভলৈ। আৰু অকণাভ, তেওঁ লগ পালেই মাত্ৰ এটা প্ৰশ্ন কৰে, কি খবৰ, আৰু লগতে দি যায় সেই সুন্দৰ হাঁহিটো। এতিয়া মোৰ কান্দি দিবৰ মন যায় আৰু মোৰ কাণত ৰিনি ৰিনি বাজি উঠে ৰবি ঠাকুৰৰ গীতৰ সেই শাৰীটো—

'এ কৰেছ ভাল নিঠুৰ হে......।'

সঁচাকৈয়ে, সকলো নিঠুৰ, কণী, বাসন্তী, মিকুল, পল্লৱ আটাইবোৰ...................। আৰু অকণাভ ???

পোহৰ হবলৈ বুলি খিৰিকীখন খুলি দিলো, ই কি ? পূৰ্ণিমা হাঁহিটো মাথো তেতিয়াই লোমাই আছিল। এতিয়া যে মনটোৱে কয়,

'মোৰ হৃদয়ত তোমাৰ প্ৰেমৰ আৱৰিত
খোলা আছে খিৰিকী।'

অকণাভ, অকণাভ আহিবনো ? তেওঁ গুচি যাব নেকি ? মোৰ বন্ধুবোৰেই চোন মোৰ পৰা আঁতৰি গৈছে। মই দেখোন কিবা এটা কলেই সিহঁতে কৈ উঠে— 'After all, you will spoil yourself.'

স'চাকৈয়ে মই ইমান কৰিছোঁ spoil হৈ যাম নেকি ?

'তোমালোকেই আপোনাই দিছিলা

অতুল প্ৰেমৰ

অনুপম দেৱী

আৰু মই যদি পাগল, বাকীবোৰ কি, তোমাক কৈ লাভ নাই। You are going to be mad. পিছমুহূৰ্তৰে বাকী উঠি যায় সময়ক কাটলৈ।

ইমান দিনে যেন মই এখন ছবিতে চাই আছিলোঁ য'ত কোনোবা চিত্ৰকৰে যেন নিজৰ চৰিত্ৰৰ ছবিহে আঁকিছিল। কেইদিনমানৰ পৰা আহি থকা কিনকিনিয়া বৰষুণ জাকে ছবিখন নষ্ট কৰি পেলালে, ছবিখন উৰলি গ'ল।

অৰ্থাৎ ? অৰ্থাৎ ছবি নেকি ? এইমাত্ৰ ভিতৰৰ মইটোৱে কৈ উঠিল 'ছবি হ'বও পাৰে, নহ'বও পাৰে। পিছে ভয় ক'ৰলৈ নাই, এইখন হ'লে এখন Oil painting হে হ'ব। পানী পৰিলেও নষ্ট নহয়। ✻ ✻

[redacted]

পৃথিবীৰ সকলো শোষিত সৰ্বহাৰা শ্ৰেণী আমাৰ বন্ধু
আৰু শোষক শ্ৰেণী আমাৰ শত্ৰু।

—মাও-চে-টুং।

সংগ্ৰাহক— বাবুল দাস

অসম্ভৱ শব্দটো মূৰ্খৰ অভিধানতহে পোৱা যায়।
পৃথিৱীত অসম্ভৱ বুলি কোনো কামেই থাকিব নোৱাৰে।

—নেপোলিয়ন।

সংগ্ৰাহিকা— ৰিংকু বেগম

আত্মীয়তাৰ আত্মত্যাগ

বাৰান্দাত উঠি কবিয়ে আঙুলিৰে 'কলিংবেল'টো টিপি দিলে। নীৰৱ আবেগিত 'কলিংবেল'ৰ শব্দ শুনি সঙ্গীতাই দুৱাৰ খুলি আগন্তুক ক'লে— 'আহক কবি বাইদেউ।' কবি ঘৰৰ ভিতৰত সোমাল। কিছু সময় নীৰৱে অতিবাহিত হ'ল। সেই নীৰৱতাই কবিৰ মনটো উৰাই লৈ গ'ল শ্মশানৰ নিমাওমাও সদৃশ অৱস্থালৈ। ঘৰখনত পাঁচজন মানুহ থকা স্বত্বেও কোনো কোহোৰা যেন লাগে। সঙ্গীতাৰ নৱ-যৌৱন প্ৰস্ফুটিত নবীন নবীনতেই শুকাই গ'ল। সঙ্গীতাৰ ভাইটি ক্ৰিকেট খেলৰ ভাল 'বেটচমেন'। কিন্তু আজি তাৰ ফৰ্ম (Form) নোহোৱা হৈছে। সকলোদিনৰ পৰা ভাইটি অতি দুৰ্বল। পৰিয়ালৰ কাৰো চকুত টোপনি নাই। উশাহ নিশাহ আৰু হা-হুমুনিয়াৰ শব্দৰ বাহিৰে কাৰো মুখত কথা নাই। সিহঁতৰ কথাবোৰ যেন পাৰহীন মহাসাগৰৰ মাজত বিলীন হৈ গৈছে! হাঁহিবোৰ যেন কোনোবাই বন্ধ কৰি থৈছে— এনে লাগে। এখন সম্ভ্ৰান্ত পৰিয়াল সম্পূৰ্ণ ধ্বংসৰ পথত— একমাত্ৰ মণিদীপৰ বাবে। মণিদীপৰ বাবেই মাক-দেউতাক বয়সত কৈ বহুত বেছি বুঢ়া হৈ গ'ল।

নীৰৱতাক বিদায় দি কবিয়ে সঙ্গীতাক সুধিলে— 'সঙ্গীতা! মণিদীপ ক'ত আছে?'

আঙুলিৰে দেখুৱাই সঙ্গীতাই ক'লে— 'সৌটো কোঠাত। কবি বাইদেউ, আপুনি দাদাক যি কোনো উপায়ে বচাই দিয়ক। আপুনি বিখ্যাত ডাক্তৰ হিচাপে সকলোৰে অন্তৰ চুই গৈছে। সেয়ে আমি আপোনাৰ ওপৰতে আশা কৰিছোঁ। আপুনিয়ে আমাৰ আশাৰ সম্বল। অন্যথা, আমি আৰু দাদাক ঘূৰাই নাপাম।'— কথাখিনি কৈ মণিদীপৰ ভনী সঙ্গীতাই ফেঁকুৰী উঠিল। কবি মণিদীপৰ কোঠালৈ সোমাই গ'ল। মণিয়ে এটা কবিতা লিখি আছিল—

'নিজম নিশাৰ দুখৰ ৰাতিৰ
কোনে শুনিব টোপনিৰ পৰা উঠি
আজ নিশা হিয়া-ভাঙি কন্দা
কেতেকী জনীও মোৰ স'তে নাই..........'

মণিৰ কোঠাত কাৰোবাৰ উপস্থিতি গম পাই সি লগে লগে কবিতাৰ পাণ্ডুলিপিটো লুকাই দিলে।

: ও কবি আহিছা, বহা। অলপ সুখৰ-দুখৰ কথা পাতিব পাৰিম। বহা আহোঁ। কিয় থিয় দি আছা?

— এই বুলি মণিদীপৰ পুৰণি সহপাঠী ডাঃ ৰাবিয়া বেগমক ক'লে। মণিদীপৰ একমাত্ৰ বন্ধু হ'ল বান্ধৱী হৈছে ৰাবিয়া বেগম। মণিদীপে মৰমতে কবি বুলি মাতে। আৰু কবিয়ে তাক মণি বুলি মাতে। কবি তিনি বছৰমান আগতে M. B. B. S. (গুৱা) পাছ কৰিছে। কিন্তু মণিদীপৰ পঢ়া নহ'ল। কোনোমতে B. A. টো পাছ কৰি খাৰসাথত লাগিছে।

: মণি, সেয়া কি লিখিছা? কবিতা! সুন্দৰ কবিতা, নহয় নে? দাম নাই আৰু। অসমৰ কেইজন কবিয়ে কবিতা লিখি পেট প্ৰবৰ্তাব পাৰিছে? অসমৰ কোনখন সমাজে কবিক মূল্য দিছে, সন্মান দিছে।

: Please Stop it Ruby. অন্ততঃ তুমি তেনেকৈ নকবা। সেয়া মোৰ কবিতা। মোৰ বাবে লিখিছোঁ। আইনৰ বাবে নহয়। মোৰ মৃত্যুৰ পিছত মোৰ কবিতা পঢ়িব মোৰ আত্মাই। অথবা, চিতাৰ চিতা-ভস্মৰ লগত মিলি যাব— চাই হৈ। তথাপি মোৰ আপত্তি নাই।

: 'তুমি তেনেকৈ কব পাৰা। কিন্তু তুমি তোমাৰ দেহটোলৈ মন কৰাচোন? দিনে-দিনে শুকাই-খিনাই ছোমালিয়াৰ পয়ালগা শিশু যেন হৈছা। তোমাৰ জীৱনতকৈ এজনী ছোৱালীৰ কন্ধেকীয়া মৰম, ভালপোৱা, প্ৰেম— সৰ্বস্ব হ'ব নোৱাৰে। তুমি আগৰ মণিদীপ হৈ থুৰি আহা। এয়া তোমাৰ ওচৰত মোৰ অনুৰোধ। দীপাৰ কৃত্ৰিম প্ৰেমৰ চাকনৈয়াত তোমাৰ সুন্দৰ জীৱন ধ্বংস নকৰিবা মণি........'

: 'ৰু–বি'

— ৰুবিৰ কথা শুনি মণি চিঞৰি উঠিল।

Please Ruby ! দীপাৰ বিষয়ে তেনেকৈ নকবা। মোৰ বৰ দুখ লাগে। জানা কবি, তাইক মই সঁচাকৈয়ে ভাল পাইছিলো। তেনেকৈ কলে মই খুব দুখ পাম। জানা কবি, তাইৰ চকুৰ কবিতাবোৰ মই এতিয়াই পাহৰিব নোৱাৰিম।

— হঠাতে মণি অন্যমনস্ক হৈ পৰিল। ছুবাৰ মান কমৰ ভিতৰতে পাইচাৰি কৰি পুনৰ কবলৈ ধৰিলে— আমাৰ দুয়োৰে মাজত বিশাল সাগৰ আছে যাক মই কেতিয়াও সাতুৰি পাৰ হ'ব নোৱাৰিম। দীপাই স্বৰ্ত বান্ধি দিছে যি কোনো উপায়ে মই M. A. পাছ কৰিব লাগে। অন্যথা, তাই বিয়াত বহিব নোৱাৰে। হয়তো তাই ভাবিছে— 'কোনো বস্তু পাই যি সুখ পোৱা যায়; নোপোৱাকৈ থাকিলে বেছি সুখ পোৱা যায় হয়তো ভবিষ্যতে পোৱাৰ আশাত।'—মণিৰ কথাত কবি চিঞৰি উঠিল—

: মিছা কথা। সেয়া দীপাৰ অজুহাত। তুমি যে M. A. পাছ কৰিব নোৱাৰা সকলোৱে জানে। আৰু সেইবাবে দীপাই তোমাক এই অলঙ্ঘনীয় স্বৰ্ত বান্ধি দিছে। অপ্ৰিয় হলেও সত্য কথা শুনি তুমি দুখ পাবা। সেইটো স্বাভাৱিক। তথাপি আজি তোমাৰ কিছু কথা কম বুলিয়ে আহিছো। আচলতে কি জানা মণি, দীপাই আন কাৰোবাক ভাল পায় বুলি সন্দেহ কৰাৰ বহু থল আছে। তোমাৰ দৰে প্ৰেমিক-প্ৰেমিকাইতো জানাই— 'প্ৰেমে জাতিকুল নামানে। প্ৰেমে ধন-দৌলত আশা নকৰে। প্ৰেমে ৰূপ বিচাৰি নাযায়।' দীপাৰ তুলনাত তোমাৰ এই কেইটাৰ ভিতৰত কি নাই! সকলো আছে। তেনেস্থলত তোমাক দীপাই কিয় তেনে নাভূত-নাশ্ৰুত প্ৰস্তাৱ দিলে যিটো তোমাৰ বাবে অসম্ভৱ বুলি তাই নিজেও জানে। গতিকে, ইয়াৰ মাজত কিবা ৰহস্য নোহোৱা বুলি তুমি কব খোজা নেকি?'

: কিন্তু কবি, মই তাইক ভাল পাওঁ। মই তাইক পাহৰিব নোৱাৰিম। তাইৰ কথাবোৰে

মোক টোপনি আহিবলৈ নিদিয়ে। ৰিণি ৰিণি মনত পৰে কলেজৰ কৃষ্ণচূড়া জোপাৰ তলত ঘণ্টাজুৰি বহি পতা কথাবোৰ, আৰু·········

ঃ আৰু সেইবাবে টোপনি আহিবলৈ হাতত তুলি ল'লা মৃত্যু আৰু ধ্বংসৰ এটি জনপ্ৰিয় নিচাযুক্ত দ্ৰব্য যাৰ নাম ড্ৰাগচ। ড্ৰাগচত আসক্ত হৈ প্ৰতিদিনে মৃত্যু পথৰ পথিক হৈছা। সেইবোৰ ত্যাগ কৰা মণি। 'ইহিৰে জীৱন সুন্দৰ কৰা, চকু পানীৰে নহয়।' তোমাৰ বহুত কৰ্তব্য আছে। তুমি ঘৰৰ ডাঙৰ ল'ৰা। তোমাৰ সৰু ভাই-ভনী আছে। মা-দেউতা বুঢ়া হৈ আহিছে। বৰ্তমান তেওঁলোকৰ দায়িত্ব তোমাৰ ওপৰত পৰিব। তোমালোকৰ ধন-সম্পত্তি আছে বাবে এনেদৰে থাকি-বানে ? বহি খালে বজাৰ ভঁৰালো হেনো শেষ হয়। তোমাৰ চিন্তাত মা-দেউতা বয়সতকৈ বহুত বেছি বুঢ়া হ'ল। তুমি উভতি আহা মণি। তুমি ড্ৰাগচ এৰি পেলোৱা। মই তোমাৰ একো নহও সঁচা। আমাৰ তেজৰ সম্পৰ্কও নাই। তাৰোপৰি, মই এজনী সাধাৰণ ছোৱালী। আৰু তোমালোক গোহাঁই মানুহ। তথাপি তোমাক মই এনেদৰে ধ্বংস হবলৈ নিদিও। মোৰ কোনো স্বাৰ্থ নাই। মই তোমাৰ শুভকাংক্ষীত বাহিৰে একো নহও। কিন্তু তোমাৰ ওচৰত এটাই মোৰ অনুৰোধ— তুমি আগৰ মণিদীপ হৈ উভতি আহা।— মণি পুনৰ আনমনা হ'ল। মুখৰ ভিতৰতে অস্পষ্টভাবে আওৰাব ধৰিলে— 'দীপা–কবি, কবি–দীপা। ক্ষন্তেক পিছত লাহে লাহে কলে— 'নাই নোৱাৰিম। তুমি মোক উপদেশ নিদিবা কবি।'

ঃ ঠিক আছে। তুমি যদি দীপাক ইমানেই ভাল পাইছিলা তেতিয়াহ'লে দীপাক পলুৱাই অনাৰ ব্যৱস্থা কৰোঁ। তাত তুমি একমত হ'বা ?

ঃ নাই নহওঁ। মই তাইক ভাল পাও। যদি তাই মোক ভাল পায় তেতিয়া হ'লে তাই স্বইচ্ছাই মোৰ ওচৰলৈ আহিব লাগিব। বলপূৰ্বক ভাবে তাইক মই পলুৱাই আনিব নিবিচাৰোঁ।

ঃ কিন্তু স্ব-ইচ্ছাই যে দীপা তোমাৰ ওচৰলৈ আহিব, সেয়া সপোনৰো অগচৰ। তাৰোপৰি তুমি তাইক পলুৱাই আনিব নিবিচৰা। এই খন সমাজত দীপাতকৈ বহু ভাল ছোৱালী আছে। তোমাৰ বাবে ছোৱালীৰ অভাব নহ'ব মণি। মাত্ৰ তুমি ড্ৰাগচৰ পৰা মুক্ত হোৱা। ড্ৰাগচক তোমাৰ জীৱনৰ পৰা বিদায় দিয়া।

ঃ তুমি ভুল বুজিছা কবি। যি কেইদিন বাচি থাকো অন্তত শান্তিত থাকিব দিয়া। ড্ৰাগচ অবিহনে মোৰ টোপনি নাহে। তোমালোকৰ ডাক্তৰি বিজ্ঞানেইতো কয়— এজন লোকে এদিনত পাঁচটা Sleeping Tablet খালে মৃত্যুও হ'ব পাৰে। কিন্তু কবি, তেনে Tablet দহটা খালেও মোৰ টোপনি আহিব নধৰে। মৃত্যু হোৱাটো দূৰৰে কথা। ড্ৰাগচৰ বাবে মোৰ জীৱন ধ্বংস হৈছে— তাকময়ো জানো। মোৰ অসুখকৰ ডাক্তৰে Result দিছে— মোৰ হেনো এটা কিডনী বেয়া হৈছে। বৰ্তমান এয়া সকলোৱে জানে। আৰু কেইদিনমান পিছত মোৰ মৃত্যু অৱশ্যাম্ভাৱী বুলি জানিও আজি মই ড্ৰাগচ এৰিব নোৱাৰোঁ। দুই লাখ টকাৰ বিনিময়ত এটা কিডনী বিচাৰি দেউতাই বহু কাকতত বিজ্ঞাপন দিলে। কিন্তু কোনো কামত নাহিল। জানা কবি, আজি মই সকলোৰে পৰা অৱহেলিত, অপদাৰ্থ।

ঃ তেনেকৈ নাভাবিবা মণি। তোমাক এতিয়াও বহুতে সহায় কৰিবলৈ আগবাঢ়ি আহিব যদিহে তুমি সম্পূৰ্ণৰূপে ড্ৰাগচ এৰি দিয়া। তুমি ভাবি চোৱাচোন মণি— তোমাৰ দেউতাই চাকৰিৰ পৰা অৱসৰ লৈছে। তাৰোপৰি বুঢ়াও হৈ আহিছে। ভগবানে নকৰক যদি দেউতাৰ কিবা হৈ যায় ঘৰখনৰ অৱস্থা কেনে হ'ব ? সঙ্গীতাজনীও গাভৰু হৈ আহিছে। তাইক বিয়া দিয়াৰ দায়িত্ব ভায়েক

বিশ্বাস তোমাৰো আছে। মানুহটোক বচোৱাৰ দায়িত্ব সম্পূৰ্ণ তোমাৰ ওপৰত পৰিল। সেয়ে তুমি ড্ৰাগচ ত্যাগ কৰাটো তোমাৰ নৈতিক কৰ্তব্য।

: কিন্তু আৰু এটা কিডনী ......

— মনিদীপৰ কথাষাৰ শেষ কৰিব নিদি কবিয়ে কৈ উঠিল— সেই বিষয়ে তুমি চিন্তা নকৰিবা। তোমাৰ শুভকাংক্ষী এজনে এটা কিডনী দিব। সুস্থ মানুহৰ বাবে এটা কিডনীয়েই যথেষ্ট। অৱশ্যে তেওঁ কোনো গধুৰ কাম কৰিব নোৱাৰিব। আজিকালি ডাক্তৰে কিডনী অস্ত্ৰোপচাৰ কৰিলে কিডনী প্ৰদান কৰা ব্যক্তিজনৰ মৃত্যু নহ'বও পাৰে। কিন্তু ডাক্তৰি বিজ্ঞানে ভুল কৰিলে উপায় নাই।

— কবিৰ কথা শুনি মনিদীপৰ অলপ পৰিৱৰ্তন হোৱা যেন লাগিল। হয়তো কি ঘৰৰ কথাৰে কথা মনত পেলাব পাৰে। ক্ষন্তেকৰ বাবে মনি অন্যমনস্ক হৈ পৰিল। তেতিয়া কবিয়ে ক'লে— 'কি চিন্তা কৰিছা মনি? সকলো ঠিক হৈ যাব।'

: 'কবি! মই ড্ৰাগচ ত্যাগ কৰিম। মোৰ বহুত কৰ্তব্য আছে নহয় কবি। মই ঘৰলৈ যাম ম—ই ....'

— মনিদীপৰ পৰিৱৰ্তন দেখি কবি আনন্দত চিঞৰি উঠিল— সঙ্গীতা! সঙ্গীতা!!

: 'কি হ'ল কবি বাইদেউ?'

: জানা সঙ্গীতা, তোমাৰ দাদাই আৰু ড্ৰাগচ সেৱন নকৰে। তোমাৰ দাদা ভাল হ'ব সঙ্গীতা। খুৰীদেউক মাতাচোন?

— সঙ্গীতা আৰু কবিৰ কথোপকথন আৰু আনন্দ দেখি, মৰিশালী যেন ঘৰখনৰ উত্থলতা বাঢ়িবলৈ ধৰা দেখি সঙ্গীতাৰ মাক ৰান্ধনী ঘৰৰ পৰা ওলাই আহিল।

'কি হৈছে কবি?'— কৌতুহ'ল দমাই ৰাখি সঙ্গীতাৰ মাকে সুধিলে।

: অ' ঠিকেই কৈছো খুৰী। মনিয়ে আৰু ড্ৰাগচ সেৱন নকৰে। অলপ আগতে মোৰ আগত স্বীকাৰ কৰিছে। মনিৰ বাবে কিডনী বিচাৰি পোৱা নাই বুলি শুনি দুখ লাগিছে। কিন্তু এজন শুভকাংক্ষীয়ে মনিৰ জীৱন ৰক্ষা কৰিব বুলি শুনিছো। বিনিময়ত টকাৰ সলনি গ্ৰহণ কৰিব আপোনালোকৰ মৰম আৰু আশীৰ্বাদ। আপোনালোকে যদি গ্ৰহণ কৰে.........

: কিয় নকৰিম কবি?

: নহয় খুৰীদেউ। আপোনালোক গোঁড়া হিন্দু মানুহ। সেই কিডনীটো কিন্তু হিন্দুৰ নহয়। এজন মুছলমান শুভকাংক্ষীৰহে। গ্ৰহণ কৰিব জানো?

— তেতিয়া মনিৰ মাকে ক্ষোভত কৈ উঠিল— 'এজন হিন্দুৱে যদি এজন হিন্দুৰ প্ৰাণ লবলৈ, তিল-তিলকৈ মৃত্যু পথলৈ ঠেলি দিবলৈ প্ৰেমৰ আখৰা কৰিব পাৰে, তেনে হিন্দুৰৰ পথভ্ৰষ্টকাৰীসকল ধ্বংস হোৱাটোৱে কামনা কৰো। আৰু এজন মুছলমানৰ মৰমে, অকনমান সহায়ে যদি এজনৰ প্ৰাণ ৰক্ষা কৰিব পাৰে তাক আমি কিয় গ্ৰহণ নকৰিম? হিন্দু-মুছলিম আমিহে ভাগ কৰিছো, ভগৱানে কৰা নাই নহয় কবি।

: 'ঠিক আছে। আপোনালোকে অহাকালি গুৱাহাটীৰ ডাউন-টাউন নাৰ্চিং হোমলৈ মনিক লৈ আহিব। মই তাতেই থাকিম।'— এই বুলি কৈ কবি গুচি গ'ল।

★ ★ ★

'মনিদীপক অজ্ঞানশূন্য কৰি অস্ত্ৰোপচাৰ কৰিবলৈ Ready কৰা হ'ল। Operation Theatreৰ

বাহিৰত অতীৰ অপেক্ষাত সঙ্গীতা, কাইটি, মাক-দেউতাক আৰু বহুতো শুভাকাংক্ষীয়ে উজান-নিজনৰ মুখলৈ চোৱাৰ বাহিৰে একো কৰিব পৰা নাই। অস্ত্ৰোপচাৰ কৰাৰ আধা ঘণ্টা পিছত মণিয়ে জ্ঞান ঘুৰাই পালে। মণিয়ে জ্ঞান পোৱাৰ পিছত কাষৰ চিটত কিডনী প্ৰদান কৰা শুভাকাংক্ষীজন শুই থকা দেখি মণিয়ে চিঞৰি উঠিল— 'কবি'। কিন্তু মণিৰ কথা শুনিলৈও কবি আৰু কেতিয়াও সাৰ নাপায়। মণিৰ চিঞৰ শুনি মণি-কবিৰ মাক দেউতাক দৌৰি আহি কবিক মৃত অৱস্থাত দেখি কান্দোনত গছৰ পাত সৰকালে। কাৰণ তেওঁলোকে জনা নাছিল— কবিয়ে নিজৰ কিডনী মণিক দিব। কবিক তেতিয়াই মণিয়ে চুমা খাবলৈ ধৰা দেখি মণি-কবিৰ মাক-দেউতাকৰ আগত ডাঃ বোৰা সিন্হাই কৈ গ'ল— 'I am Sorry.' ০০

পুৰণি পাতৰ মাজত

মিচ্ জ্যোৎস্না কলিতা

"A time, when I was
flying in emotion
And the time, then was a
curse for me…………"

"……নিজম দুপৰীয়া ঘৰখনৰ সকলোৰে শুই পৰাত তাই আন দিনাৰ দৰে আজিও ডায়েৰীখন উলিয়ালে। আচলতে তাইৰ এই ডায়েৰীখনৰ লগত এটা এৰাব নোৱাৰা সম্পৰ্ক গঢ়ি উঠিছে, আৰু যিটো সম্পৰ্কক তাই এই নিৰৱ নিজম দুপৰীয়া এটাত আৰু বেছি গভীৰ কৰি তুলিব বিচাৰে।'

আজি কিছু দিনৰ পৰা তাইৰ কিবা এটা পৰিবৰ্তন হৈছে। আগৰ দৰে কথা-বতৰাও তাই কৰলৈ বেয়া পোৱা হ'ল। আজি কালি তাইৰ ঘৰখনৰ বা ওচৰ-চুবুৰীয়া কোনো এজনকেই ভাল নলগা হ'ল। মানে এসোপা অৰ্থহীন কথা বলকি থকাতকৈ তাই সেইখিনি সময়ত কিবা এটা ভাবি থাকিবলৈ ভাল পোৱা হ'ল। যি ভাবৰ হয়তো কোনো আদিও নাই, অন্তও নাই। এটা সীমাহীন ভাব, অনামি ভাব।

তাই আগকালৰ বাৰন্দাখনত বহি লৈ ডায়েৰীখন মেলি ল'লে। যেন বাৰন্দাখন নিস্তব্ধতাৰহে প্ৰতীক। এটা এটাকৈ তাই ডায়েৰীখনৰ পাতবোৰ লুটিয়াই গ'ল। পাঁচ-ছয় বছৰ আগতে লিখাবোৰ এতিয়াও সুন্দৰ হৈ আছে। আচলতে নিজতকৈও ডায়েৰীখনৰ প্ৰতি তাইৰ এটা মোহ আছে। তাইৰ গোটেই জীৱনটোৱেই যেন ডায়েৰীখনত সন্নিবিষ্ট হৈ আছে। ডায়েৰীৰ একো একোটা পাতেই যেন তাই এৰি অহা জীৱনৰ এটা এটা টুকুৰা।

পাতটো লুটিয়াব খোজোঁতেই তাই ৰৈ গ'ল। 'The most interesting moment of my life' ৰঙা চিয়াহীৰে তলত দাগ দিয়া এই সাতটা শব্দই যেন তাইক কিছু দূৰলৈ লৈ গ'ল। তিনি বছৰ আগতে এপ্ৰিল মাহত লিখা— কেইটামান স্মৰণীয় দিনৰ কথা। যি কেইটা দিন নেকি তাইৰ জীৱনৰ আটাইতকৈ ভাল লগা দিন আছিল। সঁচাকৈ তাই বহুদিন অনুভৱ কৰিছে এই কেইটা দিনক যেন তাই জীৱনৰ আন দিনবোৰৰ লগত মিজাব নোৱাৰে। এই কেইটা দিনতেই তাই হয়তো জীৱনত নতুন কিবা এটাৰ অনুভৱ কৰিছিল, নতুন এক পুলক লাভ কৰিছিল। এই কেইটা দিনেই হয়তো তাইক অলপ হ'লেও পৰিবৰ্তন হ'বলৈ বাধ্য কৰাইছিল। এই কেইটা দিনতেই তাই জীৱনৰ পৰা বহু কিবাকিবিক বাদ দিব লগীয়াত পৰিছিল। আৰু এইবোৰ অপ্ৰত্যাশিত ভাৱেই হৈ গৈছিল।

'G-u-i-t-a-r'— তাইৰ জীৱনৰ প্ৰতি কোঁহে কোঁহে যেন Guitar ৰ প্ৰতিডাল তাঁৰেই ঝংকাৰ তুলিছিল। কেইডাল তাঁৰত কেইটা আঙুলী বুলাই এটা সুন্দৰ সুৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰি, কোনটো মূৰ্চনাক হৃদয়ে এক অবুজ অনুৰণত কঁপি উঠে, এই সকলো তাই বুজি পাইছিল। গিটাৰৰ বুকুতেই এটা অবুজ সুৰৰ কল্পনা কৰিছিল 'Petaresh',— কেতিয়াও হেৰাই যাব নোৱাৰাকৈ তাই এই নামটো

বহু চিয়াহীৰে বহুতৰ পংক্তি পংক্তি লিখিছিল সেই তিনি বছৰ আগৰ এপ্ৰিল মাহৰ কোনো এটি কৰুণ মধুৰ দিনত অথবা ৰাতি।

— পুৰুষ সুলভ চেহেৰাৰে এজন সুন্দৰ ল'ৰা। জোঙা নাকটোৰ তলতেই একোচা সুন্দৰ গোঁফ, যি দেখি কাই প্ৰতিজন ল'ৰাৱে থকাটো বিচাৰে। কাই বাবে— একোচা সুন্দৰ গোঁফে ল'ৰাৰ জীৱনলৈ কঢ়িয়াই আনে পুৰুষত্ব। আচলতে কাই পিটাছৰ ৰূপৰ এইবোৰত গুৰুত্ব দিয়া নাছিল। পিটাৰৰ লগতেই যেন 'Petaresh' এই দুনীয়া নামটোও জড়িত হৈ আছিল।

মিহঁতৰ ওচৰৰ বাগাইতৰ ঘৰৰ এটা কমত মাত্ৰ বাইশটা দিনৰ বাবে পিটাছে থাকিবলৈ লৈছিল। কাৰখানাৰ কামত যোৱাৰ পৰা আহিছিল। পিটাছৰ ঘৰ আছিল ইউৰোপৰ লাক্সেমবাৰ্গত। পাঁচ বছৰৰ পৰাই হেনো পিটাছে গিটাৰ বজাইছিল— আৰু তেতিয়ালৈকে সি জীৱনী সময়খিনিতো গিটাৰটোকেই বজাই ভাল পাইছিল। সি যি ঠাইলৈকে নাযাওক কিয় গিটাৰখনকো লগত লৈ ঘুৰিছিল আৰু সেয়েহে হয়তো ইয়ালৈকেও আনিছিল।

দলায় চিন্তাক্লিষ্ট চাহনি। এটা যেন মধুৰ চিন্তা তাৰ বুকুত সোমাই আছিল। গিটাৰ বজালে সি অতি আবেগিক হৈ পৰিছিল। এদিন বেলেগ প্ৰায় দুঘণ্টা ধৰি খুব জোৰে জোৰে গিটাৰ বজাইছিল আৰু অৱশেষত গিটাৰটো বিচনাত থেকেচা মাৰি থৈ গাৰুত মুখ গুজি এটা সৰু ল'ৰাৰ দৰে উচুপি আছিল। আৰু সেতিয়াবা হয়তো গিটাৰত এটা ভাল লগা কৰুণ সুৰো তুলিবলৈ বিচাৰিছিল— কিন্তু হুকহুকু হাঁহিৰ বোল সানি।

এদিন পিটাছে ৰাতি শোৱাৰ পৰত বাগাক ওচৰলৈ মাতি বহু নকৰলগীয়া কথা কৈ পেলাইছিল। বাগা যদিও তাতকৈ বহুত সৰু আছিল পিটাছে যেন বাগাৰ মাজত নিজক বিচাৰি পাইছিল। আৰু সেয়েহে হয়তো তাৰ জীৱনত প্ৰথম বাৰৰ বাবে পিটাছে বাগাৰ সন্মুখত তাৰ বুকুত বোজা হৈ থকা চিন্তাৰ টুকুৰা এটা ভাঙিবলৈ বিচাৰিছিল।

পিটাছ আছিল দুখীয়া ঘৰৰ ল'ৰা। তাৰ জন্মৰ দুবছৰ পিছতেই হেনো দেউতাকৰ মৃত্যু হৈছিল। মাকে তাক বহু কষ্ট কৰি দহ বছৰমানলৈকে ডাঙৰ কৰিছিল। কিন্তু এদিন এটা সময়ত কিবা এটা অচিন ৰোগত মাকেও চিৰদিনৰ বাবে চকু মুদিব লগীয়াত পৰিছিল। পিটাছে মাকৰ মৃত্যুত কান্দা নাছিল কিন্তু বুকুত নতুনকৈ কিবা এটা গধুৰ বোজাৰ অনুভৱ কৰিছিল। মাকৰ মৃত্যুৰ পিছত পিটাছৰ কণমানি ভনীয়েক বাচিক এজন সন্তানহীন ধনী মানুহে নিজৰ ছোৱালী কৰি আমেৰিকালৈ লৈ গৈছিল। পিটাছ তেতিয়া একেবাৰে অকলশৰীয়া হৈ পৰিছিল যদিও সি এজন লগৰীয়াৰ অনুভৱ কৰা নাছিল। নিষ্ঠুৰ বাস্তৱে তাক অকলশৰীয়াকৈ থাকিবলৈকে শিকাইছিল। ভনীয়েকক হেৰুওৱাৰ দিনাও সি কান্দিব পৰা নাছিল। সেই দিনাও সি আকৌ নতুনকৈ বুকুত আৰু এটা গধুৰ বোজা সোমোৱা বুলি অনুভৱ কৰিছিল। ভনীয়েকক যি লৈ গ'ল তাৰ পিছৰ পৰা সি ভনীয়েকৰ এটা খবৰো পোৱা নাছিল। তাৰ পিছত সি এটা কাৰখানাত কাম কৰিবলৈ লৈছিল। জীৱনৰ কঠোৰ বাস্তৱৰ মুখামুখি হবলৈ সি তেতিয়াৰ পৰাই সাজু হৈছিল।

যৌৱনৰ এটা সুন্দৰ পুৱাত তালৈ আহিছিল মেৰিণা নামৰ এটি কুমলীয়া সৰল ছোৱালী। বহু সংঘাটৰ সময়ত মেৰিণাই তাক প্ৰেৰণা যোগাইছিল, উৎসাহ আৰু সাহসেৰে তাৰ মন ভৰাই তুলিছিল। এদিন মেৰিণাৰ বাবেই সি হাঁহিবলৈ শিকিছিল আৰু এদিন সি হেপাঁহ পলুৱাই হাঁহিছিল। কিন্তু এদিন এই মেৰিণাইও তাৰ পৰা এটা সময়ত গুচি যাবলগা হৈছিল। এটা 'এক্সিডেণ্টত' মেৰিণাৰ মৃত্যু হৈছিল। পিটাছে সেইদিনাখনো কন্দা নাছিল— ইচ্ছা কৰিয়েই।

এই আটাইবোৰ কথা সেইদিনাখন আবেগতে মধুৰ মধুৰ কোৱাবোৰখাকল হঠাৎ বুলি আনি ৰাণাৰ আগত কৈছিল আৰু মুখখন ঢাকিখন হাতৰ মাজত লুকুৱাই খুব কান্দিছিল। আৰু সৰু ল'ৰাৰ দৰে চকুপানী মচিছিল। জানিবলৈ দিয়াৰ পৰা সেইদিনাখনে সি কোনো জীৱনৰ প্ৰথম প্ৰাণখুলি কান্দিব পাৰিছিল। ৰাণাই তাক সান্ত্বনা দিবলৈ একো ভাষাই বিচাৰি পোৱা নাছিল। এটা সময়ত ৰাণাই তাৰ ওচৰৰ পৰা উঠি আহি তাৰ বিচনাত চকু দুটা মেলি শুই পৰিছিল আৰু তেতিয়াই সি পিটাছ্ৰ'ৰ কমৰ পৰা গিটাৰৰ তাঁৰেৰে নিগৰি অহা এটা সৰু সৰু সুৰ শুনিবলৈ পাইছিল। ৰাণাৰ সেইদিনাখন ৰাতি টোপনি অহা নাছিল।

— এই আটাইবোৰ কথা তাই ৰাণাৰ পৰা গম পাইছিল আৰু সেইদিনাখনেই পিটাছ্ৰ'ৰ বিষয়ে কিবা এটা ধাৰণা কৰি লৈছিল। পিটাছ্ৰ'ক দেখেঁৰাকৈয়ে তাই ল'ৰাজনৰ প্ৰতি কিবা এটা আকৰ্ষণ অনুভৱ কৰিছিল। পিটাছ্ৰ' যোৱাৰ আগতে তাক এবাৰ চাব পাৰিব নেকি, গিটাৰ বজাই শুনাব নেকি বুলি ৰাণাৰ পৰা জানি লৈছিল।

এদিন দুপৰীয়া তাই কিবা এটা কামৰ অজুহাত দেখুৱাই ৰাণাহঁতৰ ঘৰলৈ গৈছিল। পিটাছ্ৰ' তেতিয়া তন্ময় কৈ গিটাৰ বজাই আছিল— জোৰেৰে নহয়। এটা মিঠা করুণ সুৰ খুব লাহে লাহে বজাই আছিল। তাইক জোৰকৈ ৰাণাই পিটাছ্ৰ'ৰ কমটোলৈ টানি লৈ গৈছিল। পিটাছ্ৰে' তাইৰ পিনে মুখ তুলি চাইছিল। সেই চাৱনিত হাঁহি নাছিল, নাছিল কামনা, খুব একোৱে। কিন্তু তাই যেন নতুনকৈ সেই চাৱনিত দিব এটা দেখিবলৈ পাইছিল। তাই ৰব পৰা নাছিল। তাই দৌৰি ঘৰলৈ আহিছিল। আচলতে তাই পিটাছ্ৰ'ৰ ওচৰত সেইদিনা কিবা এটা হেৰুৱাই পেলাইছিল অজ্ঞা- নিতভাৱে। বহু দিনৰ আশাৰ সেউজ শইচ সেই মুহূৰ্ততে পিটাছ্ৰ'ৰ ওচৰত হেৰুৱাইছিল। পিটাছ্ৰে' হয়তো একোৱে অনুভৱ কৰা নাছিল। সি মাথোন 'What happen ?' বুলি ৰাণালৈ চাইছিল। ৰাণাই তেতিয়া 'She feels nervous, ∧ lots of...............' বুলি কৈ পিটাছ্ৰ'ৰ কমৰ পৰা ওলাই আহিছিল।

ঘৰলৈ আহি তাই কাকো ভালকৈ মাতিব পৰা নাছিল, কাৰো লগত সহজ হ'ব পৰা নাছিল। কিবা এটা হেৰুৱাই তাই যেন নতুন কিবা এটা পোৱা বুলি অনুভৱ কৰিছিল। আচলতে তাই গোটেই দেহ-মনতেই এটা নতুন পৰিবৰ্তন অনুভৱ কৰিছিল। বাৰান্দাত অকলে বহিও তাই স্থিৰেৰে থাকিব পৰা নাছিল। অস্থিৰতাত ৰব নোৱাৰি তাই সেইদিনাখন এনেয়ে কিবা এটা লিখি পেলাইছিল। তাই বহু ৰাতিলৈকে সেইদিনাখন শুব পৰা নাছিল। মাথোন খিৰিকীৰে নিজম ৰাতিৰ তৰাভৰা আকাশখনলৈ চাই সংজ্ঞাহীন অলেখ তৰাৰ এটা ছিচাপ উলিয়াব বিচাৰিছিল।

তাৰ দুদিন পিছত তাই ৰাণাৰ কমৰ পৰা পিটাছ্ৰ'ৰ গিটাৰৰ সুৰ শুনিছিল কিন্তু তাই পিটাছ্ৰ'ৰ ওচৰলৈ যাব পৰা নাছিল। সেইদিনাখন তাই ৰাণাৰ কমৰ পৰাই শুটি আহিছিল আৰু বুকুত লাহে লাহে কিবা এটা বিষ অনুভৱ কৰিবলৈ লৈছিল।

দুপৰীয়া সকলো কেইটি শুই পৰাত তাই ডায়েৰীখন উলিয়াই পিটাছ্ৰ', গিটাৰ আৰু ৰাণাৰ বাইশটা দিন বহু কিবা-কিবি লিখি ডায়েৰীৰ বহুকেইটা পাত ভৰাই তুলিছিল।

এটা দিনত পিটাছ্ৰ' যাবলগীয়া হৈছিল। ৰাণাই আঁৰে আঁৰে কান্দিছিল। তাৰ কিবা এটা যেন সম্পৰ্ক এইকেইদিনতেই পিটাছ্ৰ'ৰ লগত গঢ়ি উঠিছিল। তাই সেই দিনাখনো ৰাণাহঁতৰ ঘৰলৈ গৈছিল। আচলতে পিটাছ্ৰ' যাব ওলাইছে বুলি জানি তাই শেষবাৰৰ বাবে তাক চাবলৈ আহিছিল। বিদায় পৰৰ বেদনা কেনো আটাইতকৈ মধুৰ। কিন্তু সেই মধুৰ বেদনায়েই হয়তো মানুহৰ জীৱনত

চিৰদিন সজীৱ হৈ ৰয়— বহুদিনলৈ। তাই পিটাৰ্ছক চাব পৰা নাছিল। বুকুৰ সেই বিষটো যেন তাক বেছি হৈ আহিছিল তাই কব নোৱাৰাকৈয়ে কেতিয়া তাইৰ চকু দুটা পানীৰে ভৰি পৰিছিল। পিটাৰ্ছে তাইৰ চকুপানী দেখি বাপাক সুধিছিল—'Why is she crying ?' বাপাই একো এটা উত্তৰ-কেই দিব পৰা নাছিল।

তাই দৌৰি আহি তাইৰ বিচনাত শুই পৰিছিল গাৰুটো জোৰকৈ বুকুত হেঁচি ধৰিছিল— বিষটো আঁতৰোৱাৰ বাবে। তাই সেইদিনাখন কান্দিব পৰা নাছিল— মাথোন বুকুৰ বিষটোতে বৰকৈ অনুভৱ কৰিছিল। কিন্তু পিটাৰ্ছ যোৱাৰ পিছদিনাখন তাই বাপাৰ সন্মুখত হেপাহ পলুৱাই কান্দিছিল। তাই সেইদিনাখন চকুপানীখিনি মচা নাছিল— মাথোন ওলাবলৈ দিছিল। চকুপানীখিনিয়ে যাতে একেলগে তাইৰ বুকুৰ বিষটোও গলাই নিব পাৰে তাৰ বাবে।'

— তিনি বছৰ আগৰ কথা— যি কথা তাইৰ বুকুত আজিও সজীৱ হৈ আছে। আজিও তাই সেই চাৱনি, সেই চকু দুটা, গিটাৰৰ মিঠা সুৰ— ডায়েৰীখন মেলিলেই যেন দেখিবলৈ পায়, শুনিবলৈ পায়। আচলতে তাই জীৱনত প্ৰথমবাৰৰ বাবে পিটাৰ্ছ নামৰ ল'ৰাজনৰ ওচৰত কিবা হেৰুৱাই পেলাইছিল— কি হেৰুৱাইছিল তাই আজিও নাজানিলে কিন্তু কিবা এটা যে চিৰদিনৰ বাবে পিটাৰ্ছৰ পৰা দুহাত ভৰাই লৈছিল— সেইটো কিন্তু তাই এই মুহূৰ্ততো বৰকৈ অনুভৱ কৰে। আজিও তাই তিনি বছৰ আগতে বুকুত হোৱা বিষটো অনুভৱ কৰে—। হয়তোবা তাই জীৱনত প্ৰথমবাৰৰ বাবে প্ৰেমত পৰিছিল— পিটাৰ্ছৰ প্ৰেমত। যি প্ৰেমত কোনো বিনিময় নাছিল, নাছিল কলুষতা, হয়তো সেয়েহে পিটাৰ্ছেও তাইৰ চকুপানীৰ ৰহস্য বুজিব পৰা নাছিল। আচলতে তাইও বিচৰা নাছিল পিটাৰ্ছেও ভাল পাওক।

ক'ৰ পৰা গৈ যেন তাই কি ভাবত বিভোৰ হ'ল— বাপাৰ মাতত হে তাই সম্বিৎ ঘূৰাই পালে।

"ৰিংকু'বা"— কি ভাবি আছা ?'

তাই তেতিয়া তৎক্ষণাত ডায়েৰীখন জপাই লাজেৰে চুব কৰি ধৰা পৰা এজনী সৰু ছোৱালীৰ দৰে— "নাই, নাই এনেয়ে কিবা এটা চাই আছিলো" বুলি কৈ বাপাৰ পৰা সাৰিব বিচাৰিলে।

"জানা বাপা, বহুদিনৰ মূৰত এটা সপোন দেখিলো— অনামি সপোন।"

"শুনা, হয়তো তুমি আৰু মই এদিন এটা ভাল লগা সময়ত ষ্টেচনৰ সেইফালে গৈছিলো। এটা সময়ত এখন ট্ৰেইন আহিছিল— খিৰিকীৰ কাষত এজন ভাবুক ল'ৰাই বহি আছিল। হঠাৎ কব নোৱাৰাকৈয়ে যেন তাৰ হাতৰ পৰা বহু কিতাপবিলাকৰে ঠাহ খাই থকা এখন বেগ পৰি গৈছিল। সেই মুহূৰ্ততেই হয়তো তুমি আৰু মই সেইখিনি পাইছিলো। অজানিতে তুমি মোক বেগখন তুলি লব কৈছিলা। তোমাৰ কথামতে হয়তো মই বেগখন তুলি লৈছিলো। ল'ৰাজনে তোমাৰ আৰু মোৰ কামৰ একো এটাই যেন গম পোৱা নাছিল। আচলতে হয়তো সি আছিল অনবৰতে নিজৰ দুখবোৰকলৈ ভাবি থকা এটা বিৰাট ভাবুক ল'ৰা। মই বেগখন তুলি ল'ৰাজনক দিবলৈ খোজোতেই হয়তোবা ট্ৰেইন-খনে এটা দীঘল উকি মাৰি দূৰণিলৈ বাওনা হৈছিল। মই খুব দৌৰিছিলো তাক বেগখন দিয়াৰ বাবে; কিন্তু ট্ৰেইনখন অৱশেষত ইমান তীব্ৰ গতিত চলিছিল যে শেষত ল'ৰাজনে হাত দুখন মেলি বেগখন বিচৰা সত্বেও মই তাক বেগখন দিব নোৱাৰিলো— যাক নেকি মই হয়তো আজিও দিব নোৱাৰিলো।

এটা দীঘল হুমুনিয়াহ অজানিতে তাইৰ ওলাই আহিল। তাই কৈ গ'ল, "তাৰ বহুদিন পিছত মই অকলে বেগখন খুলিছিলো— তেতিয়া বেগখনৰ আটাইবোৰ বস্তুৱেই বেয়া হৈ গৈছিল।

তাৰ মাজতেই হয়তো এটা বস্তু খুব ধুনীয়া হৈ আছিল— আজিও আছে— অহাকালিও থাকিব— হয়তো চিৰদিনেই ধুনীয়া হৈ থাকিব ।"

"আৰু শুনা, সেই ধুনীয়া বস্তুটোৱেই হ'ল পিটাছ্বৰ পৰা সেই তাহানিতেই অজানিতে আহি লোৱা বস্তুটো— "প্ৰেম"— পিটাছ্বৰ প্ৰতি প্ৰেম । হয়তো পিটাছ্বৰ বাকী সকলো মই এদিন পাহৰি যাম— কিন্তু তাৰ প্ৰতি মোৰ প্ৰেম চিৰদিন সজীৱ হৈ থাকিব । বাপা, হয়তো এদিন পিটাছ্ব, গিটাৰ, বাইশটা দিন, তোমালোকৰ সেই কথাটো— সকলোবোৰ মিছা হৈ যাব পাৰে, কিন্তু সেই বাইশটা দিনতেই যে মই কিবা এটা হেৰুৱাই কিবা এটা লৈছিলো সেইটো কেতিয়াও মিছা হ'ব নোৱাৰে ।"

"আচলতে বাপা এইটো আছিল বাস্তৱতে দেখা এটা ডাঙৰ সপোন ।"

— তাই বাপাৰ আঁৰলৈ চকুপানীখিনি মচি পেলালে— বাপা কিছু সময়ৰ বাবে নিশ্চল হৈ বহি ৰ'ল— যেন এজাক বৰষুণ আহিব । বৰষুণ আৰু মাটিৰ গুণ-গুণনিয়ে যেন তাক জগাই দিব আৰু যেন তাৰ হৃদয়ত অনুভূত হব পিটাছ্বৰ গিটাৰৰ হেৰুৱা সুৰবোৰ । ❋❋

কৌতুক

ছাত্ৰৰ প্ৰতি শিক্ষকে কলে—

কোৱাচোন কালিদাসৰ ঘৈণীয়েকৰ নাম কি ?

হেমন্ত : নাজানো চাৰ ।

দেৱান : পাহৰিছো চাৰ ।

মুকুট : মনত নাই চাৰ ।

— খঙেৰে শিক্ষকে কলে : ঘৰত পঢ়া শুনা কৰিবি । নহলে কেল মাৰিবি ।

মুকুট : চাৰ, উত্তৰটো আপুনিয়ে দিয়কচোন ।

শিক্ষক : ধেৎ, উত্তৰটোময়ো নাজানো । সেইবাবেহে তহঁতক সুধিছো ।

লিখক : প্ৰভাত পাটগিৰি ।

ডেকা টিউচন মাষ্টাৰে সুধিলে—

কোৱাচোন পুজা, আজিকালি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে বেছিকৈ ব্যৱহাৰ কৰা তিনিটা শব্দৰ ইংৰাজী বাক্য এটি..............

পুজা : I don't know.

সংগ্ৰাহক : অচ্যুৎ পাঠক ।

"অপ্ৰত্যাশিত"

শ্ৰী ৰীমা কলিতা

দেহৰ সমস্ত শক্তিৰে তাৰ দুয়োগালে চৰ দুটা বহুৱাই সি মোৰাই তাৰ পৰা গুছি আহিলোঁ। পিছ ফালে ঘূৰি চোৱাৰ প্ৰয়োজনবোধ নকৰিলোঁ। এইদৰে তৎক্ষণাৎ গুছি অহা দেখি মাত্ৰ আচৰিত হৈ সুধিলে— "কামটো নাযাব নেকি ?" "নাই নাযাওঁ।" চুটিকৈ উত্তৰটো দি মই মোৰ কমত সোমালোঁ। ঘটনাটো নকৰাকৈয়ে ঘটি গল। হাতৰ তলুৱাখন এতিয়াও চেঁচেঁকাই আছে। কোমল বিচনাখনত দেহটো এৰি দিলোঁ। মনটো বৰ পাতল পাতল লাগিল। কমটোৰ চাৰিওফালে চাই পঠালোঁ। মোৰ ঘৰৰ প্ৰতিটো বস্তুৱে কয় মোৰ আভিজাত্যৰ কথা। মোৰ বহুত টকা আছে। মোৰ টকা থকা কথাটো বুঢ়াৰ পৰা ডেকালৈ সকলোৱে জানে। মই বৰ্ত্তমান টকাৰ বাহিৰে একো নিচিনো। এটা সময়ত মোৰ কুটা এগছো নাছিল। এতিয়া মাখোন টকা। সকলোৱে জানে মই যে ভাল পথে টকা উপাৰ্জন কৰা নাই। কোনেও একো নকয়। নকয় মানে সাহস নাই। মোৰ বাবে এইবোৰ খুব সহজ কথা হৈ পৰিছে। মই পিছে নিজাক এজন বেয়া মানুহ হিচাপেহে গণ্য কৰোঁ। যদিও মই এজন চোৰাং ব্যৱসায়ী, তথাপি সমাজত মোৰ এখন উচ্চ স্থান আছে। আচলতে এই মান সন্মান টকাৰ দ্বাৰা কিনি লৈছোঁ। তথাপি জীৱনৰ কেইটামান মুহূৰ্ত্ত সদায় মনত ৰব। এদিন মোৰ লগৰে বন্ধু ৰমেশ আহিছিল। বন্ধুত্বৰ খাতিৰত নহয় কোনোবা সংগঠনৰ হৈ মোক মোৰ ব্যৱসায়ৰ কথা সকীয়াই দিবলৈ। সেইদিনা সি মোক বহুত কথা কৈছিল। কিবাকিবি দেশপ্ৰেমৰ কথা। মোৰ দৰে বেয়া মানুহটোৰ মুখত একো সোমোৱা নাছিল। মাত্ৰ যোৱাৰ পৰত মৃত্যুৰ ভাবুকি দি আতৰি গৈছিল। অইন কথাবোৰ পাহৰাৰ দৰে এইটোও পাহৰি গৈছিলোঁ। ৰমেশক পুনৰ দ্বিতীয়বাৰৰ বাবে লগ পাইছিলোঁ। আচলতে অপ্ৰত্যাশিত ভাৱে। বেয়া মানুহ হিচাপে মোৰ কিছুমান বেয়া গুণো আছে। ৰাতি হলে এটুপি নাখালে নহয়। অইন দিনৰ দৰে সেইদিনাও যেতিয়া ৰাতি খাই বৈ আহিছিলোঁ। সিহঁতৰ সতে মুখামুখি হৈছিলো। মানে ৰমেশ আৰু কেইজনমান ডেকা ল'ৰাৰ সতে। মোক কিবাকিবি কৈছিল। মদৰ ৰাগীত মও কি কৈছিলোঁ মনত নাই। সিহঁতৰ বলিষ্ঠ হাতৰ স্পৰ্শত মোৰ দেহ ঠেঁতেলা হৈছিল। ইমান দিনিতেই সিহঁত ক্ষান্ত নাছিল— মোক মাত্ৰ অন্তৰ্বাসটো পিন্ধাই চাৰিআলিত আঠুকঢ়াই থৈছিল।

হঠাতে আজি ঘটি যোৱা ঘটনাটোৱে মোক পুনৰ এই পুৰণি কথাবোৰ মনত পেলাই দিলে। ছিগাৰেট এটা জ্বলাই পুনৰ আজি ঘটি যোৱা ঘটনাটো মনত পেলাব চেষ্টা কৰিলোঁ।

কিবা এটা কামৰ বাবে মনোহৰ সিংৰ তালৈ গৈছিলোঁ। মনোহৰ সিং আমাৰ কলা ব্যৱসায়ীৰ গুৰু বুলি কলেও বঢ়াই কোৱা নহব। সিঙৰ ঘৰৰ পৰা ওলাই আহোঁতেই ঘটনাটো ঘটি গ'ল। মনোহৰ সিং মোৰ সতে বাৰান্দালৈ ওলাই আহিছিল। এনেতে দেখিলো সিঙৰ ঘৰৰ সন্মুখত 'YAMAHA' এখন ৰৈছে। 'YAMAHA'ৰ পৰা নামি অহা ল'ৰাজন চিনিবলৈ মোৰ টান নহল— ৰমেশ। বুকুখন চিৰিংকৈ গৈছিল। "ৰবা, এওঁ আমাৰ নতুন মানুহ। এওঁ আমাৰ লগত একেলগে কাম কৰিব।" মনোহৰ সিঙৰ কথাবোৰ মোৰ কিবা সাধু কথা যেন লাগিছিল। 'আপুনি ছাগে আচৰিত হৈছে। কোনো কথা নাই। সি এতিয়া সংগঠন এৰিলে, মানে চৰকাৰৰ ওচৰত

আত্মসমৰ্পণ কৰিলো। [illegible] মোৰ মুখৰ ফাল [illegible] কথাখিনি [illegible] কাঢ়ি নিলে। কিন্তু সেই সময়ত মোৰ [illegible] মই [illegible] হৈছিলো। [illegible] হৈছিলো। [illegible] — '[illegible]' [illegible] মোৰ [illegible] লাগিছিল। সেই মুহূৰ্তত মোৰ কি হৈছিল মই নাজানো। [illegible]

মই [illegible] চালো। [illegible] আছে। ০০

মিলন সাঁকো

শ্ৰীঅমৰেন্দ্ৰ শৰ্মা

প্ৰশান্তৰ চাল-চলন, কথা বতৰা আদিত ঘৰখনৰ আটায়ে চিন্তাত পৰিছে। সি পঢ়াৰ সময়ত পঢ়ে, কলেজলৈ যোৱাৰ সময়ত কলেজলৈ যায় আৰু ঘৰৰ কামৰ সময়ত কামো কৰে। কিন্তু মাকে তাৰ চিন্তাত বৰকৈ মগ্ন হৈ থাকে। একমাত্ৰ পুত্ৰৰ এনে অধঃপতন তেওঁ সহ্য কৰিব নোৱাৰা হৈছে। মাকে তাক বহুতো বুজাইছে, কিন্তু সি মাকৰ কথালৈ কোনো কাণসাৰে দিয়া নাই। মাকে জানে প্ৰশান্তৰ এনে অধঃপতনৰ বাবে বাপেকটোৱেই দায়ী। বাপেক হ'ল ঘোৰ মদপী। মদ নাখালে এদিনো থাকিব নোৱাৰা বিধৰ। মাহেকৰ দৰমহাৰ টকা কেইটা 'মদ খোৱা' ধাৰ মাৰিবলৈকো নোজোৰে। ঘৰখনৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় বস্তু-বাহানি লোৱাতো দূৰৰেই কথা; ল'ৰা-ছোৱালীহঁতৰ পঢ়াৰ খৰচৰ নামত এপইচাও যোগান ধৰিব নোৱাৰে। প্ৰশান্তই পঢ়াৰ খৰচ-পাতি মাকৰ বস্তু বিক্ৰী কৰি, হাঁহ-কুকুৰা বেচি উলিয়াই নিজেও পঢ়িছে ভনীয়েকহঁতকো পঢ়াইছে। আজিৰ পৰত দুই এটা 'টিউচন' লৈও দু এ পইচা গোটায়। এনেকৈয়ে সি ঘৰখন চলাই গৈছে।

কিন্তু এতিয়া যেন ক'ৰবাত কেনা লাগিল। প্ৰশান্তই সন্ধিয়া ফাষ্টেক পঢ়ি ক'ৰবালৈ যায়। ঘৰলৈ যেতিয়া নিশা আহে— তাৰ চাল-চলন আদি দেখি মাকে নিশ্চিত ভাবে ধৰি লৈছে যে সি মদ খাই আহে। মাকে তাক তেনেকৈ সন্দেহ কৰাৰ কথাও। কাৰণ তেতিয়া তাৰ কোনো তত নাথাকে। টেবুলত ঢাকি থোৱা ভাত কোনো মতে খায়। কেতিয়াবা আকৌ ভাতেই নাখায়। এইবোৰ লৈয়েই মাক মহা চিন্তাত পৰিছে। বিবেকৰ মুখে তাই জানিব পাৰিছে যে আজিকালি হেনো সি সদায় মদ খায়, চিগাৰেট আদিও হোঁপে। মাকে তাক কান্দি কান্দি বহুবাৰ বুজাইছে। কিন্তু সি মদ নাই খোৱা বুলি কয় যদিও মাকে বিশ্বাস নকৰে। যদিও প্ৰশান্তই মদ নাই খোৱা বুলি কয় তাৰ আচৰণৰ দ্বাৰা সি মদ খোৱা বুলি মাক এক প্ৰকাৰ নিশ্চিত।

কেবা দিনো এনেকৈয়ে গ'ল। কথাটো মাকে প্ৰশান্তৰ দেউতাকক কোৱা নাছিল। কিন্তু এদিন কথাটো তাৰ দেউতাকক ক'বলৈ বাধ্য হ'ল। দেউতাকে লগে লগে বিবেকক মতাই অনালে আৰু

বিৰেকে ক'লে— "কথাটো ঠিক স্যাৰ। প্ৰশান্তৰ কথাটোৰ দুখ নিজৰ বুকু লাগে। কথা প্ৰশান্তৰ ... চেষ্টা কৰিলে, কিন্তু আপুনি মোক সকলো কৈছে। সি ... আপোনাক মই ... শুনি শুনি সি লাজ পাইছে। ... লৈছিলে। আপুনি মন খাই ... কিয় ... শুনিছে। সি কৈছে— 'কিন্তু যদি মঙলী কোনো কোনো কোনোৱে 'মঙলীটোৰ পুত্ৰক' বুলি ক'লেও শুনিছে। ... তাৰ মনে মঙলীৰ কোনো কোনো কাম হৈ গৈছে সি এইবোৰ লাজ অপমানৰ পৰা হাত সাৰিব পাৰিব। ... কিন্তু সি খুলুজে স্যাৰ। মোৰ নিজৰ অপমান এইবোৰ নালাগে। মই তাক নহ'লো বুজাইছোঁ। ... আপুনি মন ... মই আপুনি মন কৰিলেই সি আপোনাৰ দৰেই নিজা ... মানুহ হৈ পৰিব। আপোনাক কাৰো কৰিছো স্যাৰ ..." ... কথাখিনি কৈ গ'ল বিৰেকে। কিন্তু কেইমুহূৰ্তৰ এটা কথাও উচ্চাৰণ নকৰিলে। কথাবোৰ শুনি লাহেকৈ বিৰেকৰ ওচৰৰ পৰা উঠি গ'লগৈ। বিৰেকৰ বহুবাৰ এনেকৈ তেওঁক অনুৰোধ জনাইছে। ... সেই উপদেশ দিয়া বুলি উপলুঙা কৰে। কিন্তু এইবাৰ তেনেকৈ একো কোৱা নাই। বিৰেকৰ কথাত তেওঁ লাজেই পালে নে খঙেই উঠিল একো বুজা নগ'ল।

তাৰ আগেদিনাই ছাত্ৰজনৰ লগ অকিঞ্চন মাষ্টৰে মাথো ক'লে— বিৰেক মই আজি সন্ধ্যা আহিবিচাৰো।

আজি নৱমৰাৰ দিন। ... নিজাবৰেক আজি ... তেওঁ অসিচৰ পৰা ঘুৰিল। ... দিনা এই দিনটোৰ তেওঁ নৱমৰাৰ একান্ত মন খাই শেষ কৰি আছে। ঘৰৰ সকলোকেই সামান্য অজুহাততেই গালি-শপনি পাৰিব ধৰে। অজ্ঞাত কাৰোবাক উদ্দেশ্যি গোৱাল গালি পাৰে। ঘৰৰ ভিতৰতে বহি থাকে। মুঠতে ঘৰখনৰ বাবে সেই দিনটো এটা অতি আপদীয়া দিন। কিন্তু আজি তাৰ সম্পূৰ্ণ বিপৰীত পৰিবেশ। তেওঁ নৱমৰাৰ গোটেই টকাখিনি দেখীয়েকৰ হাতত দিছে। 'মই বৰ ভুল কৰিলো। মন খাই খাই নিজেতো শেষ হলোঁৱেই প্ৰশান্তকো কলঙ্কিত কৰিলোঁ। মোৰ মঙলী চৰিত্ৰৰ বাবেই আজি সি মানসিক যাতনাৰ কেঁকাই মন খাইছে। মই পাপী। মোক তাৰ শাওঁ লাগক' তাৰ শাওঁ..............। বুলি উচুপি উঠিল তেওঁ।

প্ৰশান্ত আৰু বিৰেক কেৱিয়া ঘৰত আছিল। বাহিৰৰ পৰা দুয়ো আটাইবোৰ কথাকেই শুনি আছিল। বিৰেকে তাৰৈকৰ ওচৰত বহি ক'লে— স্যাৰ, আপোনাৰ কথাবোৰ মই শুনি আছিলোঁ। আপুনি আজি অনুতপ্ত। মই আজিহে সফল হ'লো। চাওঁকচোন আটাইৰে মুখলৈ। কিমান আনন্দ আজি। "কিন্তু বোপা প্ৰশান্ততো মঙলী হ'ল। সি মন খালে। সি মোৰ বাবেই মন খাব ধৰিলে নহয় জানো ?.......... অত্যন্ত বেজাৰেৰে তেওঁ ক'লে।

অৱশেষত, ঘৰখনত আশাৰ সেউজ সঞ্জিল। শাৰদী জোনাক নামিল সেউজ পথাৰত। অনুশোচনাত জৰ্জৰিত হোৱা ঘৰখনত শান্তি ঘুৰি আহিল। ঘটি যোৱা ঘটনাৰ বাবে প্ৰশান্ত আৰু বিৰেকৰ হাঁহিবোৰ যেন অন্তৰ ফাটি ওলাই আহিব। কিন্তু সেই হাঁহি সিহঁতে হেঁচি ধৰিলে। ঘৰখনত কোনো পধোই জানিবলৈ নিদিলে— সেয়া যে সেইতাকক সৎ পথলৈ ঘূৰাই আনিবলৈ কৰা প্ৰশান্তৰ অভিনয়।

প্ৰশান্তৰ হাঁহি বিশাল সাগৰৰ বালিৰ পাৰত জিলিকি ৰ'ব। হয়তো হাঁহি আছে চকু পানীৰ ধাৰে ধাৰে..........। অজস্ৰ ফুলত কোঁহে কোঁহে লুকাই থাকে সজল হাঁহি.......... মিলন সাঁকোৰ হাঁহি.............. ০ ০

কবিতাৰ শৰাই

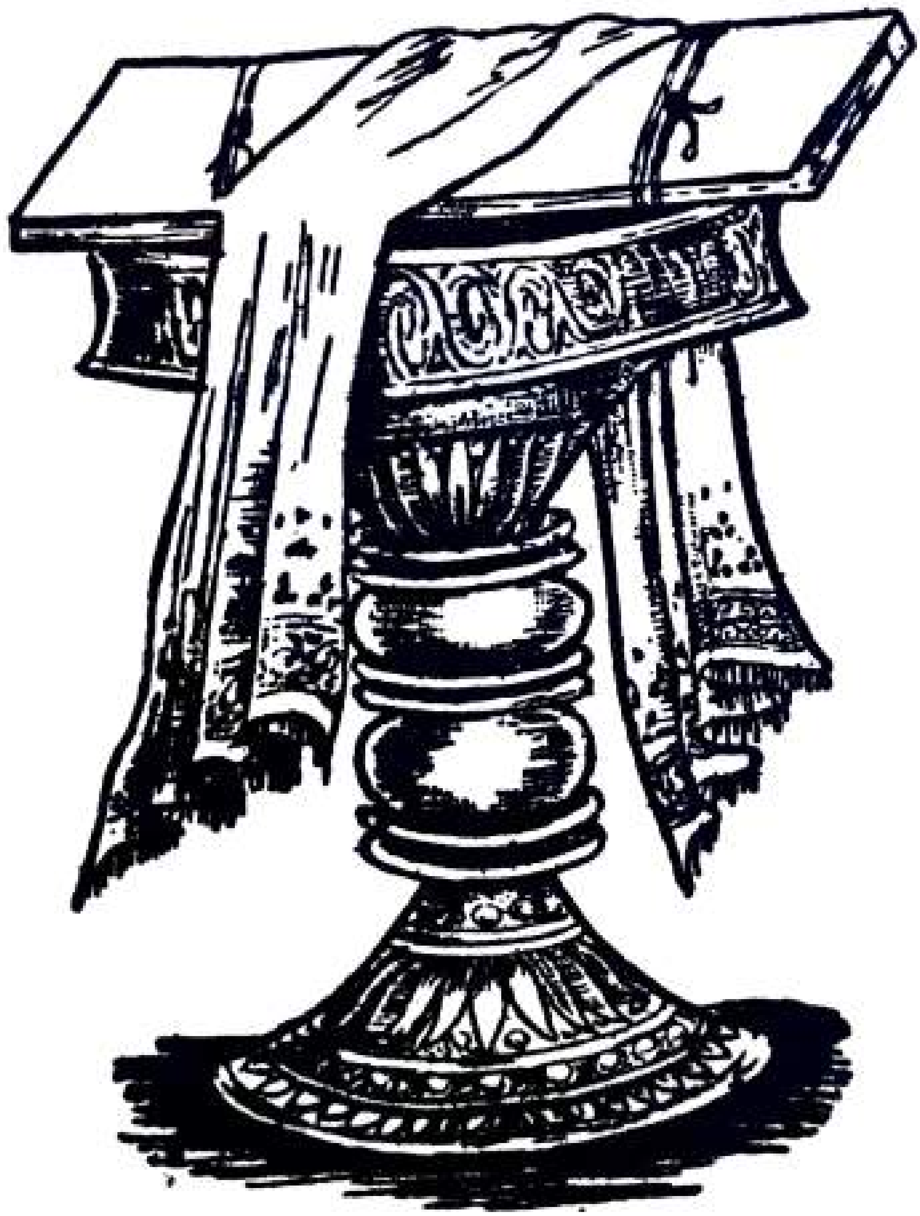

যদিওবা, বৰষুণ নপৰা শুকান পথাৰ

কমী শৰ্মা

দোকমোকালিতে
তেজলগা ৰঙা ৰঙা শব্দবোৰ
ৰৈ থাকে পথাৰৰ সেউজীয়াত
যদিওবা বৰষুণ নপৰা শুকান পথাৰ
নিষ্ক্ৰিয় তথাপিও
তেজলগা ৰঙা ৰঙা শব্দবোৰ ঘূৰি ফুৰে
হাতৰ মুঠি ওপৰলৈ তুলি কব খোজে
কিবা এটি কথা
কাণৰ বধিৰতা অন্ধ চকুক নেওচি
তেজ ৰঙা শব্দবোৰ আগবাঢ়ে।
সিহঁতৰ স'তে মোৰ আজন্মৰ বন্ধুত্ব।
সমগ্ৰ পথাৰজুৰি আমাৰ একাত্মতা সহৃদয়তা
যদিওবা বৰষুণ নপৰা শুকান পথাৰ!!

ছোমালীয়া'৯২

নৰেন বৰ্মন

সি আছিল এডেন উপসাগৰৰ বালিচৰে বালিচৰে
ঘূৰি ফুৰা এটি মুক্ত বিহঙ্গৰ দৰে
তাৰ বিষয়ে এদিন বাতৰি কাকতত লিখা হ'ল—
"ছোমালীয়াৰ দুৰ্ভগীয়া শিশু"
অনাহাৰত তাৰ হেনো মৃত্যু হ'ল।
এনেকৈয়ে—
কেৱল এটাই নহয়, অলেখ মৃত্যু আছে—
সেই কৃষ্ণাঙ্গ কৃষক, কফি বাগিচাত কাম কৰা
কৃষ্ণাঙ্গী তিৰোতাজনী অথবা তাইৰ সন্তানটো
কেৱল শগুণজাকে তৃপ্তিত চকু মুদে।
ভোকত ৰাতি হ'লে ভোকতে ৰাতিপুৱাই
আফ্ৰিকাৰ ছোমালীয়া ইথিওপিয়াত
সেয়ে অনাহাৰ, মৃত্যু, সকলো সাধাৰণ।
মাথো অসাধাৰণ তাৰ সপোন
সপোনতে সি হেনো খোৱাই থকা ৰুটি
এজাপৰ ওপৰত শুই আছিল।
মৃত্যুৰ পিছত চকুৰ পতাত অঙ্কিত হৈ আছিল
সেই ৰুটিৰ ছবি
আৰু পেটত অঙ্কিত হৈ আছিল
চিৰন্তন ভোক।
এডেন উপসাগৰৰ চঞ্চল জলৰাশিত
তেতিয়া জোনটো ডুবি আছিল।

আপোনজনৰ বতৰাৰে মোৰ কবিতা

আনোৱাৰা বেগম

নতুন শব্দৰ দলং সাজি
শব্দৰ সতে
আলাপ কৰে
মোৰ মনে
নিজান বনত
গোপনে গোপনে
দলংৰ তলেৰে আহ যাহ কৰে
এখন সেউজীয়া নদী
দেও লগা দিনত;
শব্দৰ দলং পুৰণি হয়
ভৱিষ্যৰ গৰ্ভত।

শিল্পী

অধ্যাপক অতুল চন্দ্ৰ বৰ্মন

শিল্পী মই আদিম যুগৰ; অনাদি কালৰ
ৰচোঁ মই গীত আৰু মানুহৰ গান
নাঙল তুলিকা মোৰ, খোচনিত যাৰ—
সম্ভান সম্ভৱা হয় গাভৰু পৃথিৱী;
সৃষ্টিৰ বীজ সিচোঁ দুহাত প্ৰসাৰী।
বিস্তীৰ্ণ পথাৰে ঠাঁতে— সপোনৰাজী ঠাঁহি
তৃপ্তিত মোৰ, দেহ মন জুৰ পৰি যায়;
শ্ৰান্তি-ক্লান্তি কিন্তু এখনিও নাই।
কপালৰ ঘামেৰে মই— মেদিনী তিয়াওঁ,
দুগাহৰ শ্ৰমেৰে মই ভঁৰাল ভৰাওঁ,
লখিমী সবাহ-পাতোঁ— অতি আয়াসেৰে।
হাড় মোৰ মাটি হয় তেজ হয় পানী।
কিন্তু সভ্যতাৰ বজাৰত দাম মোৰ?
নুসুধিবা আৰু; নাই সেনো।
কিয় জানা?
মই যে কিষাণ— চহা আৰু অনাখৰী।
সেই বুলি অসন্তোষ মোৰ? লেশ মানো নাই।
মাটিৰ মানুহ মই; ধূলি-বালি-বোকা যাৰ বসন-ভূষণ।
কৰ্মই ধৰ্ম যাৰ মন্ত্ৰ সুমহান
ত্যাগেই তৃপ্তি যাৰ জীৱন-দৰ্শন
তাৰ কিবা অসন্তোষ? ওহো। সমূলঞ্চে নাই।
ধন্য মই; মই যে দধীচি কুৰি শতিকাৰ।

হৃদয়ৰ বেদনা

মিজানুৰ ৰহমান

মোৰ হৃদয়ত আছে বৈ
বেদনাৰে ভৰা সৰু নৈ
ধৰ্ষিতা আইৰ চকু পানী নিগৰি নিগৰি
নৈৰ পাৰত নিঃশব্দে বহিলেই শুনো
নিস্পেষিতা আইৰ বুকুৰ উচুপনি।

দুখ, মই আৰু মোৰ কবিতা

ৰীমা কলিতা

মোৰ কবিতা
একোটা দুখৰ দিনৰ স্তৱক—
তাতেই নিহিত হৈ থাকে
মোৰ চিৰদিনৰ মৌন বেদনা—
আহত হৃদয়ৰ বুকুভৰা হুমুনিয়াহ
আৰু তোমাৰ প্ৰতিশ্ৰুতি শূন্য প্ৰেম
এইদৰেই মোৰ কবিতাৰ জন্ম হয়
দুখৰ দিনৰ ক্ষণে-ক্ষণে॥

প্ৰাচীৰ পত্ৰিকাৰ পৰা

সুগন্ধি সন্ধিয়া

সঞ্জীৱ মুৈ

কোমল সন্ধিয়াত কেইটামান অলাপ
সম্প্ৰতি তেজ লোৱা-দিয়াৰ কথা
সন্ধিয়া পৰত সুগন্ধি জোনাক আতৰিল
প্ৰেমৰ সুবাসত ডুবিল মোৰ
দুহাত॥

মৰম অংকুৰ

বিজুলী নাথ

মৰম বিচাৰোতে জীৱনৰ বন্ধ গলিত
পালো তোমাক।
হাতত তুলি দিলো সপোনৰ বীজ।
মোৰ আৰু আছেইবা কি?
দেহত আঘাত
গোট মাৰি আছে তেজ—
শিৰা ধমনিয়েদি
কাঁইটৰ নিৰ্জন বাট॥

যিয়ে লালন কৰিব

কুমাৰ মীন দাস

আজি কহুদিন ধৰি
মোৰ কুকুৰখন বিষাই থকা হৈছে
সিদিনা পোৱা আকস্মিক আঘাতে
আজিও মোৰ চকুহাল সেমেকাই তোলে

কিবা এটা দুখবোধে মোক
অনবৰতে বিন্ধি আছে
যেন সি মোৰ কোলাৰ কেঁচুৱা

মই এতিয়া ধুমুহাৰ ঠিকনা
বিচাৰি পাইছো
এন্ধাৰৰ সতে যুঁজ কৰাৰ
(শক্তিও মোৰ হৈছে) ক্ষমতাও মই পাইছো

হৃদয়খন
মোৰ কোমল হৃদয়খন
কাৰোবাক দি যাব পাৰিলে
একান্তভাৱে
মই ঘুৰি-ফুৰিব পাৰো
যেনিয়ে মন যায়-তেনি

হে মোৰ কুকুৰ মাজৰ সেউজীয়া
বিচাৰি ফুৰা মানুহবোৰ
মোক দিবানে এনে এখন হৃদয়
য'ত থৈ যাব পাৰো নিৰ্ভয়ে
মোৰ হৃদয়খন
যিয়ে লালন কৰিব
মোৰ সমগ্ৰ সত্তাক +++

টিটৰি

হিতেশ দাস

ঘটনাবোৰ ঘটি গ'ল।
পাহাৰৰ পৰা নামি আহিলো
ভৈয়ামলৈ
পৃথিৱীৰ ৰং সেউজীয়া
আঃ; কি নীলিম আকাশ
যেতিয়াই তোমাৰ লগত থাকো
আকাশখন ভাঁতৰি যায় আকাশলৈ
জীৱন অথবা মৃত্যুক—
পাহৰি যাওঁ
তৰিৰ তলত এভাৱেই শৃংগ
পৃথিৱী ব্যস্ত প্ৰহৰী
সফলতা থাকিব মোৰ শক্তিৰ...
ভিতৰত
অসুস্থ বতাহে ভাঙে
মোৰ ভেটি
পদুলি মুখত থাকো বৈ
তোমাক চাবলৈ, যাক
কোনো দিনে দেখা নাই
তথাপি,
অন্ধকাৰত
হেৰাই গ'ল
মন সৰগৰ নাচনী
ঘটনাবোৰ তেনেকৈয়ে ঘটিল

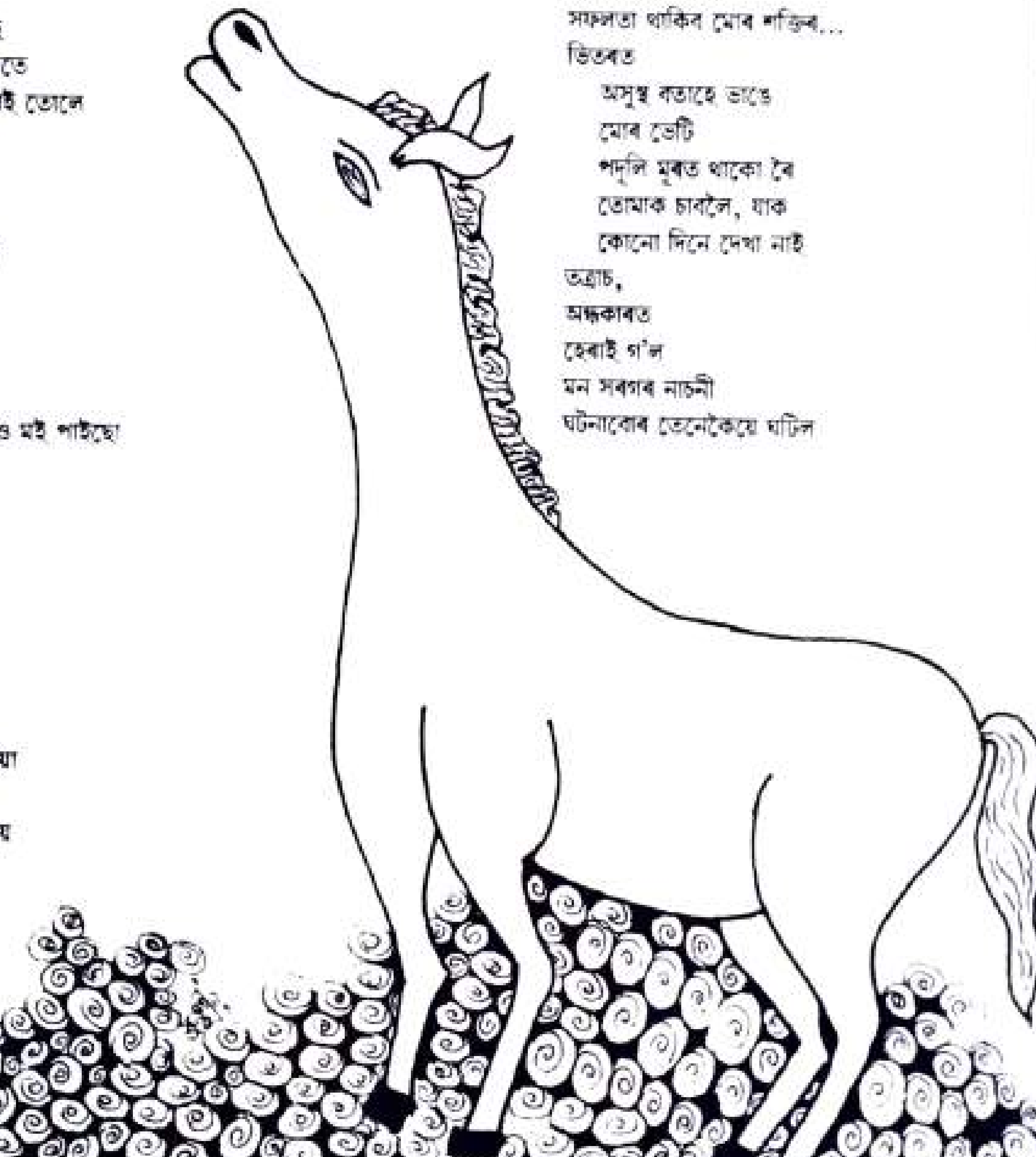

প্ৰৱক্ত
ফুলকুমাৰী ৰঞ্জিতাৰ প্ৰতি

প্ৰতাপ দাস

তুমিয়েতো কৈছিলা:
দুখত চেঁকা খাই জ্বলি উঠে কবিৰ কলম
ধুমুহাৰ পিছতো,
নিয়ৰৰ স্পৰ্শত ফুলি উঠে ফুল
দুখৰ চুম্বনতো হ'ব পাৰে পৃথিৱীত
প্ৰথম প্ৰভাত
বুকুৰ ভিতৰে-বাহিৰে নদী হোৱা
দুষ্টিৰ বাবেও নিয়া
এটুঁপি তেজ
এতিয়া বাৰু
তুমি, খবৰ ৰাখিছা নে মোৰ
মই মোক কেনেকৈ এৰি দিছো
যুদ্ধৰ পথাৰত ??

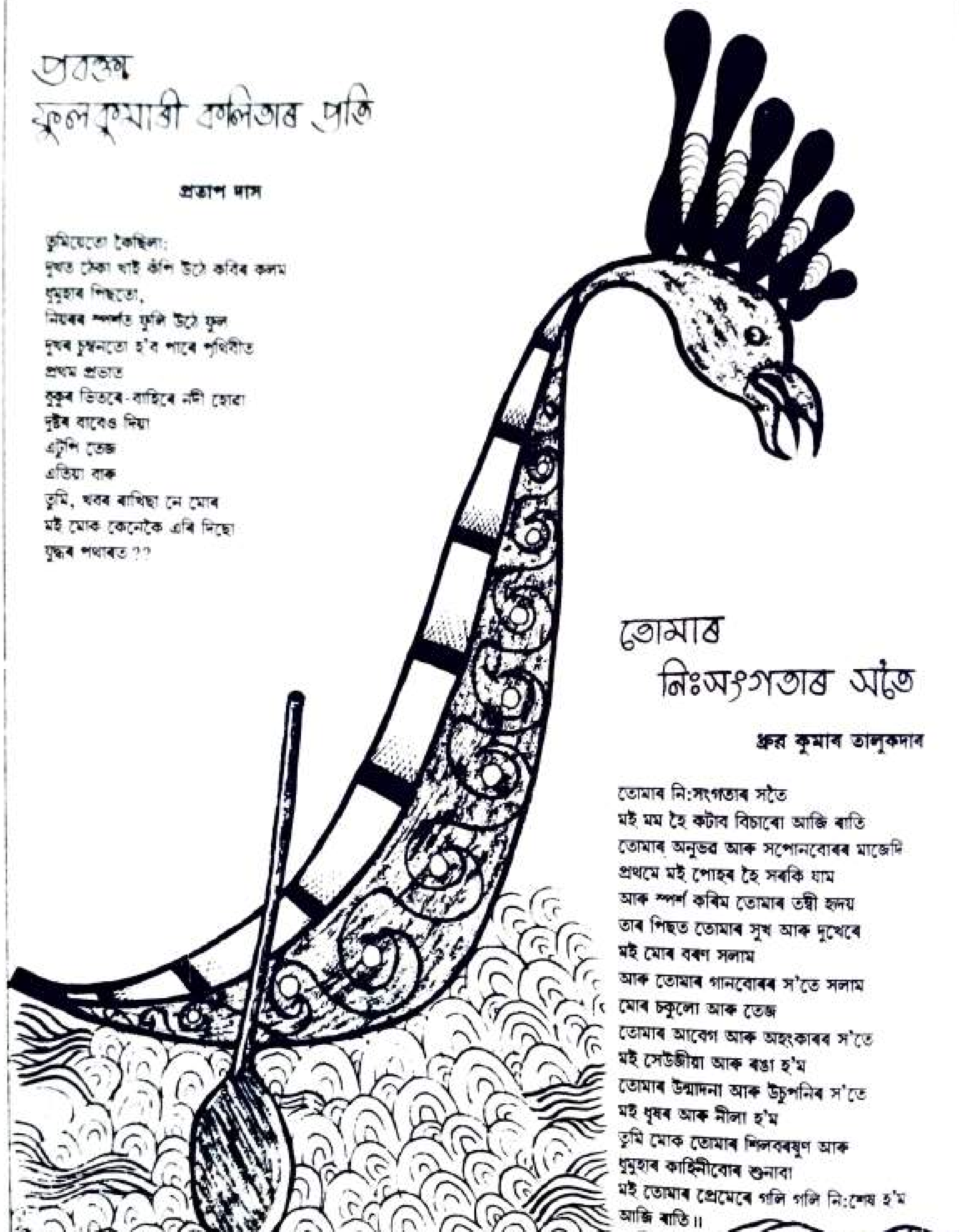

তোমাৰ
নিঃসংগতাৰ সতে

ধ্ৰুৱ কুমাৰ তালুকদাৰ

তোমাৰ নি:সংগতাৰ সতে
মই মম হৈ কটাব বিচাৰো আজি ৰাতি
তোমাৰ অনুভৱ আৰু সপোনবোৰৰ মাজেদি
প্ৰথমে মই পোহৰ হৈ সৰকি যাম
আৰু স্পৰ্শ কৰিম তোমাৰ তন্বী হৃদয়
তাৰ পিছত তোমাৰ সুখ আৰু দুখেৰে
মই মোৰ বৰণ সলাম
আৰু তোমাৰ গানবোৰৰ স'তে সলাম
মোৰ চকুলো আৰু তেজ
তোমাৰ আবেগ আৰু অহংকাৰৰ স'তে
মই সেউজীয়া আৰু ৰঙা হ'ম
তোমাৰ উন্মাদনা আৰু উচুপনিৰ স'তে
মই ধূষৰ আৰু নীলা হ'ম
তুমি মোক তোমাৰ শিলবৰষুণ আৰু
ধুমুহাৰ কাহিনীবোৰ শুনাবা
মই তোমাৰ প্ৰেমেৰে গলি গলি নি:শেষ হ'ম
আজি ৰাতি ।।

অৱবাহিকা.... ....

ঋতু কুমাৰ দাস

চিগি যোৱা দুখৰ চোলা
সলোকাই ললো........
সানি দিলো।

মোৰ মুখত
দুখৰ দিনত সুখৰ প্ৰলেপ
মনৰ স্কেচ সলোকাই
নতুন কৰিলো........

বন্ধকত থোৱা হাঁহিটো
তাই আহি
মুকলি কৰি দিলে

দুখৰ বজাৰত........
চিগি যোৱা দুখৰ চোলা

সম্প্ৰতি, সলোকাই থলো........

আইৰ চৰণত এপাহি ফুল

তপন চন্দ্ৰ কলিতা

আইৰ চোতালত আজি শুকান ধানৰ খেতি
তাইৰ তৰুণ মনৰ আশাবোৰ পানী হ'ল
অগম্য অৰণ্যৰ আমজোপাৰ দৰে।

কবিৰ কবিতাবোৰ মৰহি গ'ল
গানবোৰ শুকাই কৰকৰীয়া দিলে
আইৰ বেচিবলৈ
সম্প্ৰতি
কাণফুল দুটি নাই........
মনবোৰ বিষাক্ত হ'ল। আশাবোৰ
নদী হৈ বৈ যাব নোৱাৰিলে
কেবল পৰি ৰল বালিচাপৰিত
এটি
দুটি
অসংখ্য শিলৰ দৰে........

আজিকালি মনবোৰ কিয় যে শুদা শুদা লাগে
মানুহবোৰৰ মাজতো থাকি
নিশা ফুলা ফুলবোৰতো বসন্ত নাহে
আই এতিয়া ভীষণ অসুখী
তাইৰ মুখত মাত এতিয়াও ৰিণিৰিণি বাজে।

আই জানো এতিয়াও সাৰে আছে ?

আবেদন

লতিকা নাথ

আই,
তন্দ্ৰাময় হ'লেও
তোমাৰ দুচকু
শুবৰ এতিয়া সময় নাই।
জলক-তপক দুচকুৰে
জাগ্ৰত হৈ থক—
তোমাৰ ফুল কুমলীয়া
নৱজাত শিশুবোৰক
অলপ শান্তিৰে শুবলৈ দিয়া।

দুৱাৰ-খিৰিকিবোৰ
অলপো খুলি নিদিবা
বাহিৰত এতিয়া শৃগাল নিশাৰ
আৰ্তনাদ!
হিৰোচিমা-নাগাছাকিৰ বোমা বিস্ফোৰণৰ
গুলী-বাৰুদৰ গোন্ধবোৰ,
আৰু আৰ্তনাদৰ কোলাহ'লবোৰে
এতিয়াও বিড়িয়াই আছে
চুকে-কোণে, ৰাজপথে।

সেইবোৰে কেনেবাকৈ সোমাই আহি
তোমাৰ পোনাকনহঁতৰ
নিদ্ৰা ভাঙিব নিদিবা।

তেতিয়া সিহঁতো উন্মাদ হৈ যাব
প্ৰতিশোধৰ তাড়নাত
তোমাৰ অগ্ৰজ সন্তানবোৰৰ দৰে
যিয়ে তোমাৰ বুকুৰ
হৃদয়ৰ কোমল মঙহবোৰ এতিয়া
শগুনৰ দৰে ভগাই ল'ব খোজে। ++

সময়ৰ আহ্বান

ৰঞ্জিৎ কুমাৰ দাস

এতিয়া সময় নহয়
সুখৰ কবিতা লিখাৰ—
অনশন কৰি হস্পিতালত পৰি ৰ'ল
অমঞ্জুৰীপ্ৰাপ্ত শিক্ষক সকলৰ
বাতৰি সোধাৰ।

এতিয়া সময় নহয়
বাতৰি কাকত পঢ়াৰ—
বানপানীত ক্ষতিগ্ৰস্ত,
দুৰ্দশাগ্ৰস্ত কৃষকক সান্ত্বনা দিয়াৰ।
কৃষকৰ কাতৰ অনুৰোধ শুনাৰ,
বানপানীত উটি যোৱা মথাউৰী
পৰিদৰ্শন কৰাৰ
এতিয়া সময় নহয়।

এতিয়া সময় মাথোঁ—
অন্যায়ৰ বিৰুদ্ধে থিয় দিয়াৰ।
নিজক প্ৰতিষ্ঠা কৰি
অৰ্থ সংগ্ৰহ-কাৰীৰ
ডাঙৰ ডাঙৰ বক্তৃতা দিয়াৰ
আৰু শোষণকাৰীৰ
শোষণৰ বিৰুদ্ধে বুনিয়াদ গঢ়াৰ।

নতুনত্ব !!

নয়নমণি দাস

ধ্বংসই প্ৰেৰণা
অশান্তি যে মোৰ উৎস
তাত নাই মৰম
আৰু
কোমল স্পৰ্শ।
সেই ঠাইৰ
নাই মোৰ আৱশ্যক
সেই ঠাইত মই থাকিব
নিবিচাৰোঁ—
মই বিচাৰোঁ এনে এখন সমাজ
য'ত নাই জাতিভেদ
উচ্চ–নীচৰ প্ৰকাৰ
য'ত কেৱল এটা কথা
আমি এটা জাতি
মানুহ ।।

কবিতাৰ স্তৱক

খনিন্দ্র কুমাৰ নাথ

তুমিতো নাজানা
মই যে তোমাৰ হৃদয়ৰ
চোৰাং অতিথি;
তোমাৰ বাবে
শৈশৱৰে পৰা সাঁচি থোৱা
এমুঠি কোমল জোনাক
তুমি আছি লৈ গ'লা
অজানিতে...... ।

প্ৰেমিক পৃথিবীৰ কবিতা

ছৈয়দ আফিকজুল ইছলাম (দীপ)

তুমি
বুজিও নুবুজা
এটি কুষ্ঠিত প্ৰহেলিকা।
তোমাৰ মৰমবোৰ হ'ল
শাশ্বত
মোৰ বুকুত!

কেতিয়াবা,
এখনি শুভ্ৰ চাদৰ উৰে
বতাহৰ বুকুত
বৈ আছে হুচকুৰে
করুণ ক্ৰন্দন,
আউল লগা চুলিৰ মৈতে
এক শোকাবহ দৃশ্য!!

কেতিয়াবা
ৰক্তাক্ত দেহ।
তথাপি
পৃথিবীৰ মৰমবোৰ বুকুত সাবটি
মই জীয়াই আছোঁ
মানুহৰ বাবে ....

তথাপি
তুমি
বুজিও নুবুজা
এটি কুষ্ঠিত প্ৰহেলিকা।
তোমাৰ শাশ্বত মৰমবোৰেই
আজি মোৰ শত্ৰু
যেন
অনাগত মৃত্যুৰ
এপিয়লা বিষ!! ❋ ❋

মানুহে মানুহৰ বিৰুদ্ধে লিখা এটি কবিতা ০০০

ভূবন জ্যোতি দাস

বুকুত একোটা ডাঙৰ ভূমিকম্পলৈ
জীয়াই আছে মানুহবোৰ ···
মই কবি
মোৰ স্মৃতিত মিঠা মিঠা স্মৃতি ···
কবিতাৰ মালা গাঁঠি
নামি আহিছে নিঁইত
মই সিহঁতৰে বশত ··· !

মই কবিতাৰ প্ৰেমিক!
মোৰ হিয়াখন সাজু কৰিছোঁ
মানুহৰ বুকুত ওলমি থকা
ভূমিকম্পবোৰ ···
মনিমুৰ কৰিবলৈ—
মানৱতাৰ নতুন সাজ পোছাকেৰে
মানুহৰ পৃথিবীৰ এখন বুৰঞ্জী লিখাৰ বাবে
মই এটা কবিতা লিখি আছোঁ ··· (!) ০০

অনুবাদ কবিতা

ভাস্কো পʼপাৰ কবিতা

আকাশত
এটেমকা তেজৰ টিকমিকনি
নক্ষত্ৰ পুঞ্জই আকাশখন
আকৌ দুভাগ কৰিব
এতিয়া পৰস্পৰে পৰস্পৰক
কামোৰিছে
অথবা কৰিছে চুম্বন
বেলিৰ দুৰ্বলীয়া মেজেমেজত
কোনো কথা ওলোৱা নাই
দুয়ো নিঃশেষ কৰিছে ৰাতি
কঠিন পোহৰত কঁপিছে
প্ৰেমৰ পাত্ৰবোৰ
এতিয়া নক্ষত্ৰপুঞ্জ বৃত্ত
নিজৰ শৰীৰত
আকাশত এটেমকা তেজৰ
টিকমিকনি ।

অনুবাদ: ত্ৰিবেণী দাস

নাৰী কাহিনী

বেলিৰ প্ৰথম পোহৰ
যুদ্ধৰ পথাৰত
পাটকুলীয়া ৰাইফল
কান্ধুৰে কি নিয়ে সিহঁতে
অসীম সাহসী বীৰাংগনা
মৰমী মাৰী
হিয়াৰ সংকল্পবোৰৰ আত্ম
হেজাৰ সপোন
যৌৱন মাদক-মোহময়
অথবা সহজ নহয়
সিহঁতে ভালপায় যুদ্ধৰ
সাজ ।

মূল: মাও চে তুং (চীন)

স্বকীয় প্ৰতিভাৰে এওঁলোকৰ চিনাকি মুখ

"বি, এইচ্ কলেজৰ শৈক্ষিক পৰিবেশত মই সঁচাকৈয়ে আপ্লুত'.....এই বুলি সুমৰ দোহাৰে ৯২'ৰ স্নাতক (বাণিজ্য শাখা) পৰীক্ষাত প্ৰথম শ্ৰেণী ২য় স্থান লাভ কৰা আমাৰ কলেজৰ ছাত্ৰ— নীল অদিত্য নাওত।

"বি, এইচ্ কলেজৰ শিক্ষাৰ পৰিৱেশ প্ৰশস্ত তাত আছে শিক্ষাৰ সোণালী পৰশ..

৯২'ৰ উ: মা: (বাণিজ্য শাখা) পৰীক্ষাত প্ৰথম স্থান লাভ কৰা আমাৰ কলেজৰ ছাত্ৰী— মিচ নীতু আগৰৱালা।

৯২'ৰ উ: মা: (কলা শাখা) পৰীক্ষাত নৱম স্থান লাভ কৰা আমাৰ কলেজৰ ছাত্ৰ— দীপমণি দাস।

"বি, এইচ্ কলেজৰ শিক্ষা গুৰু সকলৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ প্ৰতি থকা ঐকান্তিকতা আৰু গভীৰ দায়িত্ব অনন্য।"

৯২'ৰ স্নাতক (বাণিজ্য শাখা) পৰীক্ষাত প্ৰথম শ্ৰেণী পঞ্চম স্থান লাভ কৰা আমাৰ কলেজৰ ছাত্ৰী— মিচ উমা জৈন।

বি, এইচ্ কলেজৰ সেউজ সম্ভাৰৰ মাজত নিজৰ কণ্ঠ বিলাই দুইবছৰ একেৰাহে শ্ৰেষ্ঠা গায়িকাৰ আসন অলংকৃত কৰা আমাৰ কলেজৰ ছাত্ৰী— মিচ ফুলদেৱী।

জীৱনৰ আঘাতবোৰ খেলৰ মাজেৰে হেলাৰঙে অতিক্ৰম কৰা— বছৰটোৰ শ্ৰেষ্ঠ খেলুৱৈ মো: গোলাম মোস্তাফ।

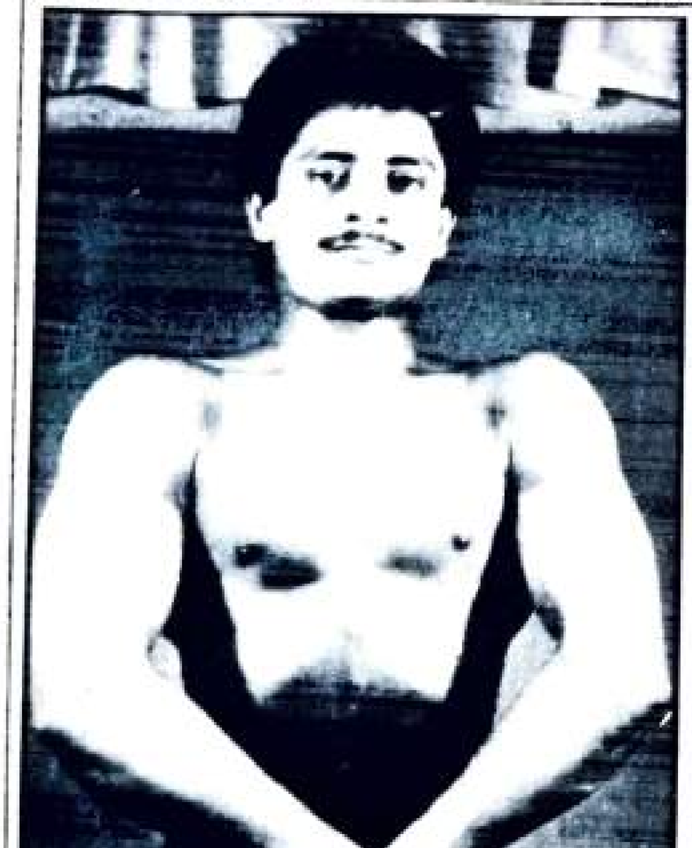

একেৰাহে তৃতীয়বাৰ "মি: বি, এইচ্, চি" ৰ মেটেল পদক লাভ কৰা— বলোৰাম দাস।

"নি:স্বাৰ্থ সামাজিক কামত আছে বিপুল আনন্দ...

বছৰটোৰ সমাজ সেৱক— নয়ন মণি দাস।

"খেলৰ মাজতেই পাওঁ নোপোৱাৰ বেদনা....."

বছৰটোৰ শ্ৰেষ্ঠা খেলুৱৈ— মি মনিষা ৰয়।

বি, এইচ্ কলেজ ছাত্র-একতা সভা' ৯১-৯২

বি, এইচ্ কলেজ আলোচনী সম্পাদনা সমিতি' ৯১-৯২

বি, এইচ, কলেজ, ছাত্ৰ একতা সভাৰ সাধাৰণ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন।

প্ৰতিবেদনৰ দুৱাৰ মুখতে ভাৰতী অসমী মাইৰ জনগণক শোষকৰ হাতৰ পৰা মুক্ত কৰিবলৈ যি সকলে দেশ প্ৰেম লৈ শহীদ সকললৈ মোৰ শ্ৰদ্ধা অঞ্জলি নিবেদিছোঁ, লগতে যিসকলে ভাৰতীয় সামৰিক বাহিনীৰ হাতত নিৰ্যাতিত হৈ চিৰ জীৱনৰ বাবে পংগু হ'ল, সেইসকললৈ মোৰ আন্তৰিক সমবেদনা জ্ঞাপন কৰিছোঁ আৰু লগতে যিসকল ব্যক্তিৰ ঐকান্তিক আৰু আপোচহীন প্ৰচেষ্টাৰ ফলত এই ঐতিহ্য মণ্ডিত বি, এইচ, কলেজ গঢ়ি উঠিছিল এই সুযোগতে, সেই সকল ব্যক্তিলৈ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ সাধাৰণ সম্পাদকৰ দৰে দায়িত্ব-পদৰ পৰত অধিষ্ঠিত হৈ কাৰ্য্য-সূচীবোৰ চলাই নিওতে শ্ৰদ্ধাৰ শিক্ষাগুৰু সমন্বিতে যি সকল ছাত্ৰ-ছাত্ৰী তথা বন্ধু-বান্ধৱীয়ে সৎ পৰামৰ্শ তথা সহায় সহযোগ আগবঢ়াই মোক সহায় কৰিলে সেইসকলৈ মোৰ অভিনন্দন থাকিল।

যোৱা ২-১-৯২ ইং তাৰিখে অধ্যক্ষ মহোদয়ৰ পৌৰোহিত্যত আৰু পৰম পূজ্য শিক্ষাগুৰু সকলৰ উপস্থিতত সাধাৰণ সম্পাদক ৰূপে শপত গ্ৰহণ কৰো, আৰু এই বিদ্যামন্দিৰৰ সৰ্বতো প্ৰকাৰে উন্নয়নৰ সেৱা কৰি যাম বুলি প্ৰতিশ্ৰুতি দিওঁ।

মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ— অসমী আইৰ ওপৰত ভাৰতীয় ৰাষ্ট্ৰ যন্ত্ৰৰ সামৰিক বাহিনী মেলি দি অসম মাতৃৰ বিশেষকৈ, নিপীড়িত, লাঞ্চিত, শোষিত জনগণৰ মাজত সন্ত্ৰাস সৃষ্টি কৰি এক তাণ্ডৱ পৰিস্থিতিৰ সৃষ্টি কৰা বাবে যোৱা ৮-১-৯২ ইং তাৰিখৰ পৰা ১২-১-৯২ ইং তাৰিখলৈ অনুষ্ঠুপীয়া কাৰ্য্য-সূচীৰে 'মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ' পালন কৰা হয়। প্ৰথম দিনা ৯ বজাত মহাবিদ্যালয়ৰ পতাকা উত্তোলনেৰে কলেজ সপ্তাহ শুভাৰম্ভ কৰা হয়। ক্ৰীড়া অনুষ্ঠান মুকলি কৰে শ্ৰীপ্ৰসেনজিৎ তালুকদাৰে। মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰাচীৰ পত্ৰিকা উন্মোচন কৰে শ্ৰীঅতুল চন্দ্ৰ বৰ্মন দেৱে। মহাবিদ্যালয় সপ্তাহৰ অন্তিম দিনা মুকলি সভা তথা বঁটা বিতৰণী সভা অনুষ্ঠিত কৰা হয়। সভাত সভাপতিৰ আসন গ্ৰহণ কৰে মাননীয় অধ্যক্ষদেৱে। সভাত মঞ্চ অলংকৃত কৰে গুৱাঃ বিঃ উদ্ভিদ বিজ্ঞান বিভাগ মুঃ অধ্যাপক ড° চন্দ্ৰমোহন দেৱে আৰু গুঃ বিঃ ইং বিভাগৰ প্ৰবক্তা শ্ৰীৰণজিৎ দেৱ গোস্বামীদেৱে। সাংস্কৃতিক সন্ধিয়া উদ্বোধন কৰি শ্ৰীযুত ৰবীন্দ্ৰ ভট্টাচাৰ্য্যদেৱে সংগীতপ্ৰেমী ছাত্ৰ-ছাত্ৰীলৈ কেইষাৰমান গুৰুত্বপূৰ্ণ পৰামৰ্শ আগবঢ়ায়। গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ নৱনী গায়ক ভৱগোবিন্দ ডেকা আৰু অনাতাৰ শিল্পী ৰাণী দাসৰ সুমধুৰ গীত-মাতে সাংস্কৃতিক সন্ধিয়া আকৰ্ষণীয় কৰি তোলে। সাংস্কৃতিক সন্ধিয়াৰে সৰ্ববিশেষিতম কলেজ সপ্তাহৰ সামৰণি পৰে।

এটি শোকাবহ ঘটনা— যোৱা ৭-১১-৯১ ইং তাৰিখে আমাৰ মহাবিদ্যালয় প্ৰতিষ্ঠাপক তথা ৰাজনীতি বিজ্ঞানৰ মুৰব্বী অধ্যাপক আব্দুল কাদেৰ চাৰৰ আকস্মিক মৃত্যুত সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ লগতে শিক্ষাগুৰু সমন্বিতে কলেজৰ কৰ্মচাৰী বৃন্দই গভীৰ শোক প্ৰকাশ কৰে।

ছাত্ৰ একতা সভাৰ চকুলো— মোৰ কাৰ্য্যকাল ছোৱাত, অধ্যাপক আব্দুল কাদেৰ, কলেজ প্ৰতিষ্ঠাপক তথা কলেজ পৰিচালনা সমিতিৰ ধীৰেন্দ্ৰ নাথ পূজাৰী আৰু কেন্টিনৰ ওচৰৰ পান দোকানী ভগবান দাস

...ক কলেজৰ ছাত্ৰ [illegible] [illegible] [illegible] আত্মাৰ সদ্গতি কামনাৰ [illegible] শোক সভা আয়োজন কৰা হয়।

বিভিন্ন উৎসৱ— বিগত বছৰবোৰৰ দৰে এই বছৰো আমাৰ মহাবিদ্যালয়ত তালেখিনি ছাত্ৰছাত্ৰীৰ উপস্থিতিত অতি আড়ম্বৰ পূৰ্ণভাৱে সৰস্বতী পূজা আৰু ফাতেহা-ই-দোৱাজ দাহম উৎসৱ পালন কৰা হয়। মোৰ কাৰ্য্যকাল ছোৱাত শিক্ষক দিৱস উদযাপন কৰি সমূহ শিক্ষাগুৰু সকলক সম্বৰ্দ্ধনা জনোৱা হয়, শিক্ষক দিৱসৰ লগত সংগতি ৰাখি এখনি ৰচনা প্ৰতিযোগিতাৰো আয়োজন কৰা হয়। প্ৰতিযোগিতাৰ প্ৰথম স্থান নিৰ্বাচন নহ'ল। দ্বিতীয় আৰু তৃতীয় স্থান লাভ কৰে যথাক্ৰমে [illegible] কুমাৰ দাস আৰু [illegible] দাসে। ৰচনা প্ৰতিযোগিতাৰ সমূহ প্ৰতিযোগীকে কিছুমান বঁটা প্ৰদান কৰা হয়।

নৱাগত আদৰণি সভা— বিভিন্ন প্ৰান্তৰ বিদ্যালয় —মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা আহি আমাৰ মহাবিদ্যালয়ত নাম ভৰ্ত্তি কৰা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক আনুষ্ঠানিক ভাৱে আকোৱালি লোৱাৰ উদ্দেশ্যে অন্যান্য বছৰৰ দৰে এই বছৰো [illegible] ইং তাৰিখে নৱাগত আদৰণি সভা অনুষ্ঠিত কৰা হয়। ৰাতিপুৱা পতাকা উত্তোলনৰ কাৰ্য্য-সূচীৰে নৱাগত আদৰণি সভাৰ শুভাৰম্ভ কৰা হয়। দিনৰ ১-৩০ বজাত মুকলি সভা অনুষ্ঠিত কৰা হয়। মুকলি সভাত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ডঃ [illegible] দাস আৰু সন্মিলিত মহাবিদ্যালয়ৰ ডঃ [illegible] দাসৰ বহুমূলীয়া বক্তৃতাই ছাত্ৰ সমাজক যথেষ্ট উপকৃত কৰে। সভাৰ শেষত সন্ধিয়া কলেজৰ চোতালত বন্তি প্ৰজ্জ্বলন কৰা হয়। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক অভ্যৰ্থনা কৰা হয়। সাংস্কৃতিক সন্ধিয়া উদ্বোধন কৰি শিক্ষাগুৰু সুনীল [illegible] গোস্বামীদেৱে মনোজ্ঞ বক্তৃতা দিয়ে। সাংস্কৃতিক সন্ধিয়াত স্থানীয় শিল্পীসকল, ভৱানীপুৰ সত্ৰৰ [illegible] তাল নৃত্য, লোকগীতৰ জনপ্ৰিয় শিল্পী গিৰিজা ডেকা, অসমীয়া চলচিত্ৰ জগতৰ সুকণ্ঠী গায়িকা নমিতা ভট্টাচাৰ্য্য আৰু মহানন্দ মজুমদাৰৰ সুমধুৰ গীতে সাংস্কৃতিক সন্ধিয়া আকৰ্ষণীয় কৰি তোলে। সাংস্কৃতিক সন্ধিয়াৰে নৱাগত আদৰণি সভাৰ সামৰণি মৰা হয়।

অন্যান্য— মোৰ কাৰ্য্যকালৰ ভিতৰত আমাৰ মহাবিদ্যালয়ত ৰাষ্ট্ৰীয় সেৱা আঁচনিৰ সৌজন্যত পাঁচদিনীয়া কাৰ্য্য-সূচীৰে সৰ্বভাৰতীয় শিবিৰ অনুষ্ঠিত হয়। এই শিবিৰত ভাৰতৰ কেবাখনো বিশ্ববিদ্যালয়ৰ প্ৰতিনিধিয়ে যোগদান কৰে। ব্ৰজনাথ শৰ্মা সোৱৰণী সমিতিৰ সৌজন্যত সৰভোগত অনুষ্ঠিত একাংকিকা নাট প্ৰতিযোগিতাত মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা অংশ গ্ৰহণ কৰি বাইজৰ প্ৰশংসা বুটলিবলৈ সক্ষম হয়। গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ যুৱ মহোৎসৱত অংশ গ্ৰহণ কৰি আমাৰ কলেজৰ ছাত্ৰী মিচ কুলদেৱীয়ে দুটাকৈ পদক লাভ কৰি আমাৰ কলেজলৈ সন্মান কঢ়িয়াই আনে। মিচ কুলদেৱীয়ে গীত পৰিবেশন কৰি অগণন শ্ৰোতাৰ দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰিবলৈ সক্ষম হয়।

মোৰ কাৰ্য্যকাল ছোৱাত কলেজ ছাত্ৰ একতা সভা আৰু কলেজ পৰিচালনা সমিতিৰ সহযোগত ভাৰত ত্যাগ আন্দোলনৰ সোণালী জয়ন্তী উৎসৱৰ লগত সংগতি ৰাখি এখন সভা অনুষ্ঠিত কৰা হয়। সভাৰ আসন অলংকৃত কৰে অসমৰ মাননীয় মুখ্যমন্ত্ৰী শ্ৰীযুত হিতেশ্বৰ শইকীয়াদেৱে, শ্ৰীমতী হেমপ্ৰভা শইকীয়া আৰু অসমৰ স্বাস্থ্য মন্ত্ৰী ডাঃ ভূমিধৰ বৰ্মন দেৱে। উক্ত দিনত মুখ্যমন্ত্ৰীদেৱে কলেজৰ সন্মুখত প্ৰতিষ্ঠিত মাধৱ পাথৰৰ তৰুণ ৰাম ফুকনৰ প্ৰতিমূৰ্তিটো উন্মোচন কৰে, আৰু কলেজৰ প্ৰেক্ষাগৃহৰ আধাৰ শিলা স্থাপন কৰে। স্বাস্থ্য মন্ত্ৰী মহোদয়ে কলেজৰ নৱ নিৰ্মিত প্ৰাতঃকোঠৰ ভৱনটো উন্মোচন কৰে। উক্ত দিনৰ সভাতেই মুখ্য মন্ত্ৰী হিতেশ্বৰ শইকীয়া দেৱে কলেজৰ প্ৰেক্ষাগৃহ নিৰ্মাণ, কলেজ পুথিভঁৰালৰ কিতাপ কিনাৰ বাবে প্ৰায় চাৰে ছয় লাখ টকা অনুদান আগবঢ়োৱাৰ কথা ঘোষণা কৰে। আমি ইতিমধ্যে জানিবলৈ পাই সুখী হৈছো যে ইতিমধ্যে মুখ্য মন্ত্ৰীদেৱে প্ৰেক্ষাগৃহ নিৰ্মাণৰ টকা দিবলৈ আগবঢ়াইছে। মোৰ কাৰ্য্যকালতে কলেজৰ পাঠ্যক্ৰম সংশোধন কৰি আলোচনী শাখা English Stream ৰ ব্যৱস্থা কৰা হয়।

অন্যান্য অভিযোগ— যদিও অসমৰ আধুনিকতাক কলেজসমূহক কিছু পৰিমাণে চলোঁ/প্ৰতিযোগিতামূলক তথাপিও বিদ্যমান আজ্ঞ [illegible] আমাৰ মহাবিদ্যালয়ত [illegible] নাই। আমি এই অসুবিধাবোৰ পূৰণ কৰাৰ বাবে ছাত্ৰ একতা সভাৰ তৰফৰ পৰা কলেজ কৰ্তৃপক্ষ তথা কলেজ পৰিচালনা সমিতিলৈ দাবী চনদ পেচ কৰিছিলো। আশাকৰো কলেজ কৰ্তৃপক্ষই সেইবোৰ পূৰণ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিব।

দাবী চনদ

১। শীঘ্ৰে কলেজৰ প্ৰেক্ষাগৃহ নিৰ্মাণ কৰা
২। বিজ্ঞানৰ স্নাতক মহলা খোলাৰ ব্যৱস্থা কৰা
৩। খেলপথাৰ মান উন্নত কৰা
৪। বাস্কেট বলৰ Play Court বনোৱা
৫। ছাত্ৰীসকলৰ কোঠাৰ সংখ্যা বৃদ্ধি কৰা

কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন— শেষত মোক বিগত বছৰৰ বি, এইচ মহাবিদ্যালয়ৰ সাধাৰণ সম্পাদক হিচাপে মনোনীত কৰি এই গধুৰ দায়িত্ব অৰ্পণ কৰা বাবে সংশ্লিষ্ট ব্যক্তিসকলক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ। মোৰ কাৰ্য্যকালৰ ভিতৰত বহুতো ভুল হৈ যোৱাটো স্বাভাৱিক। সীমিত জ্ঞান আৰু সীমিত অভিজ্ঞতাৰে কাৰ্য্যসূচীবোৰ ৰূপায়ণ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছিলো, সেই ক্ষেত্ৰত কিমানদূৰ কৃতকাৰ্য্য হৈছো, সেইবোৰৰ বিচাৰৰ ভাৰ আপোনালোকৰ হাতলৈকে অৰ্পণ কৰিছো। সেই কাৰণে পুনৰ বাৰ দোহাৰিছো, মোৰ যদি কৰবাত ভুল ত্ৰুটি হৈ গৈছে তাৰ বাবে ক্ষমা কৰিব। মোক প্ৰতিটো খোজত মই দিহা পৰামৰ্শ, দিয়া বাবে মাননীয় অধ্যক্ষ মহোদয়, উপাধ্যক্ষ মহোদয়, শিক্ষাগুৰু সুজন নাথ, অতুল বৰ্মন, মুনীন্দ্ৰ নাৰায়ণ গোস্বামী, প্ৰমুখ্যে শিক্ষাগুৰু সকলৰ ওচৰত মোৰ চিৰদিন মূৰ নত হৈ থাকিব। সকলো ক্ষেত্ৰতে সহযোগ কৰা বন্ধু জোন, অসীম, দীপেন, মুকুটৰ ওচৰত মই ঋণী।

সকলো সময়তে সহায় সহযোগ কৰা সহকৰ্মী সকলোলৈকে এই সুযোগতে ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছো। মোক বিভিন্ন দিশত সহায় সহযোগ আগবঢ়োৱাৰ বাবে বন্ধু বিবিকি, অচ্যুত, মুকুট খান, বাবুল, ৰাজেশ ডেকা, সত্য মেধকা, আৰু দাদা সদৃশ বন্ধু প্ৰসন্ন, মুনীন, সুৰেন, অচ্যুত শৰ্মা, অম্বিকা ভট্ট, বাহটি, ৰাজেশ, তপন, অনন্তেশ্বৰ, স্বপন, বান্ধৱী উমি, বীমা, জেনিচ, চন্দনা (চীণু), জুৰিকা, চন্দ্ৰা, নিভা, ডলি, অঞ্জলী, আনোৱাৰা, জনি, নমিতা, দীপালী, জোনালীলৈ, ধন্যবাদ জনালো। অগ্ৰজকা, মুক্তাকা, প্ৰদীপকা, কৌচিক অজু, প্ৰাক্তন সম্পাদক হিতেশ্বৰ দা, প্ৰতাপ দা, দীমান দা, প্ৰহ্লাদ দা আৰু অৰূপ দাৰ বিভিন্ন পৰামৰ্শৰ বাবে শ্ৰদ্ধাৰে সুঁৱৰিছো।

সদৌ শেষত মোৰ অজানিত দোষ ত্ৰুটিৰ বাবে মই কলেজৰ সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু পৰম পূজ্য শিক্ষাগুৰু সকলৰ ওচৰত ক্ষমা ভিক্ষা মাগিছো। ভগৱানৰ ওচৰত প্ৰাৰ্থনা জনাইছো মহাবিদ্যালয় খনৰ সুনাম দশো-দিশে বিয়পি পৰিব।

জয়তু বি, এইচ, কলেজ, ছাত্ৰ একতা সভা।
"জয় আই অসম"
জ্ঞানেন্দ্ৰ দাস
সাধাৰণ সম্পাদক

সাংস্কৃতিক সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন।

মাটিক ভাল পাওঁ বুলি'— যি সকল অসমৰ অতীতৰ পুত্ৰ
জয় জয়তে 'মই মোৰ দেশ, জাতি আৰু মাটিক ভাল পাওঁ বুলি' ... অতীতৰ গৌৰৱলৈ শ্ৰদ্ধাঞ্জলী নিবেদিছোঁ।
সোণিতেৰে অসমী আইৰ চৰণ ধুৱালে, সেই সকল শ্বহীদ বীৰ শ্বহীদৰ ... অনুষ্ঠানৰ সাংস্কৃতিক বিভাগৰ বিভিন্ন
শিক্ষা আৰু সমন্বয়ৰ মিলন তীৰ্থ বি, এইচ, কলেজৰ দৰে এটা মহান অনুষ্ঠানৰ ... প্ৰমুখ্যে অধ্যাপক অধ্যাপিকা তথা
গুৰুত্বপূৰ্ণ পদত মোক মনোনীত কৰাৰ বাবে মাননীয় অধ্যক্ষদেৱ প্ৰমুখ্যে ... জ্ঞাপন কৰিছোঁ।
ছাত্ৰ ছাত্ৰী, মৰমৰ বন্ধু বান্ধৱী সকললৈ মোৰ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

মোৰ কাৰ্য্যকাল ছোৱাত কলেজ সপ্তাহৰ সাংস্কৃতিক প্ৰতিযোগিতা মুকলি কৰে শ্ৰদ্ধাৰ অধ্যাপক মাননীয় শ্ৰীযুত দুৰ্গেশ নাৰায়ণ গোস্বামীদেৱে। প্ৰতিযোগীৰ সংখ্যা কিছু কম হলেও প্ৰতিযোগিতাৰ মানদণ্ড উচ্চ আছিল। কলেজ সপ্তাহৰ বঁটা বিতৰণৰ দিনাখন এখন সাংস্কৃতিক সন্ধিয়াৰ আয়োজন কৰা হয়। তাত অনাতাঁৰ শিল্পী ৰাণী দাস, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ শ্ৰেষ্ঠ গায়ক ভৱগোবিন্দ ডেকাৰ উপস্থিত স্থানীয় শিল্পীসকলে মঞ্চ আকৰ্ষণীয় কৰি তোলে।

বিগত বছৰ কেইটাৰ দৰে, মোৰ কালছোৱাতো নৱাগত আদৰণি দিৱসতো এখন সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠানৰ আয়োজন কৰা হয়। উয়াত অনাতাঁৰ শিল্পী মহানন্দ মজিন্দাৰ বৰুৱা, নমিতা ভট্টাচাৰ্য আৰু অন্যান্য শিল্পীসকলে মঞ্চ মনোগ্ৰাহী কৰি তোলে।

মোৰ কাৰ্য্যকালৰ সময়তো গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ যুৱ মহোৎসৱত যোগদান কৰা হয়। যুৱ মহোৎসৱত আমাৰ কলেজৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে কলেজলৈ গৌৰৱ কঢ়িয়াই আনে। যুৱ মহোৎসৱ পৰিচালনা কৰিছিল অধ্যাপক শ্ৰীমৃণাল কান্তি ভৌমিক আৰু শ্ৰীদামোদৰ চৌধুৰীদেৱে। উয়াৰ উপৰি বিভিন্ন ঠাইত হোৱা নাট প্ৰতিযোগিতাত আমাৰ কলেজৰ পৰা যোগদান কৰা হয়। কবি সন্মিলন, শিক্ষামূলক সভা, মুখ্যমন্ত্ৰীৰ আগমন, শিক্ষক দিৱস আদিত ধৰ্মীয় গীত-মাত সমবেত সঙ্গীত আদিৰে সুধী সমাজক সম্ভাষণ জনোৱা হয়।

বি, এইচ, কলেজ অসমৰ এখন অন্যতম কলেজ। কিন্তু কলেজখনৰ এটা স্থায়ী auditorium নোহোৱাটো এটা ডাঙৰ অভাৱ। স্থায়ী পেক্ষাগৃহ এটা থাকিলে, প্ৰতি বছৰে অস্থায়ী মঞ্চ সজোৱাত খৰচ হোৱা টকা ৰাহি হব আৰু আন সকলো অনুষ্ঠান চলোৱাটো সহজ সাধ্য হ'ব। অৱশেষে অধ্যক্ষ মহোদয়ৰ ত্ৰুটি বিহীন চেষ্টাৰ ফলত মোৰ কাৰ্য্যকালত বি, এইচ, কলেজ পেক্ষাগৃহৰ আধাৰ শিলা স্থাপন কৰা হয়, আশাকৰো অতি সোনকালে এটা সুন্দৰ পেক্ষাগৃহ নিৰ্মাণ হৈ উঠিব।

শ্ৰদ্ধা আৰু কৃতজ্ঞতা স্বীকাৰ— মোৰ কাৰ্য্যকাল ছোৱাত বিভিন্ন দিশত সৎ পৰামৰ্শৰ লগতে সহযোগ কৰা শ্ৰদ্ধাৰ অধ্যক্ষদেৱে আৰু অধ্যাপক শ্ৰীদামোদৰ চৌধুৰী, মৃণাল কান্তি ভৌমিক, ৰবীন ভট্টাচাৰ্য্য, ৰাধাচৰণ ৰাভা, ফুলকুমাৰী কলিতা প্ৰমুখ্যে সমূহ শিক্ষাগুৰু আৰু মোক সৰ্বতো প্ৰকাৰে সহায় কৰা ছাত্ৰ একতা সভাৰ সদস্য-সদস্যা বৃন্দৰ উপৰিও বন্ধু-বান্ধৱী সৰ্বশ্ৰী— অসীম, জোন, ধনজিৎ, মুকুট, দ্বিপেন, মনোজ, প্ৰসন্ন, মহানন্দ, পৰশুৰাম, ধনজিৎ, ইলিয়াছ, ৰীমা, জোণালী, উৰ্মিমালা, জোনমণি, চন্দনা, অঞ্জলী, মিণ্টু, কৰবী, বনশ্ৰী, অৰূপ দা, হিতেশ দা, বিবেকানন্দ চৌধুৰী আৰু চন্দন মিশ্ৰক কৃতজ্ঞতাৰে সুঁৱৰিছোঁ।

সদৌ শেষত মই মোৰ অজ্ঞাত ভুল ত্ৰুটিবোৰৰ ক্ষমা বিচাৰি প্ৰাণ স্বৰূপ বি, এইচ, কলেজৰ সৰ্বাঙ্গীন উন্নতি কামনা কৰি প্ৰতিবেদন সামৰিছোঁ।

জয়তু বি, এইচ, কলেজ
ছাত্ৰ একতা সভা,
"জয় আই অসম"

ধন্যবাদেৰে—
শ্ৰীৰঞ্জিত তালুকদাৰ
সম্পাদক,
সাংস্কৃতিক বিভাগ।

লঘু খেল সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন।

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভনিতে অসমৰ অস্তিত্ব ৰক্ষাৰ আন্দোলনত প্ৰাণ আহুতি দিয়া বীৰ শহীদ সকললৈ মোৰ শ্ৰদ্ধাঞ্জলী নিবেদিছো, মোক এই মহান অনুষ্ঠানৰ লঘুখেল বিভাগৰ সম্পাদক পদত মনোনীত কৰি এই সেৱা কৰা আগবঢ়োৱাৰ যিসকলে সুবিধা দিলে তেওঁলোক সকললৈ মোৰ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছো।

বিগত বছৰবোৰৰ দৰে এইবাৰেও "কলেজ সপ্তাহত" লঘুখেল বিভাগৰ বিভিন্ন খেল অনুষ্ঠিত হৈ যায়। এই খেলত উৎসাহী প্ৰতিযোগীসকলে অংশ গ্ৰহণ কৰি নিজ নিজ পাৰদৰ্শিতা দেখুওৱাৰ উপৰিও যিসকলে ব্যক্তিত্ব অৰ্জন কৰিছে সেইসকল ছাত্ৰ-ছাত্ৰীলৈ মোৰ তৰফৰ পৰা হিয়াভৰা অভিনন্দন জ্ঞাপন কৰিছো।

মোৰ কাৰ্যকালত বিভিন্ন দিহা পৰামৰ্শ আগবঢ়োৱাৰ বাবে মাননীয় অধ্যক্ষ শ্ৰীযুত সত্যনাথ দাস আৰু লঘুখেল বিভাগৰ তত্বাবধায়ক শ্ৰীযুত নিৰ্মল কুমাৰ জৈন চাৰৰ ওচৰত চিৰ কৃতজ্ঞ। আৰো মোৰ কাৰ্যকালত দেহেকেহে সহায় আগবঢ়োৱাৰ বাবে বন্ধুবৰ....ৰাজেশ ভোৰা, নিখিলেচ সাহা, সঞ্জয় খেমকা, অনিতা খেমকা, ৰঞ্জনা মালু, মমতা জৈনলৈ হিয়াভৰা মৰম স্নেহ তথা কৃতজ্ঞতা থাকিল।

শেষত মোৰ কাৰ্যকালত অজানিতে হোৱা ভুল এটিৰ বাবে মাৰ্জনা বিচাৰি আৰু বি, এইচ কলেজৰ উন্নতি কামনাৰে মোৰ প্ৰতিবেদন শেষ কৰিলো।

জয় আই অসম।
জয়তু বি, এইচ, কলেজ।

কমল কুমাৰ গুপ্তা।
সম্পাদক, লঘুখেল বিভাগ।

ছাত্ৰী জিৰণি কোঠাৰ সম্পাদিকাৰ প্ৰতিবেদন।

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিতে মই আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ মাননীয় অধ্যক্ষ মহোদয়, মাননীয় উপাধ্যক্ষ, অধ্যাপিকা সকলো লগতে সকলো ছাত্ৰ-ছাত্ৰী বন্ধু-বান্ধৱীলৈ মোৰ আন্তৰিক শুভেচ্ছা জ্ঞাপন কৰিছো। যি সকল ব্যক্তিয়ে মোক বি. এইচ. কলেজৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ ছাত্ৰী জিৰণি কোঠাৰ সম্পাদিকা হিচাপে মনোনীত কৰি সেৱা কৰাৰ সুযোগখিনি দিলে, সেই সকলোলৈকেও কৃতজ্ঞতা যাচিলো। ছাত্ৰী জিৰণি কোঠাৰ দায়িত্বলৈ কিমান দূৰ সফল হৈছো তাৰ বিচাৰৰ ভাৰ আপোনালোকৰ হাতত তুলি দিলো।

প্ৰতি বছৰৰ দৰে এইবাৰো মোৰ কাৰ্যকালত ছাত্ৰী জিৰণি কোঠাত বিভিন্ন ধৰণৰ প্ৰতিযোগিতাসমূহ অনুষ্ঠিত কৰা হৈছিল। সেইবোৰ সুকলমে পাৰ হৈ গৈছিল।

মোৰ কাৰ্যকালত ছাত্ৰী জিৰণি কোঠাৰ বহা চকী আৰু পানীৰ অভাৱ পূৰণ কৰা হল যদিও অন্য অভাৱবোৰ পূৰণ কৰিবলৈ পৰৱৰ্তী সম্পাদিকাক অনুৰোধ জনালো। আমাৰ ছাত্ৰী জিৰণি কোঠাটো ছাত্ৰীৰ সংখ্যাৰ তুলনাত ঠেক আৰু প্ৰসাধন কক্ষত থাকিবলগীয়া সুবিধাসমূহ নথকাৰ বাবে ছাত্ৰী-সকলে বিভিন্ন অসুবিধাৰ সন্মুখীন হয়। কলেজ কৰ্তৃপক্ষই এই অসুবিধাসমূহ দূৰ কৰিব বুলি আশা ৰাখিছো। বিগত কাৰ্যকাল ছোৱাত অৱসৰপ্ৰাপ্ত অধ্যাপিকা ভানু তালুকদাৰ আৰু মৃণাল কান্তি ভৌমিক ছাৰৰ সহায়ৰ বাবে তেওঁলোকলৈ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছো। তাৰোপৰি মোক বিভিন্ন কামত সহায় কৰাৰ বাবে— নৰ, ৰাজেন, ধনজিৎ, আনন্দ, মৃগেন, আনোৱাৰা, অঞ্জলী, জুৰি, ৰীমা, উৰ্মিমালা, জোনালী, ৰাজু আৰু ৰেখাক মোৰ আন্তৰিক ধন্যবাদ জনাইছো। শেষত মহাবিদ্যালয়খনৰ সৰ্বাঙ্গীন উন্নতি কামনা কৰি প্ৰতিবেদন সামৰিছো। ০০০

শ্ৰী জোনমণি দাস
সম্পাদিকা, ছাত্ৰী জিৰণি কোঠা।

গুৰুখেল বিভাগৰ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন ।

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিতে যি সকল ব্যক্তিৰ অক্লান্ত প্ৰচেষ্টাৰ ফলত আমাৰ মাজত জ্ঞানৰ মন্দিৰ নিৰ্মাণ হ'ল, তেওঁলোকৰ প্ৰতি মোৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধাঞ্জলি জ্ঞাপন কৰিছোঁ । যোৱা ৭-১১-৯২ ইং তাৰিখে আমাৰ মাজৰ পৰা হঠাতে ইহলীলা সম্বৰণ কৰা চিৰ নমস্য অধ্যাপক স্বৰ্গীয় আব্দুল কাদেৰ মহাশয়ৰ প্ৰতি গভীৰ শোক প্ৰকাশ কৰি তেওঁৰ প্ৰতি শ্ৰদ্ধাঞ্জলি নিবেদিলোঁ । বি, এইচ, মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰগতিৰ বাবে আজীৱন অধ্যৱসায় কৰি থকা স্বনাম ধন্য অধ্যক্ষ শ্ৰীযুত সত্যনাথ দাস আৰু উপাধ্যক্ষ শ্ৰীযুত গিৰিন্দ্ৰ কুমাৰ দাস মহাশয়দ্বয়লৈ মোৰ অকৃত্ৰিম শ্ৰদ্ধা আৰু প্ৰণাম যাঁচিলোঁ । লগতে মহাবিদ্যালয়ৰ সন্মানীয় অধ্যাপক-অধ্যাপিকা বৃন্দ তথা সমূহ কৰ্মচাৰীলৈ মোৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰিলোঁ ।

১৯৯১-৯২ চনৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ গুৰুখেল বিভাগৰ সম্পাদক হিচাপে মনোনীত কৰি কাম কৰাৰ সুবিধা দিয়াৰ বাবে ছাত্ৰ-ছাত্ৰী বন্ধু-বান্ধৱী সকললৈ মোৰ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা ও শুভেচ্ছা জ্ঞাপন কৰিলোঁ । এটি গধুৰ দায়িত্ব গ্ৰহণ কৰাৰ সুযোগ পোৱাত সঁচাকৈয়ে মোৰ ভাল লাগিছিল । নাজানো মোৰ এই কৰ্তব্য পালনত কিমান দূৰ কৃতকাৰ্য্য হৈছোঁ, এয়া আপোনালোকৰ বিচাৰৰ অধীনত ।

"Health is Wealth" বোলা কথাষাৰৰ সচাঁকৈয়ে চিৰ সত্য, চিৰ গ্ৰহণীয় । সুস্বাস্থ্যৰ গৰাকী হব নোৱাৰিলে জীৱনত কৃতকাৰ্য্যতা লাভ কৰাটো কঠিন । শাৰীৰিক আৰু মানসিক সুস্থতা ৰক্ষা কৰাত খেলা-ধূলাৰো যে কিমান গুৰুত্ব আছে সকলোৱে জানে । এজন ভাল খেলুৱৈয়ে খেলাৰ মাজেৰে নিজেও আনন্দ লাভ কৰাৰ উপৰিও অনকো মনোৰঞ্জন দিয়ে আৰু নিজৰ পাৰদৰ্শিতা প্ৰদৰ্শন কৰিবলৈ সুযোগ পায় । সেয়েহে চৰকাৰে খেলক শিক্ষাৰ পাঠ্যক্ৰমত অন্তৰ্ভুক্ত কৰি শিক্ষাৰ এটা অবিচ্ছেদ্য অংগ হিচাপে পৰিগণিত কৰিছে ।

আজিৰ যুগত খেলা-ধূলাই যে জনপ্ৰিয়তা অৰ্জন কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে এয়া সকলোৱে দৃষ্টিগোচৰ নোহোৱাকৈ থকা নাই । অৱশ্যে আমাৰ খেল সমূহ বিজ্ঞানসন্মত ভাবে গঢ়ি তুলিব লাগিব আৰু ইয়াৰ বিধি সমূহ আন্তৰ্জাতিক ভিত্তিত হব লাগিব । তাৰ বাবে আমাক লাগিব খেলাৰ প্ৰয়োজনীয় সা-সৰঞ্জাম, অভিজ্ঞ প্ৰশিক্ষক লগতে এটি সুস্থ পৰিৱেশ ।

অপ্ৰিয় হ'লেও সত্য যে আমাৰ মহাবিদ্যালয়খন খেলা-ধূলাৰ ক্ষেত্ৰত যি ভাবে আগবাঢ়িব লাগিছিল সিমান আগবাঢ়িব পৰা নাই । মহাবিদ্যালয়খন এই ক্ষেত্ৰত এতিয়ালৈকে তথাকথিত ভাবে নানা অভাৱ-অভিযোগৰ পৰা হাত সাৰিব পৰা নাই । বিশ্বাস কৰোঁ সকলোৱে সহায় সহযোগিতাৰ সমন্বয়ৰ ফলত এইবোৰ অভাৱ সমগ্ৰ পূৰণ নোহোৱাকৈ নাথাকিব । আৰু মই আশা কৰোঁ, খেল বিভাগৰ পৰৱৰ্তী কাৰ্য্যকৰ্তা সকলে অসুবিধা সমূহ আঁতৰাই উন্নত মানদণ্ডত আনিবলৈ আপ্ৰাণ প্ৰচেষ্টা চলায় যেন । যোৱাবেলি আমাৰ কাৰ্য্যকালত অনুষ্ঠিত হোৱা "মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ"টো অনুষ্টুপীয়া কৈ পাতিলেও উলহ-মালহেৰে সামৰণি পৰে । মোৰ অধীনত হোৱা খেলবোৰ হ'ল— ফুটবল আৰু ক্ৰীকেট । কিন্তু

এটা পৰিতাপৰ কথা যে আমি কেৱল ফুটবলৰ খেলটোহে চলাব পাৰিলো। নিৰ্দ্ধাৰিত সময়ৰ ভিতৰত ক্ৰিকেট খেলখন পাতিব নোৱাৰিলো। তাৰ বাবে আমি সচাঁকৈয়ে বৰ দুঃখিত। অজানিতে এই দায়িত্ব পালনত কিছুমান ত্ৰুটি বা বিচ্যুতি হোৱাটো স্বাভাৱিক, তাৰ বাবে মই আপোনালোকৰ ওচৰত ক্ষমা মাগিছো।

মোৰ এই কাৰ্য্যকালত মোক সকলোফালৰ পৰা দিহা পৰামৰ্শ দিয়াৰ লগতে সহায় সহযোগিতা কৰা গুৰুখেল বিভাগৰ তত্বাৱধায়ক মাননীয় অধ্যাপক শ্ৰীযুত মৃণালকান্তি ভৌমিক চাৰৰ প্ৰতি মোৰ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা স্বীকাৰ নকৰি নোৱাৰো। মোক উৎসাহ পৰামৰ্শ দিয়াৰ লগতে সহায় সহযোগিতা আগবঢ়োৱা মাননীয় দাদা— ৰিচাৰ্ড, মৃণাল, বিমেন, মিকাবুল বন্ধুবৰ্গ— গোলাম মুস্তাফা, খাইৰুল, দিলীপ, মানব, হেমন্ত; অধ্যাপক বৃন্দ আৰু ছাত্ৰ একতা সভাৰ সমূহ সদস্য-সদস্যা; তেওঁলোকৰ ওচৰত চিৰ কৃতজ্ঞ হৈ ৰ'ম। লগতে মোৰ এই প্ৰতিবেদনত অজানিতে কিবা ভুল হ'ব পাৰে তাৰ বাবে মোক সকলোৱে মাৰ্জনা কৰে যেন।

বৰপেটাৰোড্ হাউলী মহাবিদ্যালয়ৰ ঐক্য, শান্তি আৰু প্ৰগতি কামনা কৰি মোৰ প্ৰতিবেদনখন ইমানতে সামৰিলো।

"জয়তু বি. এইচ. মহাবিদ্যালয়"

ৰাজেশ্বৰ বড়ো
সম্পাদক, গুৰুখেল বিভাগ।

শায়েৰী—

অপনী তবাহিয়োঁ কা মুঝে কোই গম নহী
তুমনে কিসীকো সাথ মুহব্বত নিভাতো দী।

— মোৰ বিফলতাত মোৰ দুখ নাই। তুমি অন্ততঃ (এজনক ভাল পালা) এজনৰ প্ৰেমত পৰিলা।

সংগ্ৰহ— তপন কলিতা

ক্ৰীড়া সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন ।

[illegible] বি. এইচ. কলেজৰ [illegible] বিভিন্নতা এটি [illegible] বি. এইচ. কলেজৰ [illegible] এই সকলো [illegible] মই আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছো।

[illegible] বি. এইচ. কলেজ [illegible] এটা [illegible] ক্ৰীড়া বিভাগৰ [illegible] অধ্যাপক অধ্যাপিকা আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰী বন্ধু-বান্ধৱী সকলোলৈ মোৰ কৃতজ্ঞতা নিবেদিছো।

মোৰ কাৰ্য্যকালত মই বিভাগ [illegible] লাভ কৰিছো [illegible] আলোচনা [illegible] ক্ৰীড়া বিভাগৰ সম্পাদকৰ কাৰ্য্যভাৰ গ্ৰহণ কৰি মই এটা কথা লক্ষ্য কৰিছো যে খুব কম সংখ্যক ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে প্ৰতিযোগিতাত অংশ গ্ৰহণ কৰে। আনকি তুলনামূলক হিচাপে ছাত্ৰতকৈ ছাত্ৰীৰ সংখ্যা বহু কম। সি যি নহওক [illegible] মই সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীলৈ অনুৰোধ জনাব খোজো যে এই বিভাগৰ খেল সমূহত নিষ্ঠা আৰু একাগ্ৰতাৰে [illegible] অংশ গ্ৰহণ কৰে। ক্ৰীড়া বিভাগত যি সকল অধ্যাপক অধ্যাপিকা তথা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে সহায় সহযোগ আগবঢ়ালে তাৰ ভিতৰত বিশেষকৈ মোৰ [illegible] অধ্যাপক শ্ৰীদিলীপ [illegible], অধ্যাপক [illegible] নাথ, অধ্যাপক [illegible] দাস, অধ্যাপক অতুল [illegible], অধ্যাপক মৃণাল কান্তি ভৌমিক, [illegible] আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ ভিতৰত মৃণাল কান্তি পাঠক, [illegible] ৰহমান, [illegible] আলী, [illegible] আলম, বিচাৰ চৌধুৰী, ফজলুৰ ৰহমান, ৰফিকুল ইছলাম, [illegible] ৰহমান, ছাইফুল খান, ৰফিকুল আলম, [illegible] বেগম, [illegible] বেগম, [illegible] বেগম, [illegible] খাতুন, [illegible], মালতি নাথ, মনিষ [illegible] মই চিৰ কৃতজ্ঞ। তাৰোপৰি খেল পৰিচালনাৰ সময়ত সহায় সহযোগ আগবঢ়োৱা বন্ধু-বান্ধৱীলৈ কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলো।

শেষত মোৰ কাৰ্য্যকালত [illegible] ভুল ত্ৰুটিৰ ক্ষমা প্ৰাৰ্থনা বিচাৰি আৰু বি. এইচ. কলেজৰ মঙ্গল কামনা কৰি বিদায় মাগিছো।

জয়তু বি. এইচ. কলেজ
"জয় আই অসম"

খাইৰুল আলম
সম্পাদক, ক্ৰীড়া বিভাগ
১৯৯১-৯২ ইং চন।

অলপ হাঁহো আহক—

(সঁচা ঘটনা)

মহিলা সমিতিৰ এখোৰ টকাৰ "চেয়াৰ" বিক্ৰী কৰি থকা অৱস্থাত এজনী তিৰোতাই সম্পাদিকাক ক'লে—

: "এ মাই, আমাৰ গোটেই কেইখন চিয়াৰ ফাটি-চিটি নোহোৱা হৈছে। আমাকো এখন চিয়াৰ দিয়া। হ, লো এই এখোৰ টকা"— এই বুলি বুঢ়ী তিৰোতাজনীয়ে চাদৰৰ আচলত বান্ধি অনা টকাখিনি দিবলৈ গাঁঠি খুলিবলৈ ধৰিলে………

লিখক— নিৰিক্ষি দাস

নিৰ্দ্ধিষ্ট সময় অতিক্ৰম হৈ যোৱাৰ পিছত এজন ছাত্ৰই সম্পাদকক এটি কবিতা দিবলৈ আহিল…………

ছাত্ৰ : দাদা, এই কবিতাটো আলোচনীত দিব।

সম্পাদক : সময় উকলি গৈছে, মই লব নোৱাৰিম।

ছাত্ৰ : সেইখন তেতিয়া হ'লে কি বিচাৰি "Notice" দিছে।

সম্পাদক : অ' সেইখন বেটুপাত বিচাৰি "Notice" দিয়া হৈছে।

ছাত্ৰ : তেতিয়া হ'লে এই কবিতাটো বেটুপাত কৰি দিব।

লিখক— গগন পুজাৰী

শিক্ষক : সকলো ফলতেই ভিটামিন থাকে।

লগতে কিছু পৰিমাণে বাকলিতো ভিটামিন থাকে।

ছাত্ৰ : চাৰ, নাৰিকলৰ বাকলিত কি ভিটামিন থাকে ?

লিখক— পংকজ কুমাৰ দাস।

ল'ৰাৰ প্ৰতি মাকৰ কথা—

মাক : ঐ গৰু, আইনাৰ সন্মুখত চকুমুদি কিয় আছা ?

ল'ৰা : মা, চকুমুদিলে স'চাকৈয়ে গৰু যেন পায় নে ? তাকে চাবলৈহে আইনাৰ সন্মুখত আছোঁ।

সংগ্ৰাহক— আচ্ফাকুৰ ৰহমান

দেউতাকে অতি মৰমৰ ল'ৰাজনক ক'লে—

"অজয়, তুমি কিয় ৰ'দত আছা ?"

ল'ৰা : "দেউতা, ঘাম শুকাবলৈ ৰ'দত আছোঁ।"

সংগ্ৰাহক— প্ৰকাশ মিত্ৰ

চাহত মিঠা বেছি হোৱাত গিৰিয়েকে ঘৈণীয়েকক খঙেৰে ক'লে— মই তোমাক যোৱা কালিয়েই চাহত চেনি কম দিবলৈ কোৱা নাছিলো জানো ?

ঘৈণীয়েকে গিৰিয়েকৰ প্ৰশ্নত লাহেকৈ ক'লে— আপুনি কোৱাৰ আগতে চাহখিনি কৰা আছিল।

লিখক— শ্ৰীপংকজ দাস

সহকাৰী আলোচনী সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

"মনৰ কোঠাত মোৰ বহুত কথাৰ সোঁত,
উজনি নামনি যেন বালি মাটীৰ জাক।"

কবিতাফাকিৰ দৰে মোৰ মনতো আজি বহুত কথাই জুমুৰি দি ধৰিছে। কিন্তু কবলৈ বাৰু ঠাঁত বিচাৰি পোৱা নাই।

পোনতে পাঠক সমাজলৈ মোৰ অকৃত্ৰিম শ্ৰদ্ধাৰ শৰাই আগবঢ়ালোঁ। সমূহ শুভাকাংক্ষীৰ মনৰ আঁহে আঁহে থকা মৰম আৰু তেওঁলোকে দিয়া উজনি কৰা সহায়ৰ বাবে এই সুযোগতে ললোঁ। প্ৰতি বছৰৰ দৰে এইবাৰো অষ্টদশ সংখ্যা আলোচনী প্ৰকাশৰ ক্ষেত্ৰত কিছু পলম হ'ল। তাৰ বাবে প্ৰথমতে ক্ষমা বিচাৰিছোঁ। কিন্তু আমাৰ আলোচনীখন অনিচ্ছাকৃত ভাবে প্ৰকাশৰ ক্ষেত্ৰত কিয় পলম হ'ল তাক কব বিচাৰিছোঁ।

প্ৰথমতে, সীমিত বাজেট। এই সীমিত বাজেটৰ বাবে আলোচনী সম্পাদকে বিভিন্ন ধৰণৰ বাধাৰ সন্মুখীন হয়। বি, এইচ্, কলেজ কৰ্তৃপক্ষলৈ মোৰ অনুৰোধ— যাতে অদূৰ ভৱিষ্যতত আলোচনীৰ বাজেট বঢ়ায়। কাৰণ, কলেজ এখনৰ আলোচনীখনে সেইখন কলেজৰ শিক্ষা, সাহিত্য আৰু সংস্কৃতিৰ বিষয়ে সম্যক দৃষ্টিভঙ্গী দাঙি ধৰে। কিন্তু আমি সীমিত বাজেটৰ মাজেৰেই আলোচনীখন উন্নত মান-দণ্ডৰ কৰিবলৈ সৎপৰোনাস্তি চেষ্টা কৰিছোঁ। কিন্তু কিমান দূৰ সফল হৈছো— সেয়া বিচাৰৰ দায়িত্ব আপোনালোকৰ।

দ্বিতীয়তে, উন্নত মানদণ্ডৰ বিষয়বস্তুৰ অভাৱ। ফলত, আমি বহুদিনলৈ প্ৰেছত আলোচনীখন দিব পৰা নাছিলোঁ। সেয়ে প্ৰকাশৰ ক্ষেত্ৰত অলপ পলম হ'ল। আমি বহু কেইজন চাৰৰ ঘৰলৈ গৈ লিখিবলৈ কৈছিলোঁ। আশাৰে বহুদিন বাট চাই থাকিলোঁ যদিও কেইজন মান চাৰৰ লিখনি শেষ মূহুৰ্তলৈ আমাৰ হাতত নপৰিল। আমাৰ কলেজৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ লিখনি সিমান উন্নত নহয় বাবে আলোচনীখনে গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ যুৱ মহোৎসৱৰ প্ৰতিযোগিতাত যোগদান কৰিব নোৱাৰে। সকলো সাহিত্য সেই জাতিৰ দাপোন স্বৰূপ। ঠিক তেনেদৰে কলেজ আলোচনীখনও সেইখন কলেজৰ দাপোন বুলিব পাৰি য'ত প্ৰতিফলিত হয় শিক্ষাৰ লগতে সাহিত্যৰ ৰূপ ৰেখা।

তৃতীয়তে, আমাৰ কাৰ্য্যকালত কলেজৰ সংবিধান সংশোধন কৰি আলোচনীখনত ইংৰাজী শিতান খোলা হ'ল। কিন্তু দুখৰ বিষয়, ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ লিখনি অতি নিম্ন মানদণ্ডৰ হোৱা বাবে বহুতো লিখনি বাদ দিব লগা হ'ল।

চতুৰ্থতে, আলোচীখন প্ৰকাশৰ ক্ষেত্ৰত পলম হোৱাৰ আন কাৰণ হ'ল— বেটুপাত। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ পৰা এটিও বেটুপাত আমাৰ হাতত নপৰিল। ফলত আমাৰ কলেজৰ প্ৰাক্তন ছাত্ৰ ধ্ৰুৱ কুমাৰ তালুকদাৰক লগ ধৰি এটি বেটুপাত আঁকি আনো। অন্যথা, আমাৰ উপায় নাছিল।

আমি যৎপৰোনাস্তি চেষ্টা কৰা কৰা সত্বেও আলোচনীখনত অজানিত ভাবে কিছুমান শব্দ ভুল হোৱা বাবে আমি দুখিত। পৰৱৰ্তী সম্পাদক সকলে আলোচনীখন আমাতকৈ উন্নত মানৰ কৰাৰ বাবে যেন অধিক যত্ন লয়।

আমাৰ কাৰ্য্যকালৰ প্ৰকাশ পোৱা আলোচনীখন পূৰ্ণাঙ্গ ৰূপ দিয়াৰ বাবে বি, এইচ, কলেজ আলোচনী সম্পাদনা সমিতিলৈ আৰু বিভিন্ন ক্ষেত্ৰত সহায় আগবঢ়োৱা সমূহ সুহৃদ তথা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীলৈ কৃতজ্ঞতাৰ শৰাই আগবঢ়ালো।

"জয়তু বি, এইচ, কলেজ"

সঞ্জীৱ শুইদে

সহঃ আলোচনী সম্পাদক।

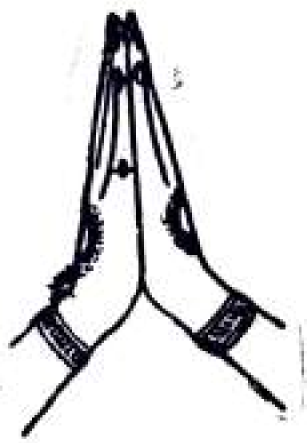

ENGLISH SECTION

Title		Author	Page
W. B. Yeats' Treatment of Irish Mythology and Folklore in his poetry	:	Urmimala Dutta	3
Motivation for Upliftment	:	Dr. Gunindra Das	6
Aids	:	Khanindra Kumar Nath	10
Forest and Human Civilization	:	Begom Jahanara Khanum	12
A Peep into The Space	:	Samrat Dutta	16
Life and Learning The Teacher and the Taught	:	Prof. B. C. Dash	18
Sun, The Mysterious Body	:	Malay Kumar Barman	23
Unfair Means Some Discussions on its nature and curse	:	Prof. A. K. Das	26
The Revolution (Poem)	:	Brajen Das	30
O, My Love (Poem)	:	Sadullah Dewan	30
Factors of Love (Poem)	:	Rajesh Upadhyaya	31
Praying to God (Poem)	:	Bijan Lal Nath	32
The Easel of Mind (Short story)	:	Rabindra Bhattacharyya	33

W. B. YEATS' TREATMENT OF IRISH

Mythology and Folklore in his Poetry.

Urmimala Dutta.
T.D.C. 2nd year (Arts)

A review of Yeats poetry reveals that he is a poet of 'Celtic Twilight.' The under-lying idea of his theory of the 'Celtic Twilight' is, the realization, that poetry has lost its contact with religion, its images no longer express man's deepest thoughts about his own destiny. Industrial civilization has destroyed his relation with the natural world, and science and puritanism has initiated his relation with the unseen. There-fore, W. B. Yeats found an escape from the modern impasse, by which the arts could regain their sources of primitive energy. In his 'The Celtic Twilight' he wrote "Folkfort is, indeed, the oldest of the aristocracies of thoughts, and because it refuses what is passing and trivial, the merely clever and the pretty as certainly as the vulgar and insincere, and because it has gathered into itself the simplest and most unforgottable thoughts of the generations, it is the soil where all great art is rooted. Whatever is spoken by the fireside, or carved upon the lintel, appriciation design to spread quickly, when its hour is come."

Yeats was instinctively inclined towards Irish mythology and folklore. His choice of Irish mythology and folklore as subjects for his poetry was a conscious choice. Born and brought-up in a land, where mythological figures were an integral part of the popular imagination, Yeats made Irish mythology and folklore a source of inspiration for poetry. In his poem 'A Coat,' he wrote :

I made my song a Coat,
covered with embroideries
out of old mythologies
Dragons and gods and moons,
From heel to throat
And gave it to my song
And my song wore it.

Yeats believed that the modern literature lacked passion, where as ancient Irish literature had a lot of it along with rich imagination and melancholy. Moreover, he also believed that if a literature was not influenced with passion and ancient beliefs, it would degenerate into a 'chronicle or circumstances' or passionless

fantasies.' The Irish literature "infused life into European literature." The framework of the Divine Comedy, has been borrowed from the Celtic meterials. The Arthurian Legends, his Round Table and the Holy grail and a variety of celtic legends transformed Europpean literature and enthused it with a strength and spirit. "That is why, the most important, characters of the Irish literature 'Cassandro,' 'Helen', 'Deirdre', 'Lear', 'Tristam', 'Oisin,' etc. reappear and figure on the pages of Yeats.

There are several reasons behind Yeats's inclination towards Irish mythology and Folklore. In childhood, he had stayed for most of the time in a beautiful landscape of Ireland. His maternal grand parents and his mother had great interest in Irish folklore. His aunt used to narrate many a fairy tale. O, Henry's influence and Maud Gonne's inspiration, and his active involvement in Irish nationalism also strengthened his beliefs and convictions about the importance of the legendary past of his Country. Not only by birth and breeding, but also by temperament, Yeats' love for 'Irish' seems natural. Ireland is a country, where ghosts are a persistente race, there are many faces in the country-side where the dead does not emigrate, but the dead stays on. Unlike people in Britain the Irish, with their faith in spirits, fairies and folklore are physically sound, it is the best collectivized, the best industrialized country in Western Europe, and unlike England it has not much of middle class.

Yeats himself believed in the existence of fairies, spirits and ghosts. He believed that Ballisodore was visited by the spirits and fairies and that whenever he went to their cottages, he was on look-out for super-natural beings or happenings. It was on account of his such beliefs that he became very much devoted to the element of imagination in poetry. Very earlier in his career, Yeats attempted to treat Irish legendary materials on a large scale. The mythology which Yeats used extensively in his early poems was the great body of the celtic heroic legends which had been represented to English readers of the late Eighteenth Century in the full-prose 'epic' of Ossion, by Macpherson. This mythology had never been wholly forgotten in Ireland and for the young Yeats, it had the fascination, that Greek mythology had, for the men of the Ranaissance. For him it was no more antiquarianism, but something which he wholly absorbed and made a part of his imaginative life as Milton absorbed the Herbew, sagas and keats the Greek myths in their poems.

Yeats long poem "The Wonderings of Oirn" shows, Oision coming in to

contact with many mythological figures such as nymphs Angels, the Fenians and the Dragons. This particular poem has "the beauty and wonder of altogether new things."

His play "The Land of Hearti Desire" also uses mythological material. It is a short play, in which the conflict is placed in a pleasant setting. The struggle for the soul of the girl Mary Bruin, is a tragic theme, because it is a struggle between two powers, both of which are respected by the poet. In this play, Yeat uses folk meterial. The rural world of Irish peasantry is made to fuse with the popular beliefs in spiritual presence.

Then there are, 'The Rose' poems in which he tries to see the workings of the 'Rose' in the legends of celtic mythology. He sees a special connection between this and the Cuchulain legends and the religious rites of the Draids.

The poem 'The Rose of the World' tries to merge the two traditions in the Helen—Deirdre image. The poem "A prayer for My Daughter" also makes references to Helen, to Venus, to Aphrodite, to Vulcan, and to the Horn of plenty. In the poem 'The Tower", a mythology is introduced which is created by Yeats himself, in the figure of Hanrahan, who is called "Old lecher with a love on every wind." The poem "No second Tray" again refers to Helen legend. The poem Leda and the swan makes use of Greek mythology.

Again in "Countess Cathleen" he reveals the supernaturalism prevailing among the Irish folk where the Countess has to sell her soul to receive back the cheap souls of a number of people of her family. "Cuchulian's flight with the sea" is also an important handling of legendary meterial. In another poem "Island of statues." a shepherd and shepherdess over-come an enchantress on an island and find the flower which will restore to life those whom she has turned in to statues. "The stolen child" portrays the dream of fairy land. There are a number of other poems which treat mythology and folklore.

Yeats himself admitted that his work was covered with embroideries out of old mythologies, dragons and gods and moons and fairies. His plays, his essays and his speeches also bear ample evidence of his love for Irish mythology and folklore. To Yeats folk-art amounted to being "the oldest of the aristocracies of thought." To him folklore provides rich food to the poet's imagination.

★ ★ ★

Motivation for Upliftment

Dr. Gunindra Das
P. G. Deptt. of Com.
B. H. College, Howly.

Motivation may be regarded as one of the most vital elements for all nature of organisations. Every executor can easily achieve the goal of the organisation, through proper motivational process. So, motivation inspires understanding, helps to analyse and accelerate man's actions. It provides the members of a group to pull their manpower effectively to perform properly every action, which they have accepted. Motivation has been derived from the word motive, which deals with the inspiration of human action. Therefore, each and every organisation wants to know, how to motivate people to act and behave the way they do in the work place. On the other hand, people like to work to satisfy their needs, biological, social and ideological. They also work to establish their importance in the society and to maintain selfrespect. So motivational system and behavioural pattern of human beings are too-close-under a given environment.

The behaviour of a person is dependent upon the behaviour that is permissible within the given environment. This is a very paying factor in motivation. But this also depends upon the individual perception of the essence of that behaviour. Because a person seeking employment, may be doing so, to earn money, to manage food and satisfy hunger. The basic characteristics of motivation system operating in rural beneficiaries are mentioned below—

i) Motivation is a very complex phenomenon. Though different forms of motivational system are required to different beneficiaries, yet similar form of motivation is often noticed. Therefore, the behaviour of the beneficiaries remains the same.

ii) Beneficiaries of different programmes mostly perform the projects without proper motivation. They work not to generate employment, because of the dislike of the boss without the letter, being fully aware of it.

iii) Human resources constitute a key input, which involve personal skills and talents for meeting the under taken needs and achievement of projected goals. Therefore, it is very essential to accord a high priority to behavioural implements of human resources. But, it is observed that, motivation usually gets the beneficiaries of the different upliftment programmes to pull their resources against the

willingness and skills or talents to do the productive jobs.

iv) A co-ordination among the sufficient capital, qualitative materials, trained up manpower, effective market, latest marketable machinary, proper communication and appropriate momentum to produce is most essential. But the reality is that, the motivation gets the beneficiaries of the programmes, without realising relationship of such inputs of the project.

v) Handlings of human resources are quite different from that of non-human efforts, because human resources like manpower cannot be standardised, and it is not interchangeable. But technology provided the beneficiaries, considering the similar standards and norms without varifying the skills, attitudes, qualifications, ability to controlet.

Apart from this, some motives are innate which are cyclic in nature, ie, some systems, repeated time to time without satisfaction and need approaches the beneficiaries. This is not true for acquired motive, because, they are neither cyclic nor satisfied the same way.

In order to the programme-implementing authority. Further, it may successfully identify the forces which motivate his allottees. It is essential that he be aware of the various types of needs and the different hindrances which present themselves on the motivational path. The analysis of beneficiaries needs a view in controlling behavioural pattern which presents the following difficulties—

i) Needs of the beneficiaries are primarily a mental feelings. So they are vague and difficult to see or measure.

ii) Needs are basically subjective and therefore, their approaches of satisfactions differ from beneficiaries to beneficiaries. Thus generalisation of motivation is not possible due to burden of risk.

iii) Needs are inter-connected and inseparable and they do not admit the division into water-tight-compartments. Their classification is done only better understanding and to facilitate effective tackling.

iv) One particular need in different beneficiaries may cause different behaviour in them. Similarly one particular behaviour from different beneficiaries may be the outcome of different needs in them.

v) Needs are continuously changing and generally ever increasing.

With the growing realisation of the modern world, the role of human resources is essential towards its effective utilisation. But one of the real problems in any programme implementing organisation is how to motivate the different beneficiaries to work properly. Because it is not an easy task, since they derive only slight personal satisfaction from their jobs and enjoy little sense of accomplishment or creativity. In the field of different programmes, beneficiaries have been working together, follow same orders from the supervision without understanding the fact. But, it is important to create a situation in which beneficiaries can satisfy their individual needs while the role of working towards the goals of the programmes.

The performances or productivities of a beneficiaries are usually a result of the proper system of motivation, since, ability being supported by the given resources. Without combine effort of motivation with the abilities of different beneficiaries, the goal of the project cannot be achieved. Therefore, all authorities have to be concerned with the importance of proper motivation and have to consider ways and means to motivate beneficiaries to achieve programme effectiveness. All this may affect the moral at the work force. Thus, before such a situation arises, the relevant authorities should give seriousness through the following.

i) Since different beneficiaries thinks differently, so every motivational problems should be associated with perceptions of the beneficiaries. But the perception varies from beneficiaries to beneficiaries depending upon differences in individuals in respect of age, educational qualifications, past experience, income level etc. Thus to bringing out the proper motivation, a through knowledge about the behavioural pattern of the beneficiaries in view of such factors should be required for–how and when are they moved ? What are their needs and goals ? What do they really want and inspire for ?

ii) The factors like—health, education, food etc. though do not directly contribute towards the projected design. Yet these are the basic human needs for human development schemes. Therefore, a corporate enterprizes is essential to provide an appropriate facilities on such factors for improve their efficiency to such development programme.

iii) The aim of some rural upliftment programmes is to provide employment to the beneficiaries up to the minimum possible days. If authorities are going to that kind of beneficiaries, then they should give them continual opportunities for themselves, upward mobility to express their self-confidence and independence by

emphasising socio-psychological needs and economic needs. Apart from this, the undertaken employment should contact to provide assurance for the overall quality of worklife, according to dynamic nature of the economic needs of man.

iv) It is observed that, the programmes implementing authorities have been significantly used only a task i.e, how to manage the programme without considering the changing technology and social value of the society. Therefore, in this ground, programme implementing authorities should maintain a balance between changing technology and social values.

v) Direct motivation is not possible, so areward or any such signal increases output and efficiency but only for the time being should be introduced. Because motivated beneficiaries are attempted to make or to creat such situations, which would lead relative freedom on the job, trust and sincerity.

vi) Motivation is a highly subjective phenomenon. So, the appreciation of beneficiaries needs, hopes and aspirations with an open mind is more necessary on the part of the programme implementing authority. Before a plan to motivate beneficiaries is launched, an attempt should be made to identify what would motivate beneficiaries.

For adopting a sound motivational model a wel-fitted financial and non-financial incentive is most essential, which may further be included and institutional collection in nature. The financial incentives generally pull the economic needs and non-financial incentives is well to increase the social value of human resources.

"Human life is a condition in which there is little to be enjoyed and much to be endered."

Dr. Johnson.

Collected by Mukut Khan

AIDS

Sri. Khanindra Kr. Nath.
T.D.C. 1st year (Arts)

AIDS—Acquired Immuno Deficiency syndrome has today spread far beyond the borders of the U.S.A., where it was discovered eight years ago. It claimed its first victim in India in june 1986. And with the recent discovery of three purely indigeneous cases of AIDS, which constitute the so-called "second generation AIDS in india," the truth has finally hit home. AIDS, the disease has reached India and no one is safe from it.

AIDS Virus

The AIDS virus was discovered independently in 1983 by a French group led by Luc-Montagnier, and by Robert Gallo and his colleagues at the National Cancer Institute in 'Bethesda', 'Maryland' (USA) in 1984. The two groups called it by different names, although the characteristics were found to be similar. An international committee on taxonomy came to a general conscious on its present name, human Immuno deficiency Virus (HIV) in 1986. HIV, more commonly known as the AIDS Virus, belongs to a family of Virus known as Retroviridae. It possesses a unique property of genetic variability by virtue of which it can change its antigenic structure and destroy the body's immune system, besides completely knocking it down. As the virus readily changes its genetic structure it can survive in the body for a longtime. And the constant changes that occur in its structure make the detection of this virus a very difficult task. The result of this immuno deficiency is that the person is supectable to, and cannot cope with even minor infections, which would easily be over come by a normal person having an intact immune-mechanism. The ultimate result is death.

Spread of AIDS

There are at present about 200,000 full blown cases of AIDS worldwide. In 142 countries 5 to 10 million people are now infected with HIV.

In India the fear of AIDS as an obsession borrowed from the western media has been proved wrong. According to ICMR and DGHS, India has as many as 964 persons infected with AIDS, who will develop in to full blown cases in the next 5 to 10 year.

Children with AIDS

There is a special urgency about treating children with AIDS. The disease has a shorter incubation period in infant than in adults. Half the babies born to AIDS infected mothers, have been infected themselves. Moreover, in children symptoms don't usually appear until after first three or four months of birth. The child may develop recurrent respiratory infection or fluid in the ears. Children with AIDS are more likely to get bacterial infections than viral and fungal diseases because they have had no time to develop antibodies.

AIDS is not Spread by

★ Drinking water from the same glass of an infected person.

★ Swimming in pools used by AIDS patients.

★ Being bitten by a mosquito or insect that has also bitten an infected person.

★ Socialising with infected persons or casually living with them.

★ Caring for an AIDS Victim.

★ Getting your hair cut at the same saloon used by an AIDS victim.

★ Use of the same toilet of an AIDS victim.

★ Shaking hands with an infected person.

★ Hugging or kissing with an infected person.

AIDS can be Spread by

★ Sexual intercourse (man to woman, woman to woman, and man to man.)

★ Expoture to infected blood (transfusion of infected blood, sharing or using of blood contaminated needles, syringes or other instruments either for blood transfusion or intravenous drug injections.)

★ From infected mother to child, either before, or during birth, and from breast milk,

N:B For the above article help has been taken from "Competition Refresher."

SOME GREAT SPEECHES

Collected by Mukut Khan

"The man who does not make-up his mind to cultivate the habit of thinking misses the greatest pleasure in life.

Thomas Edison

Forest and Human Civilization

Begom Jahanara Khasum.
T.D.C. 3rd year. (History Major)

Human beings have derived many benefits from the forest since he appeared on this earth. When human beings appeared, they were weak and vulnerable with no one to care for them. Nature was their parents providing with the various elements necessary for life.

In olden times man used leaves and barks of trees to cover his body. It protected him from the scorching heat of the sun, during the day and the freezing cold during the night. It was with the help of the forest products, that human beings fought against the dangers and dificulties of life. But that was not sufficient. He needed energy and food for survival.

The early human beings were food gatherers. They travelled from place to place, in search of food. But, as time passed, they learnt to grow crops. But how ? It would be, that one of the human beings, after eating some wild fruit threw the seed carelessly. This seed, when grew-up to a tree and provided him with nurishment, he must have realised the idea of cultivation and thus, agriculture was introduced. Since then, he no longer was a food gatherer. Instead, he depended on agriculture In order to dig the land, the plough was invented. It was made of wood, a product of forest. This plough, invented in the early age, is still used in agriculture. Many other wooden tools were invented out of the forest produce.

It was during this period that man decided to settle down and do agriculture instead of wandering. So, he required a place to live in, which would shelter him from the heat, cold, rain, wild animals and so on so he built a hut. This hut was made of wood and straw and leaves. It was totally made from the products of the forests.

It was also in this age, that human beings discovered fire, the indispensible element of day to day life. The human beings discovered fire by striking two pieces of flint, but required wood and dry leaves to keep the fire alight. They also made fire by rubbing wood which would light up due to heat, created by friction , fire, it meant life to the early men. It brought the human beings from darkness to light.

Fire was valuable it had unfathomable value. The human beings used fire

to cook their food. It enriched its taste and thus food was easy to be digested. The half naked beings who were once shivering in cold and rain now fought against the cold. Fire was also a great weapon. They realised that the wild animals feared this red glowing flower, which humans called fire. This helped them to encounter the wild animals Wood, dry leaves. etc were the only fuels used at that time.

Forests are useful to man in so many ways like the providing of timber, furniture, fuel, building materials, dyes etc. Industries like paper, lac, matches etc. all depend on the forest products. Forests have some even more important values. They suck up the moisture from the soil and maintain the humidity of the atmosphere. Forests are very important for a region to get ample rain fall because lack of forests have been a Major Cause of desertification. The forests are invaluable in their help for soil-conservation and preventing soil erosion. The plants help to harness the natural resources of the soil and help to retain the top soil without which the land is useless for agricultural purpose.

Besides these, there are a million things that forest can do and do for us. Forests had made possible the development of the herbal and Ayurvedic medicines Right from the very beginning of mankind, plants like sandal wood, neem etc have simply no comparision and neem is so well known as nature's purifier. Though in the modern age, there has been the development of different kinds of medicines we can never really begin to loose faith in these age old medicines for certain things.

In our country, there has been population explosion due to which, all the problems connected with it, like unemployment, shortage of place for living agricultural advancement, shortage of food etc have been some of the Major causes for deforesiation. Deforestation has been going on in full swing as a result of which, there have been numerous landslides soil erosion etc. People have not realised the value of trees and are cutting down trees at a much faster rate and in the mean time forgetting to re-plant trees. The system of slash and burn cultivation in densely populated countries like India and China, mainly in the jungles of our state is practised by the tribal people in which they burn down forests and other vegetations and clean a pitch of land for cultivation. It is said that if we cut down a tree, we can get only 0·03% of its benefit but the society will lose 99.7% of its total cost.

The forest departments have organised the 'Van Mahatsava," "World Environment day,' and "Wild life day" in order to make the people aware of the value

of forests and their products. The Forest Research Institute at Dehra-Dun has also taken adequate measures to increase forests.

Social Forestry is also important and involves the participation of the masses. It will not only restore the green cover in the rural areas but will ultimately help in the development and benefit of the massas, social Forestry programmes have direct and indirect benefits. Social Forestry programmes are employment generating programme.

Thatch grass, fodder grass and leafs, fodder are given to the local people from the social forestry plantation area. It plays in maintenance of eco-system, soil and water conservation, purification of air and water, lowering of dust, sand and noise pollusion. The people get seedling free of cost for raising trees in their home land and in the periphery of farm land.

Pollution is soon to have a disastrous effect on our lives and life on the earth. We all know that forests are invaluable for the exchange of gases and for purifying the air. But due to this increasing lack of forests, the oxygen content of our planet is gradually decreasing and a slowly but steadily rising layer of Carbon dioxide is taking place due to which all the gases are not able to escape out into the atmosphere and as a result, the temperature is steadily rising and all kinds of adverse effects are taking place. When this carbon di-oxide layer gradually thickens, there will be no protection for us when ultra-violet radiation of the sun will ultimately be instrumental in causing skin-cancer.

The most important function is that plants give out oxygen as a byproduct. Industries and human beings and living creatures take oxygen and give out carbon-di-oxide. Whereas plants take in carbon-di-oxide and gives out oxygen. so, there is a balance. But if forests were cut down, the percentage of carbon-di-oxide would increase. We have learnt in science that the increase of carbon-di oxide in the atmosphere will lead to the increase in temperature. So, this increase in temperature could melt the polar ice caps causing the level of the ocean to rise. So, our earth will be flooded. If the Carbon-di-oxide, Nitrogen oxide, Ozon, Sulphur oxide etc increase day by day, after 25 years average world temperature would raise up to 1°c.g to 2°c.g, than the present average world temperature will be 15°c g. It will bring great effect on vegetation as well as participation in human beings.

So, people should co-operate to preserve forest. Without co-operation and participation it will be imposible to preserve forest.

It is true that thousands of match sticks can be made from a single tree.

But due to the mis use of it, a single stick can destroy a million trees. If we do not realise this, our, "large greenish blue disc with blue oceans and sparkling white polar ice caps" will vanish for ever.

Hence, Save Forest, Save Nations.

Neither the Editorial Board nor the editor is respensible for any sort of plagiarism if found in the article.

Some Great Speeches

Collected by Mukul Khan.

"Blood will be shed like water and tears like mist, but people will conquer in the ead."

Byron.

"If you pray, you will believe, if you believe, you will love, and if you love, you will serve."

Mother Teressa.

"You may be rich and admired, but if you have no friends, no interests, no spontaneous unless pleasure, you will be miserable."

Bertrand Russell.

"Be not afraid of greatness: Some men are born great, some achieve greatness thrust upon them."

William Shakespeare.

A PEEP INTO THE SPACE

Samrat Dutta.
H.S. 1st year (Science)

Forget Bosnia, hell with fundamentalism, aside and peep into the majestic sky-the universe. Starry isn't it ? But how did it all begin ? Perhaps, that illusive name "God" did. Astrophysicists seem to have no answer to this. All they can do, is to sit back with their mouths open, peeping through their telescopes into the unmarked darkness or better say whiteness.

To begin with the beginning of the universe, scientists believe that just after the 'Big Bang' event, the universe came to existence. The initial fireball is generally thought to be homogenous lacking in any structure. By contrast to it, the present day universe is lumpy and has lots of structures.

Once, the free wheeling atoms of the matter in the universe began to clamp together, Galaxies formed as a result of snowballing gravitational attraction. But the central mystery remains "when and how did the first clumping of matters occur ?" According to Dr. A. Gruth, "inflation," a process that would have occured during a tiny instant; a period between 10^{-35} and 10^{-30} of a second, after Big Bang itself. Such an inflation would be a mechanism for translating the spontaneous flauctuations in particles and objects, which do not under-go quantum fluctuations. The effects of quantum flactuations imposed on a full scale, could have triggered clumping of materials. According to another theory the universe might have sprung from "cosmic strings." – Strings with no thickness but have packing capacity of 20 quadrillion metric tonnes of taken mass of matter and survived to the present day. Only time would speakout if it was so.

Now, we shift ourselves to another subject and that is, the mass of the universe. Scientists say, that visible objects account less than one percent of the total mass and there are a number of candidates of black matter, which neither absorb nor emit photons. As dictated by Newton, speeds of objects must fall steadily if objects move far away from the "core" around which they move. Study of distant galaxies showed no such change with distance. This fact, coupled with anomalities have led the researchers to believe that such occurence can only happen, if galaxies are surrounded by invisible particles. Fascinating theories regarding undetected particles of the universe with such names as "Magnetic Monopoles" "S.S.P" and "W.I.M.P.S" (Weakly Inter acting Massive Particles) have come into lime light. The C.O.B.E or cosmic Background

Explorer proved decoupling of matter and energy" but failed to explain cosmic riplles. Such anomaly might have occured some what later-i.e. when the universe was cool enough to create distinct elements. These fluctuations, which created large scale structure and the weight of visible matter has gunned out the theory of dark invisible objects. 'W.I.M.P.S' as mentioned earlier, are thought to be cold dark sub-atomic particles. Such particles if exist, are difficult to detect. They do not interact strongly with any other particles and radiation of any type is not possible. Among the top contenders of invisible candidates are 'Axions' 'Machos' and even 'black holes.' 'Axions' are believed to be lighter than 'W.I.M.P.S' perphaps one trillionth of the mass of an electron. The hunt is on, to detect them. The possibility that much of the dark matters are simply small stars like brown dwarfs in the holo's surrounding the galaxies that are not massive enough to shine, is not ruled out. Such dim stars are among the ordinary candidates for dark matter. These are called 'Massive compact hole's or 'simple Machos.' The last but not the least candidates on the fray are 'black holes.' The elusive holes are made of super gravity which makes them so impenetrable, that even light cannot pass. A black hole can virtually "gobble" upon entire galaxy in a few days.

Readers might wonder why I am so worried about the mass of the universe. It is because density of the universal mass determines its nature. If the density of the universe is at a critical level, it means that there is an equilibrium between gravity and energy of expansion and the univesre would remain stable. If density is greater, the universe must be a closed system and bound to collapse. If density is less, then the univesre would continue to expand into coldness and darkness.

Whatever might be the modus operandi of the universe, we the human beings cannot remain aloof. Keeping it in view, 'International Astronomy union' was establised to put together various information about space. On October 15, 1992 this organization issued a "spacial warning." Creating shock waves in the entire world. According to this warning a comet 9·5km wide is hurling into the solar system at 59km a second speed and has a potential chance of colliding with earth. The name of the comet is "Smith Tattle." Though the chance is very little, yet it is not of zero probability. Some anomalities are accuring in our home galaxy–'Milky Way.' Unless we do not unlock universal secrets, our lives are not safe. But till then, what we can do is to gaze overhead seeking not the 'Grace of God' but the grace of a great unseen force which govern us all. ooo

LIFE AND LEARNING : THE TEACHER AND THE TAUGHT.

Prof. B. C. Dash
Deptt. of English.

'Life is earnest and the grave is not its goal'— Longfellow's definition of life tends us at once to concede that human life is not meant for 'eating, drinking, dung and death.' Man being the supreme creation of God, human life is precious, and its sole goal can be put epigrammatically as follows :

"Eat to live, don't live to eat, live to learn, and learn to serve."

The epigram obviously points to the fact that 'learning' for the sake of 'serving' constitutes the key to salvation in life. 'Life,' learning,' and 'serving' are therefore inextricably blended together. For, learning involves a ceaseless process of endeavour in which every moment of life is envisaged, according to T.S. Eliot, as "a wholly new start and a different kind of failure." The greatest mystery in life is that the more we fight the losing battle, the greater is the depth of our understanding about it. Hence, every time we make an entirely 'new start' which often ends in a different kind of 'learned failure' ! Be it success or failure, there is nevertheless the question of learning in life. The Sanskrit poet is therefore apt when he says that 'a man without learning is no better than a beast.'

Whereas learning helps one to acquire knowledge, knowledge purifies our psyche and soul by dispelling all that is dark and vile within us. 'There is nothing on earth," the Gita (IV.38) proclaims, "equal in purity to knowledge and wisdom." The fire of knowledge annihilates all baser passions and wicked desires in much the same way the burning fire turns its fuel into ashes. The Vedic seer therefore eulogizes learning as the fount of nectar, taking which one becomes not only immortal, but also a Superman. The principal aim of learning is then 'the search for truth' in its entirety— socio-moral, philosophical and spiritual implications not being excluded. Education does not mean dehumanization. On the contrary, it aims at making us into civilized human beings partaking of other's weal and woe, awe and despair, in their moments of misfortune. Education, in the truest sense of the term, tends us to see the Universe as One, and to consider our-selves as integral members of a Cosmic family. To be more precise, education is rather the 'darknight journey of the soul,' it is a search for harmony and wholeness, for amity and unity in the midst of diversity and disintegration.

A cavalier glimpse of ancient Indian culture would suffice to say that the total concept of learning involving teaching, teacher and the taught in the past was somewhat different from what we witness and experience it to day. The parents in ancient India didn't hesitate to look down upon a son, who was neither 'learned' nor 'devoted' (kortha putrena jatena jo na vidvan na bhaktiman). Again, the ancient Indians believed strongly that material self-seeking could not give birth to a 'new life'. The katha upanisad (1.1.27) rightly holds that man, being basically an insatiable 'longing spirit', cann't be appeased by mere material wealth. Learning was not only associated with an incessant longing for knowing what is beyond, but also tinged with purity, sacred thought, and spiritual realization. Learning was, to the ancient Indian pupils, an ardent devotional endeavour, an earnest commitment, a total and somewhat unconditional self surrender to the teacher (guru). It was an initiation (diksya), on the part of a disciple (sisya), into a higher life of purity and innocence, of sacredness and spirituality. While teaching was considered certainly one of the noblest deeds, the teachers were held in high pedestal, as much adorable as the Hindu Trinity— Brahma, Visnu and Maheswar. The teachers were highly regarded not simply for their erudition and knowledge, but because of their austere manners and morals, and their ascetic mode of 'plain living and high thinking' left a lasting impact on their disciples. The teachers of India to-day must recall, with revenence and respect, the names of such illustrious ancient gurus as Brihaspati, Sukracharya, Dronacharya, Sandipani, Nagarjuna and Visnu Sharma, who have left an indelible stamp on their posterity. Their spontaneous love and abiding affection coupled with their candid revelation of heart to the disciples are what the students and teachers awfully want to-day.

If teaching is an extraordinary art, a teacher is certainly a messenger of the timeless an embodiment of the 'divine humanity', who renews the eternal wisdom. In the upanisads, teachers have been eulogized as 'apostles of divinity.' They are conceived as men of serene mind, who enter not only into 'All', but also realize themselves as being in union everywhere with the Omnipotent spirit. In this connection, R.N. Tagore's view on teacher seems to be more apt :

"Whatever character our theology may ascribe to him, in reality he is the infinite ideal of Man towards whom men move in their collective growth, with whom they seek their union of love as individuals, in whom they find their ideal father, friend and beloved."

Thus, a teacher has a very significant role to play in the society. while on

up with mushroom growth, and there is no dearth of academicians, teachers and scholars. Scientific, analytical, empirical and inductive methods of teaching as well as research have been introduced Yet, the mankind awfully pines for those days of the aroma of natural kindness, of the innocence of mind and heart, of the nobility of spirit.

Laugh A While :

Son : "Dad can I take your car
to the college ?

Dad : (in angry mood) "What are your
two legs for ?"

Son : (in easy mood) "One for the
Brake and the other for
accelator."

Collected by—
Kulen Choudhary.

Professor : "Book is on the table,
table is on the ground.
Hey ! you sitting at the front
give me one example."

Student : "I love you, you love
your daughter. Therefore
I love your daughter"

Collected by—
Ritu Kumar Das.

Sun. The Mysterious Body.

Malay Kumar Barman

(Our aim is to give a simplified explanation of the effect of the sun on the solar system especially on the earth, assuming that we all are very general people.)

A heavenly body which can give light and heat spontaneously is known as star. The star, which gives us light and heat daily is the sun. The third planet revolving around the sun is the earth and it follows a semi-circular (elliptical) path around it. In addition to orbital velocity of the earth, it possesses a spinning motion about its own axis. This motion of the earth can be compared to the motion of a top. Because a top in unrest condition execute two types of motion, where one motion (linear or orbital) is responsible for changing its position and the other one which does not change the position but only gyrates abouts its own axis. Similarly, due to second kind of motion, dawn and dusk phenomenon is observed on the earth. More simply, we have day and night. Now we are not in a position to clarify why day and night are not equal as recorded by your won watch in length (duration) through out the year.

The earth is constituted with hard and soft solid substances along with hot melted semiliquid core substances. The elementary analysis reveals that the earth substance is made up of more than one hundred different substances but this data will not help much for reaching our aim. Scientists are claiming that due to motion of the molten liquid at the core of the earth, a magnetic field is produced arround it. The term magnetic field though seems to be unfamiliar but it has deep meaning of its own. Undoubtedly we can say that space or the region (in which a magnetic effect is observed) is termed as magnetic field. Most of us, specially younger generation, is well versed with magnet and its effects. Still today, we are believing that the earth is a huge magnet possessing symmatric field configuration. [The north pole of the earth magnetic field is located towards the geographical south and south pole is on the geographical north]. The activity of magnetic field decreases with distance from the core of the earth in outward direction. Do you think that this is a fact of your concern ? If yes then please go through it with due patience and concentration.

Recently, so many frontier scientists pointed out that the magnetic field mentioned above is not symmatric but unsymmatric. The cause behind this change is the sun. It is said that the amount of heat and light emitted by the sun is not fixed. Truely, the portion of the magnetic field which is facing towards the sun is strongly compressed by solar radiation associated with various charged particles (known as solar wind) and these particles inturn produces a solar current in upper atmosphere (above 80 km) of the earth. It is interesting to know that within a range of 250 km to 500 km, the whole atmosphere in space gets partially Ionised. This charged region however, made it possible to tune long distance radio waves. On the other hand it disturbs your receiver in receiving radio programmes during day time due to adverse effect of the sun on this region. At the same time this layer also introduces snowy picture in your television screen though this effect lasts only for very short duration. Recent studies reveals that disturbances produced in this layer is due to solar irrediation, gives unclear picture in the newly introduced TV channels with the help of INSAT 2A. Obviously, the activity of the sun changes periodically with a period of eleven years. At the same time the activity of the atmosphere changes relatively with the change in solar activity. For convenience, we will adopt a simplified logic for understanding the effect of the sun. Now let us consider a situation of our solar system where the sun is absent. We know that water from the sea and rivers evaporates continuously due to supply of heat from the sun. It goes up and then cools down which results in clouds in the lower atmosphere. Ultimately it rains, which helps in growing cultivation and simultaneously flows down to the plain from the hill top or mountain. Utilizing the current of the water, hydro-electricity is generated. The sun supplies heat and light continuously, which is responsible for creating a conducive environment for living beings. If the sun is missing for a long time what will happen then ? Human civilization will survive for a very short period using store energy interms of coal, petrolium, natural gas inside the earth. Additionally developed countries will use nuclear energy for a limited time period. After this what will be the fate of the earth ? Thus in abrence of the sun, the earth will immediately lost its natural equilli-brium, rather nobody can predict what exactly will occur during that unusual situation. Even to biologists the solar radiation has the mysterious super power which can originate life from non living things. This was the secrecy, how life originated on this earth.

Keeping all these effects of the sun in front of us we can say, that perhaps

ancient people worshipped the sun as their God knowing the importance of it. Very recently it is claimed that the number of road accidents increases during high solar active period in the earth. Few people say that, husband is dominated by his wife in a westward facing house and reverse is the case for eastward house.

Acknowledgement—

[Author acknowledges the immense help of Mr. B. K. Basumatary M.Sc, Mr. M. K. Bhowmik M.Sc, and Mr. B. K. Das M.Sc in the preparation of this article.]

Laugh A While.

Teacher— Ajay, when was Rome build ?

Ajay— At night, Madam !

Teacher— Who did teach you this nuisance ?

Ajay— Yourself madam. Did you not say that Rome was not built in a day ?

Collected by—
Miss Karbi Das

Mother— Sunju, why do you want to give party when you have failed in the class ?

Sunju— Because I have secured the highest marks among the failures.

Collected by—
Ranjit Talukdar

Unfair Means : Some Discussions On Its Nature And Causes

Prof. **A. K. Das**
Head, Deptt. of Edn.

INTRODUCTION

Unfair means in examination Halls is increasing alarmingly day by day. Right from the primary level up to P. G. classes the educational arena has been engulfed by this unholy practice. There are instances, even some teachers, inspite of being the guardians of Exm. Halls, resorting to unfair means; nonetheless, some college teachers. Some administrative officers are not lagging behind during departmental Exms. There are instances of Vandalism Centering round expulsion issue resulting in loss of public property to the tune of lakhs of rupees. Unfair means is a continuous process having its roots at primary level. Predominance of mass copying had its beginning in the year 1975 after the boycott of P. U. final Exm. by ACTA in protest against non-implementation of U. G. C.'s scale of pay and emergence of AACTA, a parallel organisation as patronised by Govt. of Assam, to counter ACTA. It was, as if, state patronisation making it a mockery of management of Exm. Halls with the help of non-professionals who were never concerned with teaching or educational administration, thereby paving the ground for the immoral candidates to copy directly from text books. The tendency is more acute in some districts of lower Assam. There is circumstantial evidence of the candidates directly copying from books line by line. Still worse, even some invigilators are compelled to select out appropriate answers to be copied from the help books surreptitiously smuggled out by them. If proper investigation is not made to find out root causes rather than its symptoms and remedial measures initiated by the concerned authorities, the very gamut of educational structure will be crippled. So far no systematic study has been made to investigate the causes and to evolve remedial measures. It is a matter of serious concern which the educational administrators of all levels should pay heed to. Given scope for going deep in to the problem, definitely some remedial measures will be explored which will go a long way in checking the cancerous growth of unfair means in the Exms. Halls ultimately helping the society at large.

Unfair means may occur in three stages— (a) before the examination, (b) during the examination and (c) after the examination. Before the examination the most common form of unfair means is the leakage of Question Paper. There are many pertinent factors leading to leakage of Question Paper. Several hypotheses may be formed regarding this 'it may be leaked from press,' 'from examination Board, from subject teachers', may be pilferred by any other teacher from Confidential Branch etc. and after testing, one hypothesis may be accepted to be valid.

During examination the most common are— use of books, notes/micro writings brought into the Examination Halls, smuggling Question paper outside Examination Halls and smuggling answer scripts. After the examinations are over, there are instances of the students chasing their answer scripts and approaching examiners in a view to get their marks enhanced and

[Drawing-Room manipulation] in the form of allowing the candidates to re-write the answer scripts or solving some problems in mathematics/statistics by the examiner's ownself. Sometimes some examiners do the needful for personal gratification. There are instances, although cannot be substantiated by documentary evidence, of the examiners helping the clients in the scoring level manipulation is done in tabulation level. Selling fake marksheets/certificates in collusion with fifth columnist within the authority concerned is going unabated.

In going deep into the crux of the problem following pertinent points can be taken as basis for investigation :

1. Unfair means in the exm. is the reflection of curruption and immorality of the present day retrograted society itself.
2. It is the result of non-acceptance of scientific admission procedure thereby making the class-room overcrowded which leads to breach of teacher-taught relationship consequently reducing the teacher's hold over the students.
3. Poor arrangement of sitting accommodation, huddling excessive no. of candidates in a Hall thereby making it impossible to manage. Sometimes inadequate no. of invigilators adds to more trouble
4. Involvement of parents/guardians/relatives to provide undue advantage to their wards.
5. Inaction of the Govt. in making arrangement for driving out friends and relatives who try to help the candidates from outside.
6. Lack of proper understanding of subject matter It is because of falling standard of teaching, irregularity and insincerity of teachers in engaging classes thereby paving the ground for private tution and market notes.
7. Putting the children in a common school irrespective of ability and asking to follow unscientific syllabus and defective curriculum.
8. Decaying socio-economic condition, hypocrisy prevelant everywhere have impact on educational arena.
9. Undue emphasis on unscientific final exm. and crave for acquiring Certificate/Diploma for rich and poor alike by any means — fair or foul, in order to secure an employment, instigates one to resort to unholy practice.
10. Unfair means is not an incident distinct from life and society rather it is the replica/reflection of the present retrograded society itself. There are many irregularities pertaining to humanities, political and economic fields. Some unscrupulous rich man, although they have accummulated wealth through corrupt practices, by virtue of being rich are placed in high esteem. The tendency to earn money by any means has the impact upon the attitudes of their wards which has given birth to the idea of passing the exm. by fair means or foul. Degree adds to the standards of one's person besides giving passport for employment and bargaining capacity to marriagable girls.

11. There is a section of guardians in comparison to their wealth and social status, intelligence of their wards is lower. For them there is a propensity to acquire a certificate for progenies by any means to bring honour and prestige befitting to their social standard— or to accept it as a boon to their ugly daughters in the marriage market.

12. Involvement of some teachers in extending direct help to some favourite students in order to earn cheap popularity which, on the other hand, instigates other candidates to resort to unfair means unwillingly. There are instances of teachers, inspite of being watch dog, directly helping their sons/daughters/relatives in the exm. Halls in the way of supplying answers of objective Questions and mathematical solutions, even working out some statistical problems at the time of assessment.

13. Inaction of invigilators for fear of being humiliated outside. It is because lack of co-operation among invigilators to keep a common standard which keep some honest invigilators away from becoming stiff and identified.

14. Indifference of supervising officers— taking it as a source of income rather duty making it impertinent in the name of exm. management at present times, because invigilators in the Halls are the king pins on whose morality and sincerity fair conduct of exm. depends. Appointment of External officers whoever approaches the authority concerned irrespective of age and status is ornamental to public exm.

15. There is a notion that to get through the exm. is a must and that too with minimum labour. Some donot take the trouble of filling micro-writing into their floppy (?), simply tear the leaves off from the help books and feed them in to their dull Computers (?) in order to economise time and labour. It is a reflection of social practice to earn money without much labour. There are instances of smuggling out extra leaves and writing the probable answers outside and tagging the same with original answer scripts. Worse still, there is documentary evidence of candidates writing answers outside with khata purchased from market and making use of cover page of original answer script as supplied by examining authorities Baiting the examiner by attaching currency notes inside answer script is another modus operandi.

16. Location of exm. centre is another contributing factor. The tendency is more acute among local candidates living to the vicinity of exm. centre.

17. Political situations sometimes encourage some sections of student community to enjoy carefree life and extreme emancipation exerting their rights in all fields where exm. is not an exception.

18. Granting examination centres liberally in all places, specially in the far flung areas where devils dare not to trade is one of the factors.

19. Intensity of unfair means has its social background, as if socially inherited. It is the legacy of progenitors traditionally coming down to the present generation. The magnitude depends on the moral standard of the society.

CONCLUSIONS

1. Imposition of unscientific curriculum stressing more on passing the examination rather acquirement of useful knowledge and experience without considering individual difference in respect of intelligence and comprehesibility, is the cause of adopting unfair means in the external examination.
2. Too much theoretical and bookish system of education imposes compulsion on the students, irrespective of intelligent or otherwise, to cram/master over the subject matter and incapacity to do so forces one to resort to unfair means.
3. Willful evasion in intercepting the guilty, Lack of controlling capacity; inaction, partiality and partisan attitude of invigilators instigate candidates in examination Halls to resort to unfair means.
4. Political situations sometimes encourage some sections of student community to enjoy carefree life and extreme emancipation exerting their rights in all fields where exm. is not an exception. Again, the wave sometimes instigates a major chunk of student community to be more concerned with some so called social problems with extreme emotionality and excitement, consequently pushing the academic activities to the back seat and leaving their examination result to the hands of destiny.

To suggest for the removal of this social evil is a Himalayan task, However, remedial measures may be initiated by the authority concerned with active co-operation from the academicians and right thinking men of all cadres, by arranging for discussions, seminers etc. to highlight the problems and evolving pragmatic suggestions to eradicate the maladies. We are already drifted to the far end. If we do not give a practical thinking regarding this acute problem right to-day, that day is not too far when the entire gamut of academic structure will meet the fate of an avalanche. Do we expect to see the mammoth academic structure to fall like a pack of cords ? Price of our delay may be too heavy if we do not act upon right now. Better late than never. ●●

Laugh A While

Man— Why are you running so fast Sunny ?

Sunny— I am trying to stop a fight between two boys.

Man— Which are two boys ?

Sunny— Me and the one chasing me.

Collected by—
Rana Saha

"THE REVOLUTION"

Sri Brajen Das

Once I went to a factory,
I saw many children
working there.
Many of them were
parentless, homeless.
I thought,
They were deprived of everything
I returned—
And started thinking
How will I be able to give them
The dignity of their labour ?
    At last I found—
    Again I went to that factory.
    Called the unfortunate children.
    And I gave one pistol to each of them.
Now, they are not unfortunate,
(Now) They are the angels for the unfortunate.

o o o

"O, MY LOVE"

Sadullah Dewan

Thinking from the very first sight
    to say you something
I often faltered
Your indignation gestures
    me not to incline--
It pinches my deepest heart-core
And the words, loming large from my heart
    remains deep, inside buried--
In the grave of your negligence
So, my mind is gloomy, today
Just feeling like the thirsty deer
    lonely in the desert—
    Waiting the shower.

o o o

'FACTORS OF LOVE'

Rajesh Upadhyaya

Love for mother should be greater,
For she did carry you.
What does father do ?
Only because once he fertilised you ?

Love for motherland should be greater—
to grow, she provides you.
Mother just moulds the form
Hence motherland is greater to you.

Love for God should be greater,
who instilled a purpose in you,
Mothrland does not provide
As much the God gives you

But love for each is the need
to make a man of you
Those who does so, touch the stars
Why can't you ?

★ ★ ★

1. "Poetry is the spontaneous overflow of powerful feelings.
   It takes its origin from emotion recollected in tranquility"

2. "Fit audience let me
   find though few."

Wordsworth.

PRAYING TO GOD

Bijan Lal Nath.

Dreadful ! dreadful ! the whole world,
cruelty is swallowing all around.
Oh God ! Show me the nice way
Where I shall be happy and gay.
The earth is getting gloomy
Day by day.
Alas ! the people have lost to-day
Love and Mercy.
War ! war ! frightful war,
That is the blood river !
Ah ! the weapons make sounds loudly,
They are growing surly.
Scream of pain ! Scream of pain !
Floats in the wind,
Destruction and destruction !
The terror of death is Surrounding around.
'O, the tear's ocean is flowing now !
Spreading the Message of Sorrow.
Flame of fire ! flame of fire !
Burns in the people's heart.
oh ! Man, Why are you going to destroy
The beautiful earth ?
God didn't make you to ruin
His lovely earth.
Oh Almighty ! I Pray,
Where do you stay ?
Give the people kindness and knowledge,
To make a universe of peace.
'O Lord ! lead me to the stilly place
Where there is no malice and hatefulness,
I desire to dwell in that place
Where the quiet stream flows always.

• This poem was published in 'The Sentinel' during The Times of Gulf war. •

The Easel of Mind

(A short story based on symbolism and psychology)

Rabindra Bhattacharyya
Deptt. of English.

"There are two different kinds, I believe, of human attraction
One, which simply disturbs, unsettles and makes you uneasy,
And another that poises, retains, and fixes and holds you"

(Arthur Hugh Clough)

The train was moving faster and faster with cackling and crushing sounds underneath, piercing the sooty gloom, to a destination, he was quite unaware of. The sleepless night and the smudges of dirt on his face, left him ungainly and bilius looking. Sitting by the railings of the railway window, he was constantly looking into the heart of darkness. The gusty wind of March had often trespassed the compartment, as though, it wanted to devulge something to somebody and simultaneously precipitated, perhaps for the fear of the glowing railway lights. He was bathed inside the compartment with the light, when the outside was covered with the canopy of darkness. He was quite unconscious, that it was already nightfall. The glow-worm, outside and the stray lights looming here and there, by the side of the railway often flickered over his face. But nothing could disturb him,— he belonged to the darkness and the snotty wind of March.

A railway vendor tried to attract him, but he paid no attention. The vendor then relapsed into another compartment, shouting his usual boisterous dialogues, to attract others for sellingout his materials. The train, by now, crossed over a bridge and the strident sound hampered his infatuation for the darkness and the wind. He took-out the watch from his pocket. It was already eight. Then he did on the watch. He felt his eyes.— Yes, there were tears. He knew it to be the resultant factor of his deep anguish and desolation which had left him wretched. He tried his best to forget, what had happened in the past, to abjure what was heart rending. Contrary to his expectation, his mind found a citadel in

his by gone days and he failed to reconcile himself.

Many pictures obsessed his memory, one super-imposed by another. The picture of an old lady, with grey hair, the picture of a slender, chubby girl, with plaintive mood and many such pictures, he could not serialise in order. The picture of the old lady with grey hair, his mother, came first, and then followed the picture of the little dark-complexioned girl, the most disturbing picture, he realised in the long run.

The old woman with the grey hair, his mother, whom he had not seen for the last one year, disturbed his mind to a very great extent. Having lost his father, when a baby, he was reared under the loving care of his mother. His father left nothing for him, not even a few parental acres, which might assuage the pang of starvation. Under the harrow of poverty and distress, she only stood him in good stead, to carry him through the glew of existence. He remembered, how she had sold out her last ear-rings to give him higher education and how much she had blessed him, the day he departed to Delhi, leaving her alone in the dreary village. He remembered how she had sat by his side, often relating some stories of romance, sometimes hugging, kissing and caressing and teaching him moral as well as school lessons. She wanted to make him, what his father had anticipated him to be.

He remembered how he had starved oft-times along with his mother. Once, when he was a boy of almost ten years, his mother managed to give him a boiled egg with a plate of rice. Perhaps it was the New year's eve. His mother was sitting beside him telling him a story, pretending that she would eat later on. In reality she was ready to starve that night. He looked at her face and started weeping. He requested her to partake his meal, and at last forced her to eat with him. Both of them then shared the plate of rice from the same dish, then embraced each other and they both were beside themselves with pleasure. His eyes turned humid once more. He became restless. Even when he was at Delhi, he had not felt so much restless. He felt an indomitable urge to see his mother and to tell her,— he had won the gold medal and by virtue of his brilliant academic record, he was able to become a teacher in the same university. The tremendous success in his life entirely depended on the blessings of his mother and perhaps to some extent on the encouragement he received from another, the girl......yes, the girl whose picture started disturbing his mind by then.

He felt that in the easel of his mind, there are two pictures, hung side by

side. One is his mother's and the other belongs to that bonny, sweet looking girl. A romantic feeling grasped his senses, when he remembered his first conversation with her. He met her somewhere near a big river on a bright and sunny morning. She was a soft-spoken, modest and pretty girl. He did not know how his eyes talked with her's and they came closer. He remembered her charming bright eyes, which could tell thousand and one tales of the Arabian Nights. That day, she gave him one or two smiles. Occasionally, she talked with him and glanced at him several times, when he was absent minded. She laughed with a restraint, talked less but with gravity and she was clad in a decent fashion. He knew it for certain, that she had already loved him. Her love was not to be an out-spoken type. She maintained a gravity, a docorum and a prudishness which added a lot to her gentle nature. He remembered, how he had longed to see her quaint features everyday, under any pretext and how both of them drawled, while speaking to each other. He remembered her marcelled hair, her gait and above all her womanly features. He did not know if she had changed already, because he had not seen her for long one year, and one year means three hundred and sixty five days.

The wind was gaining its momentum. By midnight it might change into a storm, he thought. There was another storm with equal velocity, blowing inside his mind. He was certain that the train would take a long weary night and a few hours in the morning to release him of confinement and till then the wind would continue.

Again there appeared the bonny girl with her smiling face. He tried his best to wardoff the past but on the contrary the past became a part and parcel in his journey. He asked unto himself, if he was in love with her. Once he wanted to tell her something but he failed. Perhaps it was because of the suppression of libido that he suffered from maladjustment. No sooner had he approached her than he got nervous. Perhaps she could easily make-out the tidings of his heart and as such she smiled and departed from him. Once she led him to the college canteen and asked him—

"What do you like to tell me ?"
He said "I don't know. Nay, I have nothing to tell"
"Why then, you always say the samething ?" she asked
"What ? I never promised you." he blushed a little.
"You may not tell, but I know the message" she giggled
and at the time of leaving she said—
"First you complete your duty, then you consider my
answer in the affirmative, ok ?"

He thought and at last he became resolute. He must speak out the truth to her. She must know what the wind says, the wind of March.

The darkness outside grew darker and the wind changed into a lulaby as if to console his agonised heart. He again looked at his watch. It was already eleven. The watch was a presentation. Yes, she presented him. That was the day on which the result of the B.A. final was declared. He secured first class first position in Major. That day she approached him with the same decorum and decency. She presented him the watch, a red rosebud and a greetings card. That day, she eyed him a bit differently and smiled her most precious smile. She said—

"My dream comes to the reality and I hope, you would shine forth so that we can boast of you."

She did not stay longer with him and went away. Thus, in the course of time she thawed a little with him. She often sent him letters while he was in Delhi, scanty words no doubt, but replet with love and affectionate advice. Perhaps it was a kind of gesture of her love for him. It was all for this, he placed her picture side by side with his mother's in the easel of his mind. He failed to discriminate between the two pictures.

The wind by then became more powerful and changed into a rhapsody of whisteling crescendo. Unconsciously, he recited, perhaps to the wind—

"Thou art love and life ! O come !
Make once more my heart thy home."

The staccatorhythms of the wheels, the gusty wind and his prolonged obsession gave him a masochistic pleasure. Since his boy-hood days, he had been in love with the unruly wind of March and a sense of belonging to the wind began to steal through him. He smiled and the darkness also smiled in return. Perhrps the train was about to reach another station, because the speed had faltered a little, A drowsy feeling and pensive mood enshrouded his mind. His eyelids turned heavy. Clutching the railings, he looked into the darkness for the last time. The quick-silver moments were running into the heart of midnight and the thousand thoughts were running into the core of his heart. With a deep yawning he crouched back on his seat. The train stared moving with renewed alacrity, fusillading and conversing with the erotic wind of March . He knew there would be another tomorrow to welcome a Rising Sun Then he, unconsciously slept down and the two frescoes in the easel of his mind remained as they had been. The train was only moving to greet another tomorrow with a Rising Sun. Now, he sleeps. oo

কলেজ এলবাম' ৯১-৯২

ভাৰত ত্যাগ আন্দোলনৰ সোণালী জয়ন্তীত
মুখ্যমন্ত্ৰী হিতেশ্বৰ শইকীয়া

শিক্ষামন্ত্ৰী ডাঃ ভূমিধৰ বৰ্মনে কৰা স্নাতকোত্তৰ
বাণিজ্য মহলা উদ্বোধন

কবি সন্মিলন

সৰ্বভাৰতীয় ৰাষ্ট্ৰীয় সেৱা আঁচনি

নৱাগত আদৰণি সভা

কলেজ সপ্তাহৰ শ্বহীদ তৰ্পণ

তৰুণ ৰাম ফুকন